

FRANCISCO XAVIER RÍO BARJA

*Cartografía
Xurisdiccional
de Galicia
no Século XVIII*

CONSELLO DA
CULTURA GALEGA

**CARTOGRAFÍA
XURISDICCIONAL
DE GALICIA
NO SÉCULO XVIII**

Consejo de Cultura Clásica
Rúa do Vello, 30, 2º andar, Ourense, Galicia, España
Tel. 988 872222
Fax. 988 872222

Impreso en España por Editorial Castalia, S.A. - Ourense, Galicia

Ilustración en portada: Mapa Geográfico del Reyno de Galicia.
Elaborado polo xeógrafo D. Tomás López. Madrid, 1784.

CARTOGRAFÍA
XURISDICCIONAL
DE GALICIA
NO SÉCULO XVIII

© Consello da Cultura Galega
Rúa do Vilar, 30. Santiago de Compostela. Telf.: 588088

I.S.B.N.: 84-87172-55-5
Dep. Legal: C-232-1990

Imprimiu: Gráfico Galaico - Polígono POCOMACO. Telf.: 291010. A Coruña

FRANCISCO XAVIER RÍO BARJA
coa Colaboración de
V. MAGDALENA VIDAL
na medición planimétrica das xurisdiccións

CARTOGRAFÍA XURISDICCIONAL DE GALICIA NO SÉCULO XVIII

CONSELLO DA CULTURA GALEGA
Santiago, 1990

FONTES

1. MANUSCRITAS

- *Arquivos provinciais da Coruña, Lugo, Ourense e Pontevedra*
Catastro del Marqués de la Ensenada. Libro de Interrogatorios. Contestación ás preguntas 1, 2, i 3 sobre señoríos, límites parroquiais...
- *Arquivos Parroquiais*
Serie. Libros de Bautizados, século XVIII e XIX
- *AVILA Y LA CUEVA: Historia Civil y Eclesiástica de la ciudad de Tui y su obispado (1856)* Archivo. Cat. de Tui.

2. IMPRESAS

- *Arquivo da Universidade de Santiago*
España dividida en provincias e intendencias y subdividida en partidos... por el Exmo. Sr. Conde de Floridablanca... con un nomenclator de todos los pueblos del reino... Madrid, 1789, 2 vols.
- *Arquivos Históricas Diocesanos de Santiago, Mondoñedo, Lugo, Ourense, Tui e Astorga.*
Colecc. de Decretos de los Obispados (sobre amaños parroquiais nos dous últimos séculos).

– R. *Academia de la Historia*

Censo de Población del Conde de Floridablanca. Signatura 9/6203.

– *BIBLIOTECA Instituto Estudios Gallegos*

España Sagrada. Theatro geographico histórico de la Iglesia de España por Enrique Florez. Tomos XVI-XXII. Madrid 1752

Sebastián Miñano. Diccionario Geográfico-Estadístico de España y Portugal. XI Tomos. Madrid 1826.

Pascual MADDOZ. Diccionario Geográfico-Estadístico Histórico de España y sus provincias de ultramar XVI. Madrid 1845-1850.

3. OUTRAS FONTES BIBLIOGRÁFICAS

Nomenclátore do Instituto Nacional de Estadística.

TORRES LUNA, Mª Pilar y OTROS: «Las parroquias de Galicia». Universidad de Santiago. 1985

GALLEGO DOMÍNGUEZ, Olga: «La Organización administrativa territorial de la Antigua Provincia de Ourense a mediados del siglo XVIII. Museo Arqueológico. Provincia de Ourense. 1988.¹

SAAVEDRA, Pegerto: Economía, Política y Sociedad en Galicia. La Provincia de Mondoñedo 1480-1830. Servicio Central de Publicaciones. Xunta de Galicia

---

¹ Este exhaustivo traballo presenta un mapa xurisdiccional resultado do baleirado total do Catastro do Marqués da Ensenada, e, en termos xerais, coincidente co que resulta da división de Floridablanca realizado 33 anos despois. Algunhas pequenas variantes parecen indicárnolo o carácter dinámico e inestable destas xurisdiccións e nalgúns anotacións ó texto da provincia de Ourense sinalase esta mobilidade.

4. FONTES CARTOGRÁFICAS

Ademais do insustituíble e pormenorizado labor de campo a base cartográfica foi:

- Mapa Topográfico Nacional 1/50.000 del Instituto Xeográfico Nacional

Tivéronse en conta os mapas de Cornide dos tomos galegos da «España Sagrada» e o de Tomás López de 1785, así como as follas publicadas do mapa Topográfico a 1/250.000 naquelas xurisdiccións de delimitación dubidosa.

INTRODUCCIÓN

A Cartografía histórica de Galicia, está en boa parte, por estudar, e este baleiro documental estase a deixar sentir nos eidos da Xeografía e da Historia.

O noso traballo «A Cartografía Xurisdiccional de Galicia no século XVIII» contribuirá, sen dúbida, a cubrir boa parte desta lagoa documental achegando co mapa das súas xurisdiccións un instrumento de traballo que sexa de axuda ós estudiosos destas materias.

A longa elaboración deste material concrétase en:

- A representación de 7 mapas a escala 1/200.000
- Unha relación das xurisdiccións coas súas respectivas freguesías, o señorío correspondente e unha cuantificación territorial (feita con medición planimétrica).

A división administrativa de España imposta por Real Decreto de Novembro de 1833 chegou ata os nosos días despois dun século e medio de vixencia e estabilidade.

O antecedente real e efectivo desta división foi a fixada, polo miúdo, na obra «España dividida en Provincias e Intendencias», xa citada, que se coñece co nome de División de Floridablanca do 22 de marzo de 1775.

Esta obra que responde á mentalidade ordenancista controladora e centralista da política borbónica do século XVIII é, porén, unha obra singular e representa un esforzo interesante por acadar unha máis uniforme e sinxela división do territorio do país e que, a

pesares, dos seus defectos ven referendar e oficializar un status político-administrativo que chegou ata 1833 cunha vixencia de case tres séculos.

A idea central foi a creación dunhas unidades administrativas: as Provincias, rexidas pola figura dun intendente. A cada intendencia debería corresponder unha provincia, había pois, na mente do lexislador unha correspondencia persoal e de goberno.

A España peninsular estrutúrase en 31 Intendencias² e o Reino de Galicia constituía unha soa Intendencia.

De acordo co espírito da división de Floridablanca o Reino de Galicia forma *unha soa Provincia* rexida por un só Intendente.

As chamadas sete «Provincias» non teñen o carácter de circunscricións político-administrativas de primeiro grao senón a significación de parciais áreas provinciais que funcionarían soamente a efectos de reparto de impostos e levas militares e que serven para a comunicación de ordes procedentes do poder central³.

Pero en Galicia a denominación de Provincias destas parciais áreas do Reino teñen unha longa tradición, cando menos dende o século XV. As principais cidades de Galicia, ó comezo 5 (Santiago, Betanzos, Lugo, Mondoñedo e Ourense) tiñan o dereito de representación na Xunta do Reino; no século XVI conseguen o acceso a esta representatividade A Coruña e Tui.

Cada unha destas cidades abranguía un territorio, non ben definido, alomenos ata a División de Floridablanca e este territorio

---

² Por orde alfabética son: Alava, Aragón, Burgos, Cataluña, Córdoba, Cuenca, Encartaciones de Bizkaia, Extremadura, Galicia, Granada, Guadalajara, Jaén, León, Madrid, Mancha, Murcia, Navarra, Nuevas poblaciones de Andalucía, Valencia, Salamanca, Segovia, Sevilla, Soria, Toledo, Toro, Valencia, Valladolid, Bizkaia y Zamora.

³ Melón y Ruiz de Gordejuela, A. Inmediata génesis de las provincias españolas. *An. Hª Dcho Esp.* Madrid 1957.

Pegerto Saavedra. *Política y Sociedad en Galicia. La Provincia de Mondoñedo. 1480-1830.* Servicio Central de Publicaciones. Xunta de Galicia.

recibía o nome de Provincia: nome, como di G. Mariñas⁴ que é xustamente para cada un o da mesma cidade pola que o deputado «tiña asentado» no reino e, o mesmo autor matiza que, «las provincias históricas gallegas no son sino la extensión xurisdiccional abarcada por cada una de las ciudades que tienen procurador en la Junta del Reino».

Temos, polo tanto con esta división:

1º) Unha Provincia-Reino como circunscrición político-administrativa de primeiro grao.

2º) Sete «Provincias» como ámbitos territoriais de representación, que abranguían as sete principais cidades galegas.

3º) Unha subdivisión «provincial» en xurisdiccións e coutos redondos que, á súa vez, están compostos polas unidades máis pequenas, máis vivas e máis perennes das relacións sociais do campo galego: *as parroquias*.

E, mesmamente por este feito, é a existencia destas unidades sociais básicas, dotadas de gran estabilidade ó longo de seus case 14 séculos de historia, o que nos permite traducir polo miúdo, a grande división de Floridablanca nos *sete mapas xurisdiccionais da Galicia do século XVIII*.

Esta cartografía ofértanos unha documentación gráfica que amosa unha axeitada localización, e a contía das súas xurisdiccións e fregusías.

Os mapas de Cornide para os tomos galegos da «España Sagrada» e os adicados a Galicia por Tomás López supoñen a primeira e máis cobizosa intención de nos dar unha cumprida imaxe desta delimitación provincial, especialmente o do segundo destes autores, en 1784, realizado, sen dúbida, con moita dilixencia, pero con evidentes imperfeccións dadas as deficientes condicións cartográficas da época.

---

⁴ González Mariñas, P. Provincias. Ver *Gran Enciclopedia Gallega* Nº 400. Las Diputaciones Provinciales en Galicia: del Antiguo Régimen al Constitucionalismo. Diput. Prov. de A Coruña.

Dende entón, hai agora dous séculos, non se tentou anovar esta cartografía; polo que esta falla de actualización dos mapas como medios fundamentais para a localización espacial era un atranco que se deixaba sentir nos estudos de Xeografía histórica.

Antes da División de Floridablanca o reparto administrativo-territorial de Galicia na Idade Moderna era unha complicada trama tanto territorial coma de dominios que se traducía nun esmigallamento do espacio e nunha superposición de xurisdiccións; por outra parte non ofrecía unha estabilidade ou continuidade político-territorial dado o carácter persoal dos señoríos, condicionados por unha dinámica de herdanzas, compras, doazóns...

Floridablanca pretende facer, por unha parte, un intento de fixación das unidades administrativas e, pola outra, procurar unha meirande cohesión e simplicidade destas divisións que, ademais, en Galicia se poden asentar naquelas unidades básicas relixiososociais que son as freguesías.

O intento quedou, a pesares do esforzo reformista do seu autor, a medio camiño da que podería ser unha adaptación destas divisións administrativas, a unha meirande cohesión e unidade das xurisdiccións dentro do marco natural do país; pero sen embargo, permite ofertar unha expresión cartográfica menos confusa ca que se puidera realizar en séculos anteriores, e inda no século XVIII proporciona unha imaxe máis sinxela e cartografiable que a que dá, 33 anos antes, o Catastro do Marqués da Ensenada.

Así pois, Floridablanca oficializou unha división territorial que tivo unha vixencia de medio século ata a definitiva remodelación de 1833 da cal a nosa división é o seu antecedente inmediato.

A Galicia do século XVIII contaba con 509 xurisdiccións, 155 coutos redondos, 7 cidades e 95 vilas.

Os señoríos xurisdiccionais eran moi variados: señorío Secular, señorío Eclesiástico, de Abadengo, de Reguengo, de Ordes e nalgunhas ocasións a xurisdicción ordinaria dependía dos seus veciños ou dos concellos.

En termos xerais, o primeiro que chama a atención é que, contra o sentir popular, a meirande parte de Galicia estaba en mans

do Señorío Secular. Moi preto do 60% das freguesías galegas estaban señoreados pola Alta Nobreza e a fidalguía. Nalgunhas provincias este feito era moi acusado; Tui tiña case o 70% e Lugo máis do 73% das freguesías deste dominio secular.

O señorío secular que exercía a súa xurisdicción en meirande número de freguesías eran:

– En SANTIAGO o Conde de Altamira con 195 freguesías baixo a súa xurisdicción.

– En Lugo o Conde de Lemos posuía o señorío sobre 386 freguesías.

– En Ourense o Conde de Monterrei que tiña xurisdicción sobre 193 freguesías.

– En Tui o Conde de Salvaterra que señoreaba 51 freguesías.

– En Betanzos o Conde de Lemos era o Señor de 87.

– Na Coruña O Conde de Lemos con Xurisdicción sobre 14 freguesías.

– En Mondoñedo o señorío secular estaba en mans da fidalguía e a Alta Nobreza tiña moi cativa representación.

Tamén de acordo co número de freguesías señoreadas no reino de Galicia, salientaba o Conde de Lemos que abranguía unhas 570 freguesías en Lugo, Ourense, Betanzos e A Coruña.

Seguíao en importancia baixo este respecto ó señorío secular o de abadengo que acadaba case un 20% das freguesías galegas. O seu reparto provincial era moi desigual así en dúas provincias, Santiago e Mondoñedo, o predomínio Abadengo era maioritario con 470 freguesías, 51% na primeira e máis do 48% na segunda; pola contra outras dúas provincias A Coruña e Betanzos, non tiñan este señorío.

O Señorío de Reguengo e o Eclesiástico seguían en extensión ós devanditos. O primeiro tiña alta representación en Ourense con 111 freguesías.

O Señorío Eclesiástico que representaba tan só un 10% en toda Galicia achábase espallado uniformemente en toda a rexión.

Por último o Señorío de Ordes tiña moi cativa representación non acadando ben o 2,5% das freguesías galegas, esencialmente asentado sobre Lugo e Ourense.

A Galicia do XVIII era sensiblemente de menor extensión cá actual uns 160Km² de terra galega foron arredados das súas raíces e, nalgunha ocasión con resolucións xudiciais moi discriminatorias para a nosa terra.

En efecto temos que considerar definitivamente o río Eo como linde entre Galicia e Asturias a pesares da inxusta determinación de D. Juan de Grijalba en 1580⁵ que veu a resolve-lo preito sobre límites e xurisdicción das vilas de Ribadeo e Castropol en virtude da sentenza que sinalou o río Eo como asturiano «de la una e de la otra parte». Quedaron, polo tanto, como lindeiros de Ribadeo e conseguintemente de Galicia os penedíos de Mirasol, Vilavella, O Costal... etc. Podendo os escribáns de Castropol vir facer escrituras no peirao de Figueirúa (no actual Ribadeo). Mais o tempo encargouse de desbotar, e de feito así o fixo na delimitación de 1833, tan impropia determinación xudicial. Máis importante foi a desmembración dunha zona de terra galega entre as provincias de Ourense e León. A provincia de León penetraba como unha fonda cuña polo leste e norte da xurisdicción de Valdeorras.

---

⁵ Lanza Alvarez, F.

.Madrid 1933.: El «arreglo» cometido por los Obispos en el siglo XII fue corregido y aumentado por D. Juan de Grijalba, juez que vino a resolver el pleito sobre el límite y jurisdicción de Ribadeo y Castropol en 1580 y tanto en virtud de la sentencia dada por Grijalba que dice... «pertenescen a la dicha villa de Castropol... desde Figueroa hasta San Tirso... toda la ría de una parte a otra».

Por tanto quedaron como límites de Ribadeo y consiguientemente de Galicia, los formados por Mirasol, Vilavella, El costal... etc.

Los escribanos de Castropol pudieron permitirse el lujo de venir a otorgar escrituras en conchas atracadas al embarcadero de Figueurua.

Y hasta 1833 no fue devuelto a Galicia el río que Grijalba había sentenciado

As freguesías de Leira, Oulego, Veiga de Cascallá, Robledo, Porto e Real, Barrio e Castelo, Covas e Pardollán practicamente envorcadadas na súa maioría sobre a fosa tectónica do Valdeorras, non eran territorio galego e así mesmo, as parroquias de Lardeira e Casaio estaban desmembradas na xurisdicción de Quintanilla de Cabrera na Provincia de León.

Houbó que agardar á División de 1833 para recuperar esta parte dunha Galicia irredenta, que pola súa xeografía, a súa Historia, a súa lingua e costumes foron sempre parte da nosa terra.

Por último a divisoria sur con Portugal no XVIII seguía sensiblemente os límites internacionais actuais pero o estado de incerteza que se suscitaba nos chamados «pobos promiscuos» asentados na mesma raia obrigou a consolidar de maneira oficial os confíns polo tratado de 1864, quedando para Portugal os lugares raianos de Lama D'Arcos, Soutelinho e Cambela e o chamado Couto Mixto para España.

De acordo con estes lindeiros a Galicia do XVIII tiña unha extensión de 29.334'675 kms² e unha poboación de 1.340.192 segundo o Censo de Floridablanca, o que representaba unha densidade relativa do 45'6. No reparto provincial aparece o antigo reino cunha desigual porcentaxe na densidade relativa de poboación e sobrancea como as provincias marítimas, aquelas que dispuñan dun clima máis morno, de mellores comunicacións, e meirandes recursos económicos, intensificaban súa densidade relativa a custa das provincias interiores (Ourense e Lugo). De todas elas era Tui (86'5 hab./Km²) a de maior densidade e meirande proporción en número e vilas e Lugo asentada sobre a penichaira interior e encostada no macizo Oriental, a de menor densidade con 28'6.

En xeral séguese moi semellantemente a mesma distribución que na actualidade onde Pontevedra ergue a súa poboación en 884.408 habitantes, e Lugo con 399.232 habitantes segundo o Censo de 1986.

No seguinte cadro facemos un resume xeral das «sete provincias» co número de xurisdiccións e coutos, número de vilas e cidades, extensión, poboación e densidade relativa.

	Xurisdicción	Coutos	Vilas	Cidades	Extensión	Poboación	Densidade
Santiago	101	20	27	1	6910'165	396.312	57'3
Ourense	149	44	24	1	7315'930	292.947	40'0
Lugo	131	48	9	1	8125'850	232.452	28'6
A Coruña	17	7	1	1	787'300	49956	63'4
Betanzos	43	9	10	1	2454 '160	134683	54'8
Mondoñedo	30	16	3	1	2069 '570	84709	40'9
Tui	38	11	21	1	1671'700	144569	84'4
Total Galicia (s. XVIII). ¹					29319'500	1.340.192	45'7
Extensión		Poboación		Densidade			
29.334'675		1.340.192		45'6			

¹ Esta medición rectifica, en certa medida, o que hai 31 anos demos no noso traballo sobre a «Delimitación Provincial de Galicia no Século XVIII», cando aínda non estaban publicadas polo Instituto Xeográfico Nacional tódalas follas galegas do Mapa Topográfico a escala 1/50.000.

Coa cartografía actual ofrecemos unha medición que estimamos aceptable e axustada ós datos do I.G.N.

SANTIAGO

SANTIAGO

A Província de Santiago é a maior e mais populosa república entre 161 municípios, com 1.000.000 habitantes, sendo o maior centro urbano e 27 mil km². Área: 1.000.000 km². População: 1.000.000. Capitais: 161 municípios. Cidades: 161 municípios. Municípios: 161 municípios. Municípios: 161 municípios. Municípios: 161 municípios.

A primeira consideração que se quer o primeiro a ser feita é a de que o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país.

Esta variedade de condições geográficas é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país. A primeira consideração que se quer o primeiro a ser feita é a de que o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país. A primeira consideração que se quer o primeiro a ser feita é a de que o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país.

Destacamos aqui os pontos de vista da república de Santiago, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país. A primeira consideração que se quer o primeiro a ser feita é a de que o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país.

Além disso, o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país. A primeira consideração que se quer o primeiro a ser feita é a de que o país é muito grande, com uma grande variedade de condições de estrutura geográfica do país.

SANTIAGO

A Provincia de Santiago conta con 832 freguesías repartidas entre 101 xurisdiccións, 20 coutos redondos, unha cidade (Santiago) e 27 vilas: Arzúa, Caldas, Cambados, Cangas, Caramiñal, Carril, Cee, Corcubión, Fefiñáns, Fisterra, Sanxenxo, Malpica, Marín, Melide, Muros, Muxía, Noia, Padrón.

A primeira consideración que nos suxire o parcelario xurisdiccional desta división é que non existe ningunha adaptación dos señoríos ás estruturas xeográficas do país.

Este feito enténdese porque os dereitos señoriais non se rexían por adaptacións ó marco natural, senón máis ben, por razóns de moi diversas castes, especialmente, de causalidade histórica como doazóns reais, políticas matrimoniais ou herdanzas... de aí que unidades xeográficas ben definidas como o Salnés, a Maía, o Val do Ulla, a Terra de Montes etc... ofrecen unha imaxe de anárquico reparto do país e cunhas divisións xurisdiccionais e dereitos de señoríos que se superpoñen e mesturan dentro das grandes comarcas indiferentemente ós condicionamentos naturais.

Deste xeito a gra vea mestra do río Ulla capaz de crear e artellar tres comarcas xeográficas ben definidas como as penichairas do Ulla, o Val afundido do Ulla Medio e a zona de sedimentación do Ullán A, as dúas últimas pertencentes á provincia de Santiago, máis de 30 xurisdiccións repártense as úbedas e ricas terras destas comarcas.

Así tamén o vizoso Val de Salnés é repartido entre 6 xurisdiccións. E outro tanto ocorre na Maía situada no tramo da gran frac-

tura meridiana pola que se bota o río Sar e que é repartida en catro xurisdiccións.

Por outra parte a variedade xurisdiccional, tanto dende o punto de vista da súa extensión, poboación e número de vilas, como o que afecta á dependencia de goberno ou persoal converte as nosas provincias nun complicado «puzzle» alleo ós condicionamentos xeográficos.

En efecto, hai xurisdiccións cunha soa freguesía e 1 Km² como a de Bendaña do Marqués e outras con 48 freguesías e máis de 370 Km² como a de Mesía. Algunhas teñen unidade territorial como as de Trasdeza, Montes ou Fisterra e outras divídense en máis de 7 tenzas arredadas como as de Abeancos ou Boente.

A esta disparidade territorial corresponde tamén unha variada multiplicidade de señoríos: de Reguengo, de Señorío Secular, de Señorío Eclesiástico, de Abadengo, de Ordes etc.

O máis importante señorío é na nosa Provincia loxicamente o de Abadengo que abranguía o 51'1% do total provincial das freguesías, o máis grande señor era o Arcebispo de Santiago que exercía o seu señorío sobre 35 xurisdiccións e 460 freguesías repartidas por zonas costeiras: Malpica, Muxía, Fisterra, Muros, Noia, A Lanzada e o Morrazo; polas terras montesías: xurisdiccións de Montes e Baños; e nos arredores da cunca do Ulla: Trasdeza, Tabeirós, Vea, Lestedo...

Seguía o Señorío Secular que acadaba o 41% repartido por toda a Provincia e do que era o máis importante señor secular o Conde de Altamira con xurisdiccións en 195 freguesías.

O señorío Eclesiástico posuía tan só o 6'1% e a cativa proporción de Reguengo acadaba o 1'2%, a máis baixa das sete provincias galegas.

LÍMITES

Comeza a delimitarse da provincia da Coruña medio Km ó oeste da Punta do Chan do Razo seguindo os actuais lindes dos

Concellos de Malpica —na Provincia de Santiago— e Carballo na da Coruña, na altura do monte Neme abandona os límites municipais facendo unha inflexión cara ó leste e deixando a freguesía de S. Martiño de Cances pertencente á xurisdicción de Mens na provincia de Santiago.

Os límites acadan o río Anllóns e acabalan sobre este río seguindo os lindes dos actuais municipios de Coristanco e Carballo, ó chegar ó Montecelo deixa o curso do Anllóns seguindo durante tres Km o afluente pola dereita do río Anllóns. Dende este punto abandona os límites municipais e deixa as freguesías de Sta. María de Prada e S. Salvador de Erbecedo na Provincia da Coruña acadando como un apéndice o Monte Castelo dende onde segue con dirección cara ó norte entre os límites do actual municipio de Coristanco en Tardoia primeiro, e Coristanco e Carballo despois. Incluindo a freguesía de S. Xés de Entrecruces da Xurisdicción de Xallas, na provincia de Santiago. Dende este punto segue os lindes dos municipios de Tordoia e Carballo, recollendo a freguesía de Sta. María de Anxeriz da Xurisdicción de Xallas na provincia de Santiago. Logo segue os lindes dos municipios de Tordoia co Val de Dubra e Trazo ata o lugar chamado Chouza de Cabaleiros onde corta o municipio de Tordoia en dúas grandes partes incluíndo as freguesías de Sta. María de Castenda, S. Cristovo de Leobalde e Santiago de Numide, da Xurisdicción de Montaos e o Couto Redondo de Gorgullos. Convén aclarar que o norte da freguesía de Gorgullos formaba no XVIII a pequena parroquia e Couto Redondo de Arcai pertencente a Provincia da Coruña.

Dende este punto en dirección nordeste os lindes corrían ó longo dos actuais municipios de Cerceda e Ordes deixando a parroquia de S. Clemente de Mercurín dentro da provincia da Coruña. Seguen posteriormente os límites entre os municipios de Cerceda e Culleredo con Carral e continúa polos de Carral e Cambre.

Dende o Pico Anxelio, nos montes do Xalo, van os límites sobre os dos municipios de Culleredo e Carral, ata o lugar e río de Brexa no punto de unión entre as provincias de Santiago e Betanzos. Neste punto a provincia de Santiago forma unha cuña entre as provincias da Coruña e Betanzos coa xurisdicción do Val de Barcia e

algo máis ó oeste fórmase un verdadeiro enclave da provincia de Santiago, dentro da provincia de Betanzos coas freguesías de Cutián e Paderna, da xurisdicción de Mesía. Dende este punto os lindes cortan o municipio de Mesía para deixa-la freguesía de Cabruíña xurisdicción de Sobrado e provincia de Betanzos e de seguido corren os lindes pola divisións dos municipios de Vilasantar (provincia de Santiago) e Curtis (Betanzos) ata chegar ó Monte Enxameado.

Dende este punto corren os lindes cara ó sur englobando as freguesías de Folgoso e Cidadela na xurisdicción de Mesía e provincia de Santiago ata chegar á Serra do Bocelo, punto máis meridional da provincia de Betanzos e lugar de encontro das provincias de Santiago, Betanzos e Lugo.

O Monte de Bocelo (756 mts.) é o límite das tres provincias de Betanzos, Santiago e Lugo. Desde este punto forman un arco cara ó leste que engloba a xurisdicción de Toques dentro da provincia de Lugo ata acada-lo Pico da Arca (737) desde onde se dirixe sensiblemente cara ó sur, deixando a parroquia de Meiré, da xurisdicción de Toques, e xurisdicción de Basadre na provincia de Lugo e alcanzando a Serra do Farelo, percorrendo os seus cumios (927 mts.) para cabalgar cara ó S.O. e logo no N.O. polos límites dos actuais concellos de Rodeiro, na provincia de Lugo, e Agolada, na provincia de Santiago, e despois de Agolada e Lalín, despois acada os límites entre Lalín e Vila de Cruces deixando a freguesía de Toiriz na xurisdicción de Deza e provincia de Santiago.

Desde este punto os límites corren primeiro polo río Deza despois polo seu afluente o Asneiro e de seguido polo río Refoxos ata acada-los cumios do Candán (1014) e cara ó sur o Monte do Pereiro (Serra de Testeiro) nos límites das tres provincias de Santiago, Lugo e Ourense e as tres xurisdiccións de Montes, Deza e Orcellón respectivamente.

Dende este punto seguen os límites directamente ó sur entre as xurisdiccións de Montes na provincia de Santiago e Orcellón na de Ourense ata acada-lo río Cardelle ó pé da Pena Marcelo que ascende ata o Marco da Corcheta e a Laxa Blanca (939 mts.) nos límites das provincias de Santiago, Ourense e Tui.

Desde este punto cara ó oeste acada a cima de Pedra Longa, deixando a parroquia de Gaxate da xurisdicción de Soutomaior e alcanza o río Verdugo dous quilómetros ó sur de Ponte-Caldelas percorre o río Verdugo uns sete quilómetros. Cabalga sobre os límites dos concellos de Pontecaldelas e Soutomaior e despois sobre os de Pontevedra e Soutomaior, volve ó río Verdugo ata a súa desembocadura deixando a xurisdicción de Pontesampaio na provincia de Santiago e o couto de Arcade na provincia de Tui.

Estes límites sinalados danlle á Provincia de Santiago unha extensión de 6.910 kms. e unha poboación segundo Floridablanca de 396.312 habitantes o que lle condiciona unha densidade relativa de 57'3 hab./km².

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ABEANCOS	Abeancos (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei	
	Arnego (Sta. María)	Idem	
	Belmil (S. Pedro)	Idem	
	Besexos (S. Fiz)	Idem	
	Brandeso (S. Lourenzo)	Idem	
	Brocos (S. Miguel)	Idem	
	Campos (Sta. María)	Idem	
	Cumeiro (S. Pedro)	Idem	
	Ferreiros (S. Xinés)	Idem	
	Larazo (S. Xoán)	Idem	
	Leboreiro (Sta. María)	Idem	
	Liñares (Santiago)	Idem	
	Mourazos (S. Xurxo)	Idem	
	Niñodaguía (S. Paio)	Idem	
	Ponte Arcediago (S. Xoán)	Idem	97,125
	Rairiz (Sta. Olalla)	Idem	
	Santiso (Sta. María)	Idem	
	Tronceda (Sta. María)	Idem	
	Varelas (S. Martiño)	Idem	
Vimianzo (Sta. María)	Idem		
Visantoña (S. Xoán)	Idem		
Zás do Rei (S. Xulián)	Idem		
AGUALADA C.R.	Agualada (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	6,500
ALLO C.R.	Allo (S. Pedro)	S.S. e X.O. Por D. D. Francisco Riobó.	6,875
ALMEREZO	Cospindo (S. Tirso)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de San Bernardo.	15,250

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Graña (S. Vicente)	Idem	
ALTAMIRA	Agrón (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira	
	Anxeles (Sta. María)	Idem	
	Bastavales (S. Xulián)	Idem	
	Bastavales (S. Salvador)	Idem	
	Brión (S. Fiz)	Idem	
	Bugallido (S. Pedro)	Idem	84,750
	Cornanda (Sta. María)	Idem	
	Lens (S. Paio)	Idem	
	Luaña (S. Xulián)	Idem	
	Ortoño (S. Xoán)	Idem	
	Trasmonte (Sta. María)	Idem	
AMIL	Amil (S. Mamede)	S.S. e X.O. pola Marquesa de Villar.	5,750
ANLLÓNS	Anllóns (S. Fiz)	S.S. e X.O. por D. Joaquín de Lamas.	4,375
ARCOS DA CONDESA	Arcos da Condesa (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	
ARZÚA	Andabao (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Arceo (S. Vicente)	Idem	
	Arzúa (Santiago)	Idem	
	Arzúa (Sta. María)	Idem	
	Boimorto (Santiago)	Idem	
	Burres (S. Vicente)	Idem	80,375
	Calvos (S. Martiño)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Mella (S. Pedro)	Idem	
	Sandelle (Sta. María)	Idem	
	Viladavil (S. Pedro)	Idem	
BAÑOS	Arcos (S. Breixo)	Ab. e X.O. polo mesmo Arcebispo.	
	Baños (Sta. María)	Idem	
	Carracedo (Sta. Mariña)	Idem	
	Ciquiril (Sta. María)	Idem	
	Couselo (S. Miguel)	Idem	
	Couso (S. Cristovo)	Idem	
	Estacas (S. Fiz)	Idem	
	Montes (S. Isidro)	Idem	
	Moimenta (Sta. María)	Idem	129,875
	Morillas (Santiago)	Idem	
	Piñeiro (S. Mamede)	Idem	
	Portela (Sta. Eulalia)	Idem	
	Troans (Sta. María)	Idem	
BARCALA	Aro (S. Vicente)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Arzón (S. Cristovo)	Idem	
	Baña (S. Salvador)	Idem	
	Baña (S. Vicente)	Idem	
	Barcala (S. Cibrao)	Idem	
	Barcala (S. Xoán)	Idem	
	Broño (S. Martiño)	Idem	
	Campelo (S. Fiz)	Idem	
	Corneira (Sto. Estevo)	Idem	
	Covas (Sta. María)	Idem	
	Ermida (S. Salvador)	Idem	
	Gonte (S. Pedro)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Landeira (Sto. Estevo)	Idem	
	Linaio (S. Martiño)	Idem	117,125
	Lueiro (Sta. Olalla)	Idem	
	Ordoeste (Sta. María)	Idem	
	Pena (S. Mamede)	Idem	
	Portor (Sta. María)	Idem	
	Xallas de Arzón		
	(S. Pedro)	Idem	
	Zas (S. Mamede)	Idem	
BENDAÑA	Arca (Sta. Olalla)	Ab. e X.O. polo referido Arcebispo.	
	Bama (S. Xulián)	Idem	
	Castrofeito (Sta. María)	Idem	
	Lema (S. Pedro)	Idem	
	Loureda (S. Pedro)	Idem	
	Pantiñobre (Sto. Estevo)	Idem	88,500
	Pereira (S. Miguel)	Idem	
	Touro (S. Xoán)	Idem	
	Turces (Sta. María)	Idem	
	Viñós (S. Pedro)	Idem	
BENDAÑA DO MARQUES	Bendaña (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bendaña.	1,00
BERDEOGAS	Berdeogas (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Amaranante e D. Fernando Campero.	19,375
BOENTE	Agrón (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Anxeles (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Barazón (Sta. María)	Idem	
	Barreiro (S. Mamede)	Idem	
	Beigondo (S. Cosme)	Idem	
	Boente (Santiago)	Idem	
	Figueiroá (S. Paio)	Idem	
	Gondolín (S. Martiño)	Idem	
	Moroxo (Sta. María)	Idem	
	Moldes (S. Martiño)	Idem	
	Novela (Sta. María)	Idem	
	Oleiros (S. Martiño)	Idem	
	Pedrouzos (Sta. Mariña)	Idem	77,875
	Pezobrés (Sto. Estevo)	Idem	
	S. Román (S. Pedro)	Idem	
	Seixo (Santiago)	Idem	
	Vilamor (Sto. Estevo)	Idem	
	Vitiriz (S. Vicente)	Idem	
	Xubial (Santiago)	Idem	
BOIRO	Boiro (Sta. Olalla)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	18,875
BORRAXEIROS	Artoño (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Borraxei- ros	
	Berredo (Sta. María)	Idem	
	Borraxeiros (S. Cristovo)	Idem	30,250
	Cabanelas	Idem	
	Couso (S. Xoán)	Idem	
	Eidián (Santiago)	Idem	
BRANDOMÉS C.R.	Brandariz (S. Miguel)	S.E. e X.O. polo Convento de mer- cedarios de Conxo	8,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
BUDIÑO	Bando (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Berreo (S. Mamede)	Idem	
	Budiño (Sta. María)	Idem	
	Carballal (S. Xulián)	Idem	
	Cesar (Sta. María)	Idem	
	Berdía (Sta. Mariña)	Idem	
	Beseño (S. Cristovo)	Idem	
	Enfesta (S. Cristovo)	Idem	113,00
	Ferreiros (S. Breixo)	Idem	
	Ferreiros (S. Mamede)	Idem	
	Marantes (S. Vicente)	Idem	
	Nemenzo (Sta. Cristina)	Idem	
	Pino (S. Vicente)	Idem	
	Prevediños (Santiago)	Idem	
Sabugueira (S. Paio)	Idem		
BUGALLIDO C.R.	Bugadillo (S. Pedro)	S.S e X.O. por Don Francisco San Martín.	10,375
BUXÁN	Buxán (Santiago)	S.S. e X.O. por Don Juan De la Cruz Ozores.	10,375
CALDAS	Caldas (Sta. María)	S.S. e X.O polos seus veciños.	15,375
	Vemil (Sta. María)	Idem	
CALDEBERGAZO	Antas (Santiago)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago	
	Barcia (Sta. Ana)	Idem	
	Caldelas (Sta. Olalla)	Idem	
	Covelo (S. Sebastián)	Idem	99,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Gaxate (S. Pedro)	Ab. e S.S. e X.O. pola antecedente, e outra por D. Gaspar Bermúdez.	
	Lama (S. Salvador)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Seixido (S. Bartolomeu)	Idem	
CAMBADOS	Cambados (S. Tomé)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Nogueira (S. Lourenzo)	Idem	16,375
	Nogueira (S. Tomé)	Idem	
	Nogueira (S. Vicente)	Idem	
CAMANZO	Ansemil (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro das Benedictinas de S. Paio de Santiago.	
	Brántega (S. Lourenzo)	Idem	
	Camanzo (S. Salvador)	Idem	21,250
	Donas (S. Pedro)	Idem	
	Orrea (Sto. Andrés)	Idem	
CAMPO E FRAGAS	Campo (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Marqués de la Sierra, e D. María Joaquina Aldão.	23,875
	Fragas (Sta. Mariña)	Idem	
CANGAS	Aldán (S. Cibrao)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago, e a Marquesa de Villar.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Ardán (Sta. María)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo.	
	Bueu (S. Martiño)	Idem	
	Campo (Sta. María)	Idem	
	Cangas (Santiago)	Idem	
	Cela (Santiago)	Idem	
	Coiro (Santiago)	Idem	
	Darbo (Sta. María)	Idem	108,875
	Damaio (S. Pedro)	Idem	
	Ermelo (Santiago)	Idem	
	Hío (Sto. Andrés)	Idem	
	Moaña (S. Martiño)	Idem	
	Piñeiro (S. Tomé)	Idem	
	Tirán (S. Xoán)	Idem	
	Veluso (Sta. María)	Ab. e S.S. e X.O. polo Reverendo Arcebispo, e Marquesa de Villar.	
CARAMIÑAL	Caramiñal (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Parga.	
	Corrubedo (Sta. María)	Idem	28,125
	Xobre (Sta. María)	Idem	
	Xuño (Sta. Mariña)	Idem	
CARBOEIRO	Carbia (S. Xoán)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	17,250
	Carboeiro (Sta. María)	Idem	
	Xestoso (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Saidres (S. Xoan)	Idem	
CARMOEGA	Carmoega (S. Pedro)	X.O. pola Obra Pía de S. Antonio de Melide S. Andrés, e D. Juan Mosquera, D. Joseph Taboada, e D. Juan Sisto	5,500
CARRIL	Carril (Santiago)	Ab. e S.S. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago e o Conde de Graxal.	1,375
CAXIDE	Dumaxe (S. Miguel)	S.S. e X.O. por D. Joseph Pardo.	11,625
	Loño (S. Mamede)	Idem	11,625
	Portodemouros (San Salvador)	Idem	
CEE	Cee (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Arcediago de Trastámara.	7,625
CESAR	Cesar (S. Clemente)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	11,230
CIRA	Añobre (S. Pedro)	S.S. e X.O. polos Condes de Altamira.	
	Bascuas (Sta. María)	Idem	
	Boqueixón (S. Vicente)	S.E. e S.S. e X.O. a antecedentes, e outra polo Cabido de Santiago	
	Castro (S. Miguel)	S.S. e X.O. pola do Conde.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cebreiro (S. Vicente)	Idem	
	Cira (Sta. Eulalia)	Idem	
	Codeso (Sta. Eulalia)	Idem	
	Dornelas (S. Martiño)	Idem	
	Enquerentes (S. Miguel)	Idem	
	Foxáns (S. Breixo)	Idem	
	Fontes (Sta. Mariña)	Idem	
	Gastrar (Sta. Mariña)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma e outra polo Cabido de Santiago	
	Gres (Santiago)	S.S. e X.O. polo do Conde	120,250
	Lamela (S. Miguel)	S.S. e X.O. a antecedente, outra polo Marqués de Santa Cruz.	
	Ledesma (S. Salvador)	S.E. e S.S. e X.O. a do Cabido de Santiago, e o Conde de Altamira.	
	Loimil (Sta. María)	S.S. e X.O. a o Conde	
	Loxo (Sta. María)	Idem	
	Oural (Sta. María)	Idem	
	Ribeira (S. Pedro)	Idem	
	Sergude (S. Breixo)	Idem	
	Sabrexo (Sta. María)	Idem	
	Subeira (Sta. Mariña)	Idem	
	Vilar (S. Miguel)	Idem	
CODESEDA	Codeseda (S. Xurxo)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	
	Liripio (S. Xoán)	Idem	32,00

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Sabucedo (S. Lourenzo)	Idem	
COMBARRO	Poiogrande (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Poiopequeno (S. Salvador)	Idem	26,875
CORCUBIÓN	Ameixenda (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Bardullas (S. Xoán)	Idem	
	Brens (Sta. Eulalia)	Idem	
	Buiturón (S. Tirso)	Idem	
	Caberta (S. Fiz)	Idem	
	Carnota (Sta. Columba)	Idem	
	Codesos (S. Cristovo)	Idem	
	Corcubión (S. Marcos)	Idem	
	Dumbría (Sta. Olalla)	Idem	
	Ézaro (Sta. Uxía)	Idem	
	Frixe (Sta. Leocadia)	Idem	201,00
	Lariño (S. Martiño)	Idem	
	Lires (Sto. Estevo)	Idem	
	Morquiñán (Sta. María)	Idem	
	Olbeira (S. Martiño)	Idem	
	Olbeiroa (Santiago)	Idem	
	Pereiriña (S. Xulián)	Idem	
	Salgueiros (S. Mamede)	Idem	
	Serres (S. Xoán)	S.S. e X.O. a o Conde.	
	Touriñán (S. Martiño)	Idem.	
CORDEIRO	Abalo (S. Mamede)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Dimo (S. Pedro)	Idem	
	Isorna (Sta. María)	Idem	
	Louro (Sta. Columba)	Idem	64,500
	Setecoros (Salvador)	Idem	
	Valga (S. Miguel)	Idem	
	Xanza (Sta. María)	Idem	
COTOBADÉ	Almofrei (S. Lourenzo)	Idem	
	Augasantas (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Duque de Soutomaior.	
	Borela (S. Martiño)	Idem	
	Carballedo (S. Miguel)	Idem	
	Corredoira (S. Gregoria)	Idem	
	Loureiro (Santiago)	Idem	
	Rebordelo (S. Martiño)	Idem	131,00
	Sacos (S. Xurxo)	Idem	
	Sacos (Sta. María)	Idem	
	Tenorio (S. Pedro)	Idem	
	Valongo (Sto. Andrés)	Idem	
	Viascón (Santiago)	Idem	
DODRO E LESTROVE C.R.	Dodro (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bendaña	7,250
DUBRA	Arabexo (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Alcañizas.	
	Bembibre (S. Salvador)	Idem	
	Coucieiro (S. Martiño)	Idem	
	Erbiñou (S. Cristovo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Niveiro (S. Vicente)	Idem	
	Páramos (Sta. María)	Idem	
	Piñeiro (S. Mamede)	Idem	115,500
	Portomeiro (S. Cosme)	Idem	
	Portomouro (S. Cristovo)	S.E. e S.S. e X.O. a mesma e outra polo Mosteiro de San Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Rial (S. Vicente)	Idem	
	San Román (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. a do Marqués.	
	Tapia (S. Cristovo)	Idem	
	Troitosende (Sta. María)	Idem	
	Vilariño (S. Pedro)	Idem	
FARAMILLÁNS C.R.	Faramilláns (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bobeda.	0,875
FEFIÑÁNS	Besomaño (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Fefiñáns.	
	Corbillón (S. Mamede)	Idem	
	Fefiñáns (S. Bieito)	Idem	23,625
	Leiro (S. Xoán)	Idem	
	Oubiña (S. Vicente)	Idem	
	Ribadumia (Sta. Olalla)	Idem	
	Vilariño (Sto. Adrao)	Idem	
FISTERRA	Duio (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Duio (S. Vicente)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Fisterre (Sta. María)	Idem	28,875
	Sardiñeiro (S. Xoán)	Idem	
FOLGOSO	Barbeirós (Sta. M ^a)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	171,500
	Boán (Sta. María)	Idem	
	Cardema (Sta. María)	Idem	
	Deixebe (Sta. María)	Idem	
	Frades (S. Martiño)	Idem	
	Galegos (S. Martiño)	Idem	
	Gándara (S. Miguel)	Idem	
	Lesta (Sto. Andrés)	Idem	
	Marzoa (S. Martiño)	Idem	
	Masos (S. Salvador)	Idem	
	Moar (Santa Baía)	Idem	
	Montaos (Sta. Cruz)	Idem	
	Ordes (Sta. María)	Idem	
	Oroso (S. Martiño)	Idem	
	Papocín (Sta. María)	Idem	
	Parada (Sta. Mariña)	Idem	
	Pereira (Sta. Olalla)	Idem	
	Senra (Sta. Olalla)	Idem	
	Vilamaior (Santiago)	Idem	
	Vilaromariz (S. Tomás)	Idem	
FURELOS	Furelos (S. Xoán)	O. e S.S. e X.O. pola Encomenda de Porto Marín, Relixión de S. Xoán, e D. Fernando Bermúdez.	5,125
GOIÁNS C.R.	Lampón (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Vicente Caamaño.	4,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
GORGULLOS C.R.	Gorgullos (Sta. Eulalia)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	21,250
GRANXA	Granxa (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Monte Sacro.	4,375
HOZÓN E BAÍÑAS	Baíñas (S. Antolín)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	53,250
	Nemiña (S. Cristovo)	Idem	
	Ozón (S. Martiño)	Idem	
ILLA DE AROUSA C.R.	Illa de Arousa (S. Xulián)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de San Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	7,375
LAÑAS	Cabanas (S. Miguel)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	27,125
	Fiopáns (S. Pedro)	Idem	
	Lañas (Sta. Olalla)	Idem	
	Logrosa (Sta. Olalla)	Idem	
	Negreira (S. Xulián)	Idem	
LANZADA	Adina (Sta. María)	Ab. e X.O. polo mesmo	
	Armenteira (Sta. María)	Ab. S.E. e X.O. a mesma e outra polo Mosteiro da Armenteira, Orde de San Bernardo.	
	Arra (S. Mauro)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Bordóns (S. Pedro)	Idem	
	Castrelo (Sta. María)	Idem	
	Covas (Sta. Cristina)	Idem	
	Dena (Sta. Eulalia)	Idem	
	Dorrón (S. Xoán)	Ab. e S.S. e X.O. a antecedente, e outra por D. Juan Méndez.	
	Gondar (S. Tomé)	Idem	
	Grove (S. Vicente)	Idem	125,625
	Grove (S. Martiño)	Idem	
	Lores (S. Miguel)	Idem	
	Meaño (S. Xoán)	Idem	
	Nantes (Sta. Eulalia)	Idem	
	Noalla (Sto. Estevo)	Idem	
	Padrenda (S. Martiño)	Idem	
	Raxóo (S. Gregorio)	Idem	
	Samieira (Sta. María)	Idem	
	San Xenxo (S. Xes)	Idem	
	Vilalonga (S. Pedro)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma e outra polo Duque de Patiño.	
	Xil (Sta. Olalla)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo.	
LEILOIO	Leiloio (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	6,250
LESTEDO E MONTESACRO	Lestedo (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	10,625
	Sarandón (S. Pedro)	Idem	
MAHÍA	Ames (S. Tobías)	Ab. e X.O. polo mesmo.	
	Boullón (S. Miguel)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Covas (Sto. Estevo)	Idem	42,625
	Ons (Sta. María)	Idem	
	Viceso (Sta. María)	Idem	
MALPICA	Barizo (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo mes- mo	53,125
	Brátoas (S. Xulián)	Idem	
	Cambre (S. Martiño)	Idem	
	Corme (Sto. Adrao)	Idem	
	Malpica (S. Xulián)	Idem	
	Vilanova (Santiso)	Idem	
MARÍN	Marín (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Oseira, Or- de de San Bernardo.	12,375
	Marín (S. Xulián)	Idem	
	Mogor (S. Xurxo)	Idem	
MEDÍN	Medín (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por Don Diego Leis Rioboó e D. Juan Domínguez.	10,375
MEIRA C.R.	Meira (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Valadares	10,125
MELIDE	Abeancos (S. Cosme)	Ab. e X.O. polo Reve- rendo Arcebispo de Santiago	
	Baltar (Santiago)	Idem	
	Castañeda (Sta. María)	Idem	
	Castro (S. Tomé)	Idem	
	Golán (S. Xoán)	Idem	
	Groba (Sta. María)	Idem	
	Maceda (S. Pedro)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Melide (S. Pedro)	Idem	64,500
	Melide (Sta. María)	Idem	
	Orois (Sta. Cristina)	Idem	
	Rendal (Sta. María)	Idem	
	San Cibrao (S. Xoán)	Idem	
	Serantes (Sta. Olalla)	Idem	
	Vilantime (S. Pedro)	Idem	
MENS	Buño (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	116,500
	Cances (S. Martiño)	Idem	
	Cereo (Sta. María)	Idem	
	Cerqueda (S. Cristovo)	Idem	
	Cesullas (Sto. Estevo)	Idem	
	Condíns (S. Paio)	Idem	
	Cores (S. Martiño)	Idem	
	Coristanco (S. Paio)	Idem	
	Mens (Santiago)	Idem	
	Nemeño (S. Tomé)	Idem	
	Niñóns (S. Xoán)	Idem	
	Oca (S. Martiño)	Idem	
	Pazo (S. Salvador)	Idem	
	Tallo (Sto. Andrés)	Idem	
	Valencia (S. Pedro)	Idem	
MESÍA	Abellá (Sto. Estevo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Aiazo (S. Pedro)	Idem	
	Albixoi (S. Martiño)	Idem	
	Ánxeles (S. Mamede)	Idem	
	Ánxeles (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Aña (S. Martiño)	Idem	
	Ardemil (S. Pedro)	Idem	
	Armental (S. Martiño)	Idem	
	Boado (Santiago)	Idem	
	Boimil (S. Miguel)	Idem	
	Brates (S. Pedro)	Idem	
	Bruma (S. Lourenzo)	Idem	
	Buazo (Sta. María)	Idem	
	Buscás (San Paio)	Idem	
	Bascoi (Santiago)	Idem	
	Calvente (S. Xoán)	Idem	
	Campo (Sto. Estevo)	Idem	
	Cerdeiro (S. Pedro)	Idem	
	Carres (S. Vicente)	Idem	
	Castro (S. Sebastián)	Idem	
	Céltigos (S. Xulián)	Idem	
	Cerceda (S. Miguel)	Idem	
	Cidadela (Sta. María)	Idem	371,25
	Corneda (S. Pedro)	Idem	
	Cumbrão (Sta. María)	Idem	
	Curtis (S. Vicente)	Idem	
	Cutián (Sta. María)	Idem	
	Dormeá (S. Cristovo)	Idem	
	Filgueira (S. Miguel)	Idem	
	Folgosó (Sta. Cristina)	Idem	
	Gatoi (S. Martiño)	Idem	
	Gonzar (Sta. María)	Idem	
	Lanzá (S. Mamede)	Idem	
	Ledóira (S. Martiño)	Idem	
	Leira (Sta. María)	Idem	
	Mercurín (S. Xoán)	Idem	
	Mesía (S. Cristovo)	Idem	
	Olas (S. Lourenzo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Paderne (Santiago)	Idem	
	Pasarelos (S. Román)	Idem	
	Poulo (S. Xulián)	Idem	
	Rodeiros (S. Simón)	Idem	
	Vilariño (Sta. María)	Idem	
	Visantoña (S. Martiño)	Idem	
	Vitre (S. Xoán)	Idem	
	Xuanceda (S. Salvador)	Ab. e S.S. e X.O. a antecedente, e outra por D. Juan Pimentel	
MEZONZO	Barbeito (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Marcos de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Mezonzo (Sta. María)	Idem	29,375
	Présaras (S. Pedro)	Idem	
	Vilasantar (Santiago)	Idem	
MONTAOS	Benza (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Marqués de Montaos.	
	Campo (S. Xoán)	Idem	
	Castelo (Sta. María)	Idem	
	Castenda (Sta. María)	Idem	
	Chaián (Sta. María)	Idem	
	Leobalde (S. Cristovo)	Idem	101,750
	Morlán (Sta. María)	Idem	
	Numide (Santiago)	Idem	
	Trazo (Sta. María)	Idem	
	Vilouchada (S. Vicente)	S.S. e X.O. a mesma e outro por D. Domingo Varela.	
	Xavestre (S. Cristovo)	S.S. e X.O. polo referido Marqués.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
MONTES	Acibeiro (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Beariz (Sta. María)	Idem	
	Caroi (Santiago)	Idem	
	Castrelo (Sta. Mariña)	Idem	
	Castro (Sta. Eulalia)	Idem	
	Cerdedo (S. Xoán)	Idem	
	Dúas Igrexas (Sta. María)	Idem	
	Figueiroá (S. Martiño)	Idem	
	Folgozo (Sta. María)	Idem	
	Forcarei (S. Martiño)	Idem	
	Xirazga (S. Salvador)	Idem	
	Lebozán (Sta. Cruz)	Idem	
	Meabía (S. Xoán)	Idem	
	Millerada (S. Mamede)	Idem	
	Montes (Madanela de)	Idem	307,125
	Parada (S. Pedro)	Idem	
	Pardesoia (Santiago)	Idem	
	Pedre (Sto. Estevo)	Idem	
	Pereira (S. Bartolomeu)	Idem	
	Presqueiras (Sta. Mariña)	Idem	
Quintillán (S. Pedro)	Idem		
Quireza (S. Tomé)	Idem		
Tomonde (Sta. Mariña)	Idem		
Ventoxo (S. Nicolás)	Idem		
MONZO E RESTANDE	Monzo (Sta. María)	R. e X.O. pola S.M.	
	Restande (Sta. María)	Idem	14,250

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
MORAIME E BUXANTES	Buxantes (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Santiago, Orde de S. Bieito.	48,625
	Moraime (S. Xiao)	Idem	
MUROS	Abelleira (Sto. Estevo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago	348,125
	Albite (S. Tomé)	Idem	
	Albores (S. Mamede)	Idem	
	Antes (S. Cosme)	Idem	
	Arcos (Santiago)	Idem	
	Beba (S. Xulián)	Idem	
	Campolongo (Sta. Cruz)	Idem	
	Cando (Santiso)	Idem	
	Carnota (S. Mamede)	Idem	
	Cestaio (S. Miguel)	Idem	
	Chacín (Santa Baía)	Idem	
	Coiro (Sta. María)	Idem	
	Corzón (S. Cristovo)	Idem	
	Eiroa (S. Fiz)	Idem	
	Entíns (Sta. Leocadia)	Idem	
	Entíns (Sta. María)	Idem	
	Entíns (S. Orente)	Idem	
	Esteiro (Sta. María)	Idem	
	Fontecada (S. Martiño)	Idem	
	Louro (Santiago)	Idem	
Maroñas (Sta. María)	Idem		
Matasueiro (S. Lourenzo)	Idem		
Muros (S. Pedro)	Idem		
Outeiro (S. Cosme)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Rial	Idem	
	Roo (S. Xoán)	Idem	
	Sabardes (S. Xoán)	Idem	
	Tal (Sta. María)	Idem	
	Tarás (S. Xulián)	Idem	
	Toréa (S. Xulián)	Idem	
	Valadares (S. Miguel)	Idem	
MUXÍA	Muxía (Sta. María)	Ab. e X.O. polo mesmo	1,00
NANTÓN C.R.	Monte (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	9,125
NOIA	Argalo (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago	
	Artes (S. Xulián)	Idem	
	Baroña (S. Pedro)	Idem	
	Boa (S. Pedro)	Idem	
	Caamaño (Sta. María)	Idem	
	Camboño (S. Xoán)	Idem	
	Carreira (S. Paio)	Idem	
	Cures (Sto. Andrés)	Idem	
	Fruíme (S. Martiño)	Idem	
	Goiáns (S. Sadurniño)	Idem	
	Lousame (S. Xoán)	Idem	
	Miñortos (S. Martiño)	Idem	243,875
	Muros (S. Pedro)	Idem	
	Nebra (S. Vicente)	Idem	
	Noal (S. Vicente)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Noia (S. Martiño)	Idem	
	Obre (Sta. María)	Idem	
	Oleiros (Sta. María)	Idem	
	Olveira (Sta. María)	Idem	
	Palmeira (S. Pedro)	Idem	
	Postomarcos (S. Isidoro)	Idem	
	Queiruga (Sto. Estevo)	Idem	
	Ribeira (S ^a Uxía)	Idem	
	Tállara (S. Pedro)	Idem	
	Vilacova (Sta. Eulalia)	Idem	
OCA	Oca (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	4,500
OÍNS	Dodro (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Juan Guiráldez.	20,750
	Oíns (S. Cosme)	Idem	
PADRÓN	Campaña (Sta. Cristina)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Herbón (Sta. María)	Idem	30,625
	Padrón (Santiago)	Idem	
	Requeixo (S. Xulián)	Idem	
PASTOR E LARDEIROS	Lardeiros (S. Xulián)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bóveda, e D. Manuel Saco.	17,625
	Pastor (S. Lourenzo)	Idem	
PENAFLOR	Agudelo (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Graxal	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Barro (S. Breixo)	Idem	
	Cesar (Sto. Andrés)	Idem	
	Casoirado (Sta. María)	Idem	
	Curro (Sta. María)	Idem	
	Gargantáns (S. Martiño)	Idem	
	Laxe (S. Martiño)	Idem	
	Lamas (Sta. Cruz)	Idem	
	Moraña (Sta. Xusta)	Idem	92,00
	Moraña (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Conde de Ximonde Dona María de Aldao, e a do Conde de Graxal.	
	Perdecanaí (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Graxal.	
	Portas (Sta. María)	Idem	
	Portela (S. Mamede)	Idem	
	Rebón (S. Pedro)	Idem	
	Romai (S. Xulián)	Idem	
	Saiáns (S. Salvador)	Idem	
	Valiñas (Sta. Cruz)	Idem	
PENELA	Corcoesto (S. Pedro)	S.S. e X.O. por D. Justo Manuel Varela.	
	Langueirón (S. Xulián)	Idem	35,250
	Riobó (S. Martiño)	Idem	
	Sivarrdonda (S. Pedro)	Idem	
PILOÑO	Obra (S. Tomé)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago	
	Ollares (Sta. María)	Idem	22,00
	Piloño (Sta. María)	Idem	
	Salgueiros (S. Pedro)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PIÑEIRO DE VALENZUELA	Piñeiro (S. Xulián)	S.S. e X.O. por D. Joséph Benito Valenzuela, Don Pedro de Otero e o Marqués de Santa Cruz.	6,875
POBRA DO DEÁN	Lesón (Sta. Cruz)	S.E. e X.O. polo Deán de Santiago.	
	Pobra do Deán (Santiago)	Idem	16,125
PONTEVEDRA	Alba (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Bértola (Sta. Columba)	Idem	
	Bora (Sta. Mariña)	Idem	
	Campañou (S. Pedro)	Idem	
	Cerponzóns (S. Vicente)	Idem	
	Cobres (Sto. Adrián)	Idem	
	Cobres (Sta. Cristina)	Idem	
	Figueirido (Sto. Andrés)	Idem	
	Lerez (S. Salvador)	Idem	
	Lourizán (Sto. Andrés)	Idem	141,375
	Marcón (S. Miguel)	Idem	
	Mourente (Sta. María)	Idem	
	Pontevedra	Idem	
	Salcedo (S. Martiño)	Idem	
	Toboadelo (Santiago)	Idem	
	Tomeza (S. Pedro)	Idem	
Tourón (Sta. María)	Idem		
Vilaboa (S. Martiño)	Idem		
Xustáns (S. Martiño)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
PONTESAMPAIO	Canicouba (Sto. Estevo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	15,375
	Pontesampaio (Sta. María)	Idem	
PONTEULLA	Puenteulla (Sta. María)	R. pola S. M.	9,250
	Vilanova (S. Pedro)	R.	
QUINTA	Augasantas (S. Vicente)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	112,125
	Buxán (S. Xoán)	Idem	
	Costa (S. Miguel)	Idem	
	Cruces (Santa María)	Ab. e S.E. X.O. a antecedente, e outra polo Convento dos Agustinos de Santiago.	
	Erbogo (S. Pedro)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo,	
	Ermedelo (S. Martiño)	Idem	
	Lampai (Sta. María)	Idem	
	Loroño (Sta. María)	Idem	
	Oín (Sta. María)	Idem	
	Ribasar (Sta. María)	Idem	
	Roís (S. Mamede)	Idem	
	Seira (S. Lourenzo)	Idem	
Sorribas (S. Tomé)	Idem		
Urdilde (Sta. María)	Idem		
REFOXOS C.R.	Refoxos (S. Paio)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Acibeiro Orde de San Bernardo.	9,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
RIANXO	Abanqueiro (S. Cristovo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Araño (Sta. Eulalia)	Idem	
	Asados (Sta. María)	Idem	
	Bealo (S. Pedro)	Idem	
	Cespón (S. Vicente)	Idem	
	Laíño (S. Xoán Baptista)	Idem	128,375
	Laíño (S. Xulián)	Idem	
	Leiro (Sta. María)	Idem	
	Macenda (S. Xoán)	Idem	
	Rianxo (Sta. Comba)	Idem	
Ribasieira (S. Fiz)	Idem		
Taragoña (S. Salvador)	Idem		
RIBA C.R.	Riba (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	10,750
RUBIÁNS	Cornazo (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Marqués de Vilagarcía.	
	Rubiáns (Sta. María)	Idem	11,00
SAIAR C.R.	Saiar (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polos seus vecinos.	15,375
SANTA CRUZ DE RIBADULLA	Ribadulla (Sta. Cruz)	S.S. e X.O. polo Marqués de Santa Cruz.	5,375
SANTIAGO (CAPITAL)	Aríns (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Arcebispo de Santiago.	
	Eixo (S. Cristovo)	Idem	64,875

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Marrozos (Sta. María)	Idem	
SAN MAMEDE DE RIBADULLA	Merín (S. Cristovo)	S.S. e X.O. por Don Juan Abraldes.	6,500
	Ribadulla (S. Mamede)	Idem	
SAN TOMÉ DO MAR	Deiro (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Monte Sacro.	
	Meis (S. Martiño)	Idem	
	Meis (S. Salvador)	Idem	
	Portonovo	Idem	
	San Tomé do Mar	Idem	
	Sisán (S. Tomé)	Idem	
SAN XUSTO DE DOMBODÁN	Dombodán (S. Cristovo)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Santiago, Orde de San Bieito.	13,625
SARANDÓN C.R.	Sarandón (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Con- de de Jimonde.	
SEAVIA E NOGUEIRA	Seavia (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Benedictinas de San Paio de San- tiago, Don Joseph de Leis, D. Pedro Losa- da Cañizares.	26,875
SERRA	Baos (S. Tomás)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de la Sierra.	
	Colúns (S. Salvador)	Idem	
	Lira (Sta. María)	Idem	
	Mazaricos (S. Xoán)	Idem	74,875
	Outes (S. Pedro)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
SESTO C.R.	Sesto (S. Cibrao)	S.S. e X.O. por D. Joseph Varela.	3,500
SIGÜEIRO DO DEÁN	Trasmonte (Sto. Estevo)	S.E. e X.O. polo Deán de Santiago.	6,875
SIGÜEIRO DE SAN MARTÍN	Barciela (Sto. Andrés)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de San Martiño de Santiago, Orde de San Bieito.	4,875
SIMES C.R.	Simes (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Xoán de Poio, Orde de San Bieito	6,125
SOBRÁN	Catoira (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	17,500
	Oeste (Sta. Eulalia) Sobrán (S. Martiño)	Idem Idem	
SONEIRA	Anos (Sto. Estevo)	R. e X.O. pola S.M.	79,125
	Borneiro (S. Xoán)	Idem	
	Brandomil (S. Pedro)	Idem	
	Cándoas (S. Martiño)	Idem	
	Moíño (S. Tirso)	R. e S.S. e X.O. pola mesma, e outra por D. Alonso Romero de Pazos.	
	Nantón (S. Pedro) Pazos (S. Clemente) Zas (Sto. Andrés)	R. e X.O. a de S.M. Idem Idem	
TABEIRÓS	Agar (Sta. Mariña)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Ancorados (S. Pedro)	Idem	
	Ancorados (S. Tomé)	Idem	
	Arca (S. Miguel)	Idem	
	Barbude (S. Martiño)	Idem	
	Berres (S. Vicente)	Idem	
	Callobre (S. Martiño)	Idem	
	Cereixo (S. Xurxo)	Idem	
	Curantes (S. Miguel)	Idem	
	Guimarei (S. Xulián)	Idem	
	Lamas (S. Breixo)	Idem	
	Moreira (S. Miguel)	Idem	136,500
	Nigoi (Sta. María)	Idem	
	Olives (Sta. María)	Idem	
	Orazo (S. Pedro)	Idem	
	Parada (S. Pedro)	Idem	
	Paradela (Sta. María)	Idem	
	Pardemarín (Sta. Eulalia)	Idem	
	Remesar (S. Cristovo)	Idem	
	Ribeira (Sta. Mariña)	Idem	
	Ribela (Sta. Mariña)	Idem	
	Riobó (S. Martiño)	Idem	
	Rubín (Sta. María)	Idem	
	Souto (Sto. Andrés)	Idem	
	Vinseiro (Sta. Cristina)	Idem	
TOXOSOUTOS	Barro (Sta. Cristina)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo, o Cabido de Santiago, e o Marqués de Mos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Lesende (S. Martiño)	S.E. e X.O. a do Mosteiro	48,750
	Roo (Sta. María)	Idem	
	Toxosoutos (S. Xusto)	Idem	
TRASDEZA	Abades (Sta. María)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Arcebispo e o Cabido de Santiago.	117,125
	Breixa (Santiago)	Ab. e X.O. a do referido Arcebispo.	
	Castro (S. Mamede)	Idem	
	Cerbaña (S. Salvador)	Idem	
	Chapa (S. Cibrao)	Idem	
	Cortegada (Sta. María)	Idem	
	Escuadro (S. Salvador)	Idem	
	Fiestras (S. Martiño)	Idem	
	Graba (S. Miguel)	Idem	
	Laro (S. Salvador)	Idem	
	Manduas (San Tirso)	Ab. e S.S. e X.O. por D. Juan Antonio de Neyra; D. Joseph Caamaño, o Marqués de Santa Cruz, e a do Reverendo Arcebispo.	
	Margaride (S. Pedro Fiz)	A. e X.O. polo referido Arcebispo.	
	Martixe (S. Cristovo)	Idem	
	Moalde (S. Mamede)	Idem	
	Negreiros (S. Martiño)	Ab. e S.E. X.O. a antecedente e outra polo Arcediogo de	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Oleiros (S. Miguel)	Deza. Ab. e X.O. a do referido Arcebispo.	
	Pazos (S. Martiño)	Idem	
	Ponte (S. Miguel)	Ab. e O. e X.O. a mesma e outra pola Encomenda de Beade, relixión de S. Xoán.	
	Rellas (S. Martiño)	Ab. e X.O. a do referido Arcebispo.	
	Siador (S. Miguel)	Idem	
	Silleda (Sta. Olalla)	Idem	
	Taboada (Santiago)	Idem	
	Vilar (S. Martiño)	Idem	
VAL DE BARCIA	Beira (Sta. María)	Idem	
	Montouto (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira, e D. Frutuoso Varela.	
	Paleo (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do Conde e outra polo Marqués de Figueiroa.	
	Quembre (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	63,875
	Sumio (Santiago)	Idem	
VEA	Aguíóns (Sta. María)	Ab. e X.O. polo referido Arcebispo.	
	Baamonde (Sta. María)	Idem	
	Baloira (S. Salvador)	Idem	
	Barcala (Sta. Mariña)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Barcala (S. Miguel)	Idem	
	Corá (S. Miguel)	Idem	
	Couso (Sta. María)	Idem	
	Figueiroa	Idem	
	Frades (Sta. María)	Idem	
	Luci (Sta. Mariña)	Idem	
	Matalobos (Sta. Olalla)	Idem	89,250
	Santeles (S. Xoán)	Idem	
	Teo (Sta. María)	Idem	
	Toedo (S. Pedro)	Idem	
	Veá (Sto. Andrés)	Idem	
	Veá (Sta. Cristina)	Idem	
	Veá (S. Xurxo)	Idem	
	Veá (S. Xulián)	Idem	
	Vilariño (S. Tomás)	Idem	
VEIGA	Arnois (S. Xulián)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	3,375
VENTOSA	Baiña (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo mesmo Arcebispo.	
	Bais (S. Paio)	Idem	
	Esperante (S. Cibrao)	Idem	
	Ferreiroá (S. Pedro)	Idem	
	Gurgueiros (S. Miguel)	Ab. e S.S. e X.O a mesma e outra Joseph Somoza.	
	Lamas (S. Mamede)	Ab. e X.O polo mesmo Arcebispo	76,625
	Merlín (S. Pedro)	Idem	
	Santa Comba (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Val (Sta. María)	Idem	
	Ventosa (Sta. María)	Idem	
	Vilariño (Sta. María)	Idem	
VILAGARCÍA	Barrantes (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo Marqués de Vilagarcía.	
	Fonte Carmoa (S. Pedro)	Idem	11,00
	Sobradelo (S. Salvador)	Idem	
	Vilagarcía (Sta. Olalla)	X.O. a mesma, e outro polo Marqués de la Sierra.	
VILANOVA DE AROUSA	András (S. Lourenzo)	Ab. e X.O. polo referido Arcebispo	
	Baión (S. Xoán)	Idem	
	Bamio (S. Xés)	Idem	
	Briallos (S. Cristovo)	Idem	
	Caleiro (Sta. María)	Idem	
	Cea (S. Pedro)	Ab. S.S. e X.O. a mesma e outra por seus veciños.	
	Godos (Sta. María)	Ab. e X.O. polo mesmo Arcebispo.	
	Godos (Santiago)	Idem	70,00
	Lantaño (S. Pedro)	Idem	
	Lois (S. Fiz)	Ab. e S.S. e X.O a antecedente, e outro por D. Antonio Troncoso.	
	Paradela (Sta. María)	Ab. e X.O. a do referido Arcebispo	
	Soloveira (S. Fiz)	Idem	
	Tremoedo (Sto. Estevo)	Idem	
	Vilanova de Arousa	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VILAR DE FERREIROS	Pezobre (S. Cristovo)	S.S. e X.O. por Don Joseph Pimentel.	7,750
	Ribadulla (S. Vicente)	Idem	
VIMIANZO	Baio (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Bamiro (S. Mamede)	Idem	
	Berdoias (S. Pedro)	Idem	
	Brandoñas (Sta. María)	Idem	
	Calo (S. Xoán)	Idem	
	Camariñas (S. Xurxo)	Idem	
	Cambeda (S. Xoán)	Idem	
	Carantoña (S. Xoán)	S.S. e X.O. por Don Diego Carantoña, o Conde de Maceda e o Conde de Altamira.	
	Carnés (S. Cristovo)	S.S. e X.O. as dos dous Condes.	
	Carreira (Santiago)	S.S. e X.O a do Conde de Altamira.	
	Castrelo (S. Martiño)	Idem	
	Castro (Sto. Adrao)	S.S. e X.O a mesma e outra D. Joseph de Leis.	
	Cereixo (Santiago)	S.S. e X.O. as dos Condes de Altamira e Maceda	
	Concieiro (S. Pedro)	S.S. e X.O por D. Benito Agar e a do Conde de Altamira.	
	Esto (S. Xoán)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
Folente (S. Pedro)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Gándara (Sta. María)	S.E. e S.S. e X.O. a antecedente e outra polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo.	
	Lamas (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde Altamira.	
	Laxe (Sta. María)	Idem	
	Leis (S. Pedro)	Idem	
	Mira (Sta. María)	Idem	
	Nande (S. Simón)	Idem	
	Porto (S. Pedro)	Idem	
	Roma (Sta. María)	Idem	
	Salto (Sta. María)	S.S. e X.O. a dos dous Condes.	357,625
	Santa María da O. (Sta. María da O)	S.S. e X.O. a dos dous Condes.	
	Sarces (S. Mamede)	Idem	
	Serramo (S. Sebastián)	Idem	
	Serrantes (Sta. María)	Idem	
	Soesto (Sto. Estevo)	Idem	
	Tines (Sta. Olalla)	Idem	
	Traba (Santiago)	Idem	
	Treos (S. Miguel)	Idem	
	Vilaestose (S. Cibrao)	Idem	
	Vilar (S. Pedro)	Idem	
	Vimianzo (S. Vicente)	Idem	
	Xaviña (Sta. María)	Idem	
VISO	Lagartóns (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Aranda.	
	Ousande (S. Lourenzo)	Idem	
	Somoza (Sto. Andrés)	Idem	17,00

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Tabeirós (Santiago)	Idem	
XALLAS	Alón (Sta. María)	Ab. e S.S. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago, e o Marqués de Parga.	
	Anxeriz (Sta. María)	Ab. e X.O polo Reverendo Arcebispo.	
	Arantón (S. Vicente)	Idem	
	Barro (Sta. Mariña)	Idem	
	Bazar (S. Mamede)	Idem	
	Couso (S. Miguel)	Idem	
	Cuns (S. Xés)	Idem	
	Entrecruces (S. Fiz)	Idem	
	Grixa (S. Martiño)	Idem	
	Grixa de Esternande (S. Martiño)	Idem	
	Loroño (Santiago)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma e outra por D. Vicente Caamaño.	
	Mallón (S. Cristovo)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo	
	Marcelle (Sta. Cristina)	Idem	
	Meaños (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo mesmo.	
	Montouto (Sta. María)	Idem	271,675
	Padreiro (S. Salvador)	Idem	
	Pereira (Sto. Andrés)	Idem	
	Sta Comba (Sta. Comba)	Idem	
	Sta Sabina (S. Xulián)	Ab. e S.E. e X.O. a antecedente, e outra polo Mosteiro de Sobrado, orde de S. Bernardo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Ser (S. Pedro)	Ab. e X.O. a do Reverendo Arcebispo.	
	Suevos (S. Mamede)	Idem	
	Vilamaior (Sta. María)	Idem	
	Xallas (S. Pedro)	Idem	
XAVIÑA	Castro (Sta. Eulalia)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Ferreira (Sta. María)	Idem	
	San Xusto (S. Xulián)	Idem	31,125
	Verdes (Sto. Adrao)	Idem	
	Xaviña (S. Tomás)	Idem	
XEVE	Berducido (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Gaspar Bermúdez.	
	Xeve (Sto. Andrés)	Idem	26,875
	Xeve (Sta. María)	Idem	
XORNES C.R.	Xornes (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo bispo de Mondoñedo.	10,00
XIRO DA ROCHA	Ameixenda (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Andeade (Santiago)	Idem	
	Biduído (Sta. María)	Idem	
	Branda (Sta. Leocadia)	Idem	
	Busto (S. Pedro)	Idem	
	Calvos de Socamiño (S. Martiño)	Idem	
	Calo (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Carcacía (S. Pedro)	Idem	
	Circes (Sta. María)	Idem	
	Conxo (Sta. María)	Idem	
	Cornado (S. Tirso)	Idem	
	Fao (Sta. Uxía)	Idem	
	Fecha (Sta. Cristina)	Idem	
	Fecha (S. Xoán)	Idem	
	Figueiras (Sta. María)	Idem	
	Grixoa (Sta. María)	Idem	
	Illobre (Sto. Andrés)	Idem	
	Lamas (Sta. Marta)	Idem	
	Laraño (S. Martiño)	Idem	255,625
	Luou (Sta. María)	Idem	
	Novefontes (Santiago)	Idem	
	Ons de Cacheiras (S. Simón)	Idem	
	Oza (Sta. Olalla)	Idem	
	Pousada (S. Lourenzo)	Idem	
	Quión (S. Fiz)	Idem	
	Rarís (S. Miguel)	Idem	
	Recesende (S. Xoán)	Idem	
	Reis (S. Cristovo)	Idem	
	Rumille (Sta. María)	Idem	
	Sales (S. Fiz)	Idem	
	Sales (S. Xulián)	Idem	
	Trobe (Sto. Andrés)	Idem	
	Vedra (Sta. Olalla)	Idem	
	Vigo (Sta. Olalla)	Idem	
	Vilestro (Sta. María)	Idem	

A CORUÑA

A CORUÑA

A provincia da Coruña conta con 35 concellos, 17 xurisdicións, 7 Concellos Reais, 10 concellos sen unha vila (Caicedo).

Como tamén é dito na Provincia da Coruña, a diversidade da orografía non presenta unha adaptación á diversidade xeográfica do país deste xeito unificado e unificado, como o Val de Bergantinos ou o Val de Eume, en moitas xurisdicións que se superpoñen debido á condicións naturais.

Por outra parte, a variedade de orografía, a variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia.

Na xurisdicións e concellos da provincia da Coruña, a variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia. A variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia. A variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia.

Con respecto de orografía a provincia da Coruña, a variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia. A variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia. A variedade de extensión ou poboación e, na Coruña, a variedade de clima do resto de Galicia.

A CORUÑA

A provincia da Coruña conta con 96 freguesías repartidas en 17 xurisdiccións, 7 Coutos Redondos, unha cidade (A Coruña) e unha vila (Caión).

Como temos dito na Provincia de Santiago o parcelario xurisdiccional non presenta unha adaptación dos señoríos ás estruturas xeográficas do país; deste xeito unidades morfolóxicas ben definidas como o Val de Bergantiños ou as Mariñas aparecen divididas en moitas xurisdiccións que se superpoñen e mesturan indiferentemente ós condicionamentos naturais.

Por outra parte, a variedade xurisdiccional dende o punto de vista de extensión ou poboación é, na Coruña, tan variada coma no resto de Galicia.

Hai xurisdiccións e coutos cunha soa freguesía como o couto de Temple con 0,750 km² ou a xurisdicción de Sésamo con 3,8 km² e outras como a da Coruña con 25 freguesías e 135 km². Unhas teñen unidade territorial como Miraflores e outras están divididas en tenzas illadas como Bergantiños.

Con respecto ós señoríos a provincia de Coruña presenta a particularidade, igual cá provincia de Betanzos de carecer de señoríos de Abadengo e Ordes. O señorío Secular é o dominio máis extenso, cun 55,2% das freguesías que se espallaban por toda a provincia. O señor secular máis importante era o Conde de Lemos que abranguía 14 freguesías especialmente asentadas na marítima xurisdicción de Miraflores.

O rei era o meirande señor xurisdiccional da provincia e o seu señorío representaba o 39,5% das freguesías e localízase totalmente nas xurisdiccións da capital de Bergantiños.

Máis cativa representación tiña o señorío eclesiástico co 5,2% do total da parroquias da provincia, case que todas en mans do Mosteiro de S. Martiño de Santiago.

LÍMITES

Os citados coa Provincia de Santiago. Con Betanzos os límites van entre os municipios de Cambre e Carral deixando a parroquia de S. Pedro de Crendes na xurisdicción da Coruña, desde aquí divide o municipio de Cambre deixando a parroquia e couto redondo de S. Cibrao de Bibres e S. Salvador de Cecebre na xurisdicción e provincia de Betanzos. Desde aquí toma os límites entre os municipios de Sada e Bergondo, partindo o municipio de Sada e deixando as parroquias de Mosteirón, Osedo, Sada, e Carboedo de xurisdicción de Miraflores na provincia na Coruña e acadando a costa preto da punta da Gaboteira.

Estes lindes dan á antiga provincia da Coruña unha extensión de 787,3 km² e unha poboación segundo o censo de Floridablanca de 49.956 habitantes o que dá unha densidade de 63,4 habitantes/km² repartidos nas xurisdicción que de seguido sinalamos coa indicación das freguesías, señoríos e km² que abrangue cada unha.

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ANZOBRE	Armentón (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Conde de Ximonde.	12,5
	Larín (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Conde de Ximonde.	
ARCAI C.R.	Arcai (Sta. Susana)	S. E. e X.O. pola Universidade de Santiago.	4,93
ARDAÑA	Ardaña (Sta. María)	S.S e X.O. polo Conde de Grajal.	28,37
	Erbecedo (S. Salvador)	S.S. e X. O. polo Conde de Graxal, D. Manuel Quiroga e Dona Baltasara Baamonde.	
BERGANTIÑOS	Aldemunde (Sta. María Madanela)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	117,15
	Artes (S. Xurxo)	R. e X.O. pola Súa Maxestade e D. José Bermudez Villadefrancos.	
	Cabovilaño (S. Román)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	
	Coiro (S. Xulián)	R. e S.S. X.O. pola Súa Maxestade e Joaquina de Oca.	
	Goiáns (S. Estevo)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	
	Lestón (S. Martiño)	Idem	
	Oza (S. Breixo)	Idem	
	Razo (S. Martiño)	Idem	
	Sísamo (Santiago)	Idem	
	Sofán (S. Salvador)	R. e S.S. e X.O. pola Súa Maxestade.	
	Soutullo (Sta. María)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Torás (Sta. María)	R. e S. S. e X.O. pola Súa Maxestade e o Conde de Amarante.	
	Traba (Sta. María)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	
	Vilaño (Santiago)	Idem	
	Vilela (S. Miguel)	Idem	
BERTOIA	Bertoia (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Manuel Colmenares	13,7
CAIÓN	Caión (Sta. María do Socorro)	S.S. e X.O. Marqués de Alcañizas.	29,25
	Lema (S. Cristovo)	Idem	
	Noicela (Sta. María)	Idem	
	Rebordelos (S. Salvador)	Idem	
CAMBRE	Cambre (Sta. María)	S.S. e X.O. Mosteiro de S. Martiño de Santiago (Orde de S. Bieito).	8,10
	Cela (S. Xulián)	Idem	
	Pravío (S. Xoán)	Idem	
CARBALLO C.R.	Carballo (S. Xoán)	S.S. e X.O. Marqués San Juan de Carballo.	7,5
CORUÑA	Almeiras (S. Xulián)	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	135,41
	Anceis (S. Xoán)	Idem	
	Andeiro (S. Martiño)	Idem	
	Arteixo (Santiago)	Idem	
	Barrañán (S. Xulián)	Idem	
	Brexo (San Paio)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Burgo, O (Santiago)	Idem	
	Castelo (Santiago)	Idem	
	Celas (Sta. María)	R. e S.S. X.O. pola Súa Maxestade e Antonio Pedrosa.	
	Coruña. Cidade e Capital	R. e X.O. pola Súa Maxestade.	
	Crendes (S. Pedro)	R. pola Súa Maxestade.	
	Culleredo (Sto. Estevo)	Idem	
	Elviña (S. Vicente)	Idem	
	Lañas (Sta. María)	Idem	
	Ledoño (S. Pedro)	Idem	
	Meixigo (S. Lorenzo)	Idem	
	Orro (S. Salvador)	Idem	
	Oza (Sta. María)	Idem	
	Pastoriza (Sta. María)	Idem	
	Sigrás (Santiago)	Idem	
	Sueiro (Sto. Estevo)	Idem	
	Veiga (S. Silvestre)	Idem	
	Vigo (Sta. María)	Idem	
	Visma (S. Pedro)	Idem	
	Viñas (S. Cristovo)	Idem	
ENCROBAS	Cerceda (S. Martiño)	S.S e X.O. Marqués de Astorga	
	Encrobas (S. Román)	S.S. e X.O. Marqués de de Astorga e D. Lucas Sánchez de Boado.	
	Queixas (Sta. María)	S.S. e X.O. Marqués de Astorga e D. Lucas Sánchez de Boado.	63,38
ERBOEDO	Berdillo (S. Lorenzo)	S.S. e X.O. Dona Joaquina de Oca.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Chamín (Sta. Eulalia)	Idem	
	Erboedo (Sta. María)	Idem	
	Lendo (S. Xulián)	Idem	41,87
	Lemaio (Sta. Mariña)	Idem	
	Monteagudo (S. Tomé)	Idem	
FOLGOSO	Mercurín (S. Clemente)	S.S. e X.O. Marqués de Astorga.	13,37
LOUREDA	Loureda (Sta. María)	S. S. e X.O. Conde de Amarante.	15,75
MEIRAMA C.R.	Meirama (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. Bernardo Basadre.	9,70
MIRAFLORES	Afoz (Sta. Leocadia)	S.S. e X.O. Conde de Lemos.	
	Dexo (Sta. María)	Idem	
	Corneda (S. Martiño)	S.S. e X.O. Conde de Lemos e Antonio Pedrosa.	
	Iñás (S. Xurxo)	S.S. e X.O. Conde de Lemos.	64,41
	Liáns (Sta. Eulalia)	Idem	
	Maianca (S. Cosme)	Idem	
	Meirás (S. Martiño)	Idem	
	Mondego (S. Xulián)	Idem	
	Nos (S. Pedro)	Idem	
	Oleiros (Sta. María)	Idem	
	Rutís (Sta. María)	Idem	
	Serantes (S. Xulián)	Idem	
	Soñeiro (S. Xulián)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Veigue (Sta. Columba)	Idem	
MONTEMAIOR C. R.	Montemaior (Sta. María Madanela)	S.S. José Bermudez Villardefrancos e D. Ramón Pardillas.	22
MORÁS	Morás (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. D. José Bermudez Figueroa e D. José Ulloa.	15,5
OSEIRO C.R.	Oseiro (Santiso)	S.S. e X.O. Dona Joa- quina de Oca.	9,62
RUS	Rus (Sta. María)	S.E. e X.O. Mosteiro de S. Martiño de San- tiago.	
	Viladabade (S. Ciprián)	Idem	47,5
SÉSAMO	Sésamo (S. Martiño)	S.S. e X.O. José Igna- cio Quiroga.	3,8
SOANDRES	Soandres (S. Pedro)	S.E. e X.O. Mosteiro S. Martiño de Santiago.	
	Sorrizo (S. Pedro)	Idem	40,5
SUEVOS C.R.	Suevos (S. Martiño)	S.S. e X.O. D. Bernar- do del Rio.	5,25
TEMPLE C.R.	Temple (Sta. María)	S.S. e X.O. D. José Codero.	0,75
VILARPREGO	Andoio (S. Mamede)	S.S. e X.O. Conde Graxal.	
	Bardaos (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cabaleiros (S. Xulián)	Idem	77
	Rodís (S. Martiño)	Idem	
	Tordoia (S. Xoán)	Idem	
	Xesteda (Sta. Columba)	S.S. e X.O. Conde Graxal e D. José Rey.	

S.E. = Señorío Eclesiástico

S.S. = Señorío Secular

X.O. = Xurisdicción Ordinaria

R. = Reguengo

C.R. = Couto Redondo

BETANZOS

BETANZOS

A provincia de Betanzos conta con 11 parroquias que comprenden 41 xurisdicións, 9 Couros (Betanzos, Cabanas, Neda, Pontevedume, As Portas de García Rodríguez e de Oitigueira).

Paralelamente ás outras provincias, tamén se produciu unha adaptación do parcelario ao aproveitamento natural. Desde xente unha comarca de tan grande extensión como as Maridas achouse repartida nunha dobre cantidade de goños tanto ucure nas outras comarcas do pazo de Betanzos.

Por outra parte a diferenciación xubindo coa altitude, no punto de vista de dependencia de Galicia e de Portugal, levou á extensión e pelexación de Betanzos un territorio de Galicia.

As 11 xurisdicións (1 Reguengo e 2,5 Couros) ocupan un total de 244 km² como a de capital.

Con respecto as señorías, Betanzos presenta un tipo de carácter de señoría de Muxiteiro e Orden. O primeiro é o dominio máis extenso, sobre 136 Reguengos (60,2% do total provincial) e o máis importante señorío de Betanzos era un conde de Leiras que abranguia 87 Reguengos (33% do total provincial) especialmente montado na zona de Muxiteiro por Neda, Pontevedume, Fariol e Cabanas.

Segun a porcentaxe de señoría o Reguengo que foi unha representación máis ampla que noutras provincias do Pazo incluído especialmente nas xurisdicións de capital de Leiras e de Fariol.

BETANZOS

A provincia de Betanzos conta con 253 freguesías que comprendían 43 xurisdiccións, 9 Coutos Redondos, unha cidade (Betanzos) e 10 vilas: Ares, Cabanas, Ferrol, Graña, Sada, Mugardos, Neda, Pontedeume, As Pontes de García Rodríguez e Santa María de Ortigueira.

Parellamente ás outras provincias tampouco Betanzos presenta ningunha adaptación do parcelario xurisdiccional ó marco natural. Deste xeito unha comarca de tan grande personalidade como as Mariñas áchase repartida nunha ducia de xurisdiccións, e outro tanto ocorre nas outras comarcas da provincia.

Por outra parte a diferenciación xurisdiccional tanto dende o punto de vista de dependencia de Goberno o persoal coma o relativo á extensión e poboación é Betanzos tan variada coma no resto de Galicia.

Hai xurisdiccións 1 freguesía e 2,5 km² e outras de 55 freguesías e de 244 km² como a da capital.

Con respecto ós señoríos, Betanzos presenta a particularidade de carecer de señorío de Abadengo e Ordes. O señorío Secular e o dominio máis extenso, sobre 156 freguesías que representa o 60,2% do total provincial e o máis importante señor desta provincia era o Conde de Lemos que abranguía 87 freguesías é dicir máis do 33% do total provincial especialmente asentado na zona costeira dende Miraflores por Neda, Pontedeume, Ferrol e Cedeira.

Seguía na porcentaxe de señorío o Reguengo que tiña unha representación máis ampla que noutras provincias co 27,7% enclavado especialmente nas xurisdiccións da capital, de Caaveiro e de Ferrol.

O señorío Eclesiástico representa o 12% en mans, especialmente dos Mosteiros de Monfero, Sobrado e Cabido de Santiago.

LÍMITES

Límites coas provincias da Coruña e Santiago os xa citados.

A Provincia de Betanzos comeza a dividirse da de Mondoñedo ó oeste de Estaca de Bares coincidindo os seus límites cos municipais de Mañón e Ortigueira deixando sen embargo a parroquia de Sta María de Maañón nesta provincia, continúan cara ó sur sobre a Serra do Faladoiro ata o Acibeiral.

Dende este punto os lindes corren cara ó oeste sobre os límites dos municipios actuais primeiro de Ortigueira e Pontes e despois Somozas e Pontes ata o Monte Pico preto da escombreira de lignitos cortando o municipio de Pontes e deixando as freguesías de Seixo, Goente, Ribadeume, Vermuj, Frieira e Eume na xurisdicción de Caaveiro. Despois seguen os lindes entre os municipios de Monfero e Xermade ata a Pena de Egua onde fai un xiro cara ó oeste para deixa-las freguesías de S. Pedro de Buriz e Labrada do municipio de Guitiriz na xurisdicción de Monfero logo acabalan os lindes sobre a Serra de Montouto entre os municipios de Sobrado e Guitiriz e continúa polos cumios da Serra da Serpe ata acada-la Serra de Bocelo e chegar ós límites dos municipios de Sobrado e Boimorto; torce cara ó norte deixando as parroquias de Sta Cristina de Folgoso e máis adiante a de Sta María de Cidadela na xurisdicción de Mesía e provincia de Santiago.

Resta suñilar tres grandes enclaves xeográficos que tiña a provincia de Betanzos dentro da provincia de Lugo correspondentes ás freguesías de Sta Mª de Cabreirós, que era da xurisdicción das Pontes de García Rodríguez, outro a freguesía de S. Mamede de Vila-pedre e o terceiro as freguesías de Santabaia de Rioaveso e S. Lourenzo de Árbol, ámbalas dúas tamén da xurisdicción de Árbol e provincia de Betanzos.

De acordo con estes límites a provincia de Betanzos acada 2.454 km² unha poboación de 134.683 hab. o que lle dá unha densidade relativa de 54,6 hab./km².

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ABEGONDO	Abegondo (Santa Baia)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	
	Folgosos (Sta. Dorotea)	Idem	13,375
ANCA	Anca (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos	11,125
	Viladonelle (Sto. Antonio)	Idem	
ÁRBOL	Árbol (S. Lourenzo)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	78,625
	Rioaveso (Santa Baia)	Idem	
	Vilapedre (S. Mamede)	Idem	
ARES	Ares (S. Xosé)	S.E. e X.O. polo mesmo Cabildo.	
	Camouco (S. Vicente)	Idem	
	Cervás (S. Pedro)	Idem	18,00
BABÍO	Babío (Sta. Marta)	S.E. e S.S. e X.O. polo Convento de San Domingo da Coruña, Don Joseph Bañales, Don Antonio Pedrosa, e Don Ramón de Seixas.	2,500
BETANZOS	Betanzos (Santiago)	R. Corrixidor pola S.M.	
	Armeá (S. Vicente)	Idem	
	Bergondo (S. Salvador)	Idem	
	Borrifáns (S. Pedro)	Idem	
	Bragade (S. Mamede)	Idem	
	Brabío (S. Martiño)	Idem	
	Cabanas (S. Xulián)	Idem	
	Ceñás (Santa Baia)	Idem	
	Cecebre (S. Salvador)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cerneda (S. Salvador)	Idem	
	Cines (S. Nicolás)	Idem	
	Coirós (S. Xulián)	Idem	
	Colantes (S. Salvador)	Idem	
	Cortiñán (Sta. María)	Idem	
	Cos (Sto. Estevo)	Idem	
	Cuíña (Sta. María)	Idem	
	Cullergondo (Sta. María)	Idem	
	Dordaño (Sta. María)	Idem	
	Espenuca (Santa Baia)	Idem	
	Figueiredo (Sta. María)	Idem	
	Figueiroa (S. Miguel)	R. e S.S. Corrixidor idem, e X.O. polo Marqués de Figueiroa.	
	Filgueira (S. Pedro)	R. Corrixidor pola S.M.	
	Leiro (Santa Baia)	Idem	
	Limiñón (S. Salvador)	Idem	
	Loureda (Sto. Estevo)	Idem	
	Mandaio (S. Xulián)	Idem	
	Meangos (Santiago)	Idem	
	Mondoí (Sta. Cruz)	Idem	
	Moruxo (S. Vicente)	Idem	
	Obre (Sto. Andrés)	Idem	
	Ois (Sta. María)	Idem	
	Ois (Santiago)	Idem	
	Piadelá (Sto. Estevo)	Idem	
	Pontelas (Sta. María)	Idem	
	Porzomillos (S. Pedro)	Idem	
	Presedo (Sta. María)	Idem	
	Probaos (Santa Baia)	Idem	
	Quintas (Sto. Estevo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Requián (Santiago)	Idem	
	Rois (Sta. Mariña)	R. e S.S. Corrixidor ídem, e X.O. por D. Lucas Sánchez de Bode.	244,475
	Salto (S. Tomás)	R. Corrixidor o mesmo.	
	Sarandóns (Sta. María)	Idem	
	Souto (Sta. María)	Idem	
	Tabeaio (S. Martiño)	Idem	
	Tiobre (S. Martiño)	Idem	
	Trasanelos (S. Salvador).	Idem	
	Vigo (S. Vicente)	Idem	
	Vixoi (S. Fiz)	Idem	
	Vilacova (S. Tomé)	Idem	
	Vilozás (S. Salvador)	Idem	
	Viñas (S. Pantaleón)	Idem	
	Viñas (S. Pedro)	Idem	
	Vións (S. Salvador)	Idem	
	Vivente (Sto. Estevo)	Idem	
	Vizoño (S. Pedro)	Idem	
BRIBES C.R.	Bribes (S. Cibrao)	S.E. e S.S. X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	3,750
CAAVEIRO	Bermui (Santiago)	R. e X.O. pola S.M.	
	Caaveiro (S. Braulio)	Idem	
	Cabalar (Sta. María)	Idem	
	Cabanas (Sto. Andrés)	Idem	
	Capela (Santiago)	Idem	
	Eríns (Sto. Estevo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Eume (S. Pedro)	Idem	
	Faeira (S. Pedro)	Idem	
	Góente (S. Martiño)	Idem	
	Queixeiro (S. Xurxo)	Idem	
	Ribadeume (Sta. María)	Idem	
	Salto (Sta. Cruz)	Idem	178,00
	Seixo (S. Xoán)	Idem	
	Soaserra (Santa Baia)	Idem	
	Taboada (Sta. María)	Idem	
CALLOBRE E VILACHÁ	Callobre (S. Xoán)	S.S. X.O. por D. Xusto Gabriel Tenreiro.	14,750
	Vilachá (Sta. María)	Idem	
CASARES C.R.	Casares (S. Xoán)	S.S. X.O. por D. Gaspar Maldonado.	7,750
CEDEIRA	Abade (Santiago)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	
	Bardaos (Sta. María)	Idem	
	Cedeira (Sta. María)	Idem	
	Cervo (Santa Baia)	Idem	
	Esteiro (S. Fiz)	Idem	
	Labacengos (Sta. María)	Idem	
	Loira (S. Pedro)	Idem	169,750
	Moeche (S. Xoán)	Idem	
	Montoxo (S. Xulián)	Idem	
	Pantín (Santiago)	Idem	
	Piñeiro (S. Cosme)	Idem	
	Régoa (Sta. María)	Idem	
	Vilaboa (S. Vicente)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilarrube (S. Martiño)	Idem	
CERDIDO	Cerdido (S. Martiño)	S.E. e S.S. X.O. polo Colexio de Gramática, Conventos de Santo Domingo, e S. Francisco da Vila de Viveiro e o Marqués de San Sadurniño.	44,750
CODESOSO	Codesoso (S. Miguel)	S.S. X.O. por D. Antonio Ordóñez.	11,375
CURTIS	Curtis (Santa Baia)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	33,125
DONIÑOS	Doniños (S. Román)	Idem	18,625
ESMELLE	Covas (S. Martiño)	Idem	
	Esmelle (S. Xoán)	Idem	
	Leixa (S. Pedro)	Idem	32,350
	Marmancón (S. Pedro)	Idem	
	Mariña (S. Xurxo)	Idem	
	Vilar (Sta. Mariña)	S.S. X.O. a do Conde, e outra por D. Domingo Valeiro.	
FERVENZAS	Fervenzas (S. Vicente)	S.S. X.O. por D. Joseph Ramón Quiroga.	33,625
	Rodeiro (Sta. María)	Idem	
FERROL E GRAÑA	Ferrol (Santiago)	R.A.M. pola S.M.	10,500
	Graña (Sto. Andrés)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
FISTEUS	Fisteus (Sta. María)	S.S. X.O. por D. Antonio Varela.	45,375
LEIRO	Carantoña (S. Xulián)	S.S. X.O. por D. Xusto Gabriel Tenreiro.	
	Castro (Sta. María)	Idem	10,500
	Leiro (S. Salvador)	Idem	
MABEGONDO C.R.	Mabegondo (S. Tirso)	S.S. X.O. por D. Xosé Ramón Quiroga.	7,250
MANDIÁ C.R.	Mandiá (Sta. Uxía)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	9,250
MAÑÓN C.R.	Mañón (Sta. María)	S.S. X.O. polo Marqués de Figueroa.	11,250
MÁNTARAS C.R.	Mántaras (Sta. María)	S.S. X.O. polo Marqués de Figueroa.	
MIRAFLORES	Carnoedo (Sto. Andrés)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	
	Guísamo (Sta. María)	Idem	
	Horto (S. Martiño)	Idem	
	Lubre (S. Xoán)	Idem	
	Mosteirón (S. Nicolás)	Idem	38,875
	Osedo (S. Xulián)	Idem	
	Ouces (S. Xoán)	Idem	
	Sada (Sta. María)	Idem	
Sergude (S. Xulián)	Idem		
MOECHE	Moeche (Sta. Cruz)	S.S. X.O. Idem	
	Moeche (S. Xurxo)	Idem	18,250

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
MONFERO	O Buriz (S. Pedro)	S.E. X.O. polo Mosteiro de Monfero, Orde de S. Bernardo.	194,750
	Labrada (Sta. María)	Idem	
	Monfero (S. Fiz)	Idem	
	Monfero (Santa Xuliana)	Idem	
	Xestoso (Sta. María)	Idem	
MUGARDOS	Mugardos (S. Xulián)	S.E. X.O. polo Convento de Montefaro, Orde Terceira de S. Francisco.	3,125
MUNIFERRAL	Feás (S. Pedro)	S.E. X.O. polo Cabido de Santiago.	42,625
	Muniferral (S. Cristovo)	S.E. e S.S. X.O. a do Cabido, e outro por D. Lucas Pereira.	
NARAÍO	Ferreira (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	88,00
	Igrexafeita (Sta. María)	Idem	
	Lamas (S. Xulián)	Idem	
	Naraío (Sta. María)	Idem	
	Recemal (Sta. María)	Idem	
NARÓN C.R.	Narón (S. Xulián)	S.S. X.O. polo Marqués de Castelar.	4,625
NEDA	Neda (S. Nicolás)	S.S. X.O. polo Marqués de Castelar.	12,625
	Neda (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
OZA	Lesa (Sta. Mariña)	S.E. X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	16,375
	Oza (S. Pedro)	Idem	
	Rigueira (Sta. María)	Idem	
PARADA	Bandoxa (S. Martiño)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	13,750
	Parada (Sto. Estevo)	Idem	
	Reboredo (Santiago)	Idem	
PEDROSO	Doso (S. Lourenzo)	S.S. X.O. polo Marqués de S. Saturnino.	14,250
	Pedroso (S. Salvador)	Idem	
PERBES	Perbes (S. Pedro)	S.S. X.O. polo Marqués de Alcañizas.	12,500
	Vilanova (S. Xoán)	Idem	
	Vilamaior (S. Pedro)	Idem	
PONTEDEUME	Andrade (S. Martiño)	S.S. A.M. polo Conde de Lemos.	107,625
	Barallobre (Santiago)	S.S. A.O. polo mesmo.	
	Bemantes (S. Tomé)	S.S. A.M. Idem	
	Breamo (S. Miguel)	S.S. A.M. e O. Idem	
	Centroña (Sta. María)	S.S. A.M. Idem	
	Fene (S. Salvador)	S.S. A.O. Idem	
	Franza (Santiago)	Idem	
	Grandal (S. Pedro)	S.S. A.M. e O. Idem	
	Guimil (S. Cristovo)	Idem	
	Laraxe (S. Mamede)	S.S. A.M. e O. Idem	
	Limodre (Santa Baia)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Magalofes (S. Xurxo)	Idem	
	Maniños (S. Salvador)	Idem	
	Meá (S. Vicente)	S.S. A. M. Idem	
	Miño (Sta. María)	Idem	
	Noguerosa (S. Cosme)	Idem	
	Ombre (Sta. María)	Idem	
	Perlío (Sto. Estevo)	S.S. A.O. Idem	
	Piñeiro (S. Xoán)	S.S. A.M. Idem	
	Porto (S. Martiño)	Idem	
	Pontedeume (Santiago)	S.S. A.M. e O. Idem	
	Sillobre (Sta. Mariña)	S.S. A.O. Idem	
	Torres (S. Xurxo)	S.S. A.M. e O. Idem	
	Vilamateo (Santiago)	Idem	
	Vilar (S. Pedro)	S.S. A.M. Idem	
AS PONTES DE GARCÍA RODRÍGUEZ	Cabreiros (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Deveso (Sta. María)	Idem	
	Espiñaredo (Sta. María)	Idem	
	Freixo (S. Xoán)	Idem	170,500
	As Pontes de G. Rodríguez (Sta. María)	Idem	
	Vilavella (Sta. María)	Idem	
PRUZOS	Adragone (Santiago)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos.	
	Ambroa (S. Tirso)	Idem	
	Churrió (S. Martiño)	Idem	
	Coruxou (S. Salvador)	Idem	64,250
	Irixoa (S. Lourenzo)	Idem	
	Paderne (S. Xoán)	Idem	
	Viña (Santa Baia)	Idem	
	Veríns (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
REGUELA C.R.	Reguela (S.Vicente)	Idem	3,500
SANTA CECILIA C.R.	Trasancos (Sta. Cecilia)	S.S. X.O. por D. Joseph Bermúdez Vilardefrancos.	2,250
SANTA MARTA DE ORTIGUEIRA	Barbos (S. Xulián)	S.S. X.O. polo Marqués de Astorga.	
	Céltigos (S. Xulián)	Idem	
	Couzadoiro (S. Cristovo)	Idem	
	Cuíña (Santiago)	Idem	
	Devesos (S. Salvador)	Idem	
	Ermo (S. Xulián)	Idem	
	Espasante (S. Xoán)	Idem	
	Feás (S. Pedro)	Idem	
	Freires (S. Pablo)	Idem	
	Insua (S. Xoán)	Idem	247,125
	Ladrado (Santa Baia)	Idem	
	Landoi (Santiago)	Idem	
	Loiba (S. Xíao)	Idem	
	Luía (Sta. María)	Idem	
	Mera (Sta. María)	Idem	
	Mera (Santiago)	Idem	
	Mosteiro (S. Xoán)	Idem	
	Pedra (Sta. María)	Idem	
	San Claudio (Sta. María)	Idem	
	Santa Marta de Ortigueira	Idem	
	Senra (San Xíao)	Idem	
	Veiga (Sto. Adrao)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SAN MATEO	Trasancos (S. Mateo)	R.S.E. e S.S. X.O. por S.M. o Mosteiro de S. Lourenzá Orde de S. Bieito, e o Conde de Lemos.	7,00
SAN SADURNIÑO	Monte (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. polo Marqués de S. Saturnino.	26,00
	San Sadurniño (Sta. María la Maior do Rosario)	Idem	
SEDES	Placente (S. Vicente)	S.S. e X.O. polo Marqués de S. Saturnino.	13,375
	Sedes (Sto. Estevo)	Idem	
SERANTES	Serantes (S. Salvador)	S.S. X.O. polo Conde de Lemos, e D. Rodrigo Valerio.	7,250
SOBRADO	Aranga (S. Paio)	S.E. X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo.	210,500
	Cabruí (S. Martiño)	Idem	
	Cambás (S. Pedro)	Idem	
	Carelle (S. Lourenzo)	Idem	
	Cumbrasos (S. Xulián)	Idem	
	Foxado (Sta. María)	Idem	
	Grixalba (S. Xulián)	Idem	
	Nogueira (S. Xurxo)	Idem	
	Porta (S. Pedro)	Idem	
	Pousada (S. Mamede)	Idem	
Roade (Sto. Andrés)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SOMOZAS E MEROI	Somozas (Santiago Seré)	S.S. X.O. por Don Gregorio Santiso, Don Juan Tizón, o Marqués de San Saturnino, e o Conde de Maceda.	48,500
TRASANCOS	Atios (S. Mamede)	S.S. X.O. polo Marqués de Castelar.	
	Aviño (S. Miguel)	Idem	
	Castro (Sta. María)	Idem	
	Lago (Santiago)	Idem	
	Lourido (S. Bartolomeu)	Idem	58,875
	Meirás (S. Vicente)	Idem	
	Sequeiro (Sta. María)	Idem	
	Taraza (S. Tomé)	Idem	
	Valdetires (S. Martiño)	Idem	
Valdoviño (Santa Baía)	Idem		
VAL	Val (Sta. María a Maior)	S.S. X.O. por D. Pedro Pardo, D. Albaro Pita, o Conde de Maceda, e o Marqués de S. Saturnino.	13,250
VILAMOREL	Vigo (S. Xulián)	S.S. X.O. polo Conde de Maceda.	
	Vilamoral (S. Xoán)	Idem	12,375
XUBIA	Caranza (S. Martiño)	S.S. X.O. por D. Joseph Bermudez Vilarde-francos.	
	Xubia (S. Martiño)	Idem	11,00

MONDOÑEDO

A provincia de Mondoñedo conta con 30 xurisdiccións, 16 Coutos Redondos, 1 cidade (Mondoñedo) e 3 vilas (Ribadeo, Lourenzá e Viveiro).

Parellamente ás outras provincias, Mondoñedo non presenta unha adaptación do parcelario xurisdiccional ó marco físico. Deste xeito tanto a zona da rasa litoral, coma os vales de Mondoñedo ou Valadouro a zona montesía do Cordal de Neda e Xistral, así como os largacíos terreos da Terra Chá, áchanse esmigallados nun «puzzle» de xurisdiccións indiferentes ós condicionamentos naturais.

Por outra parte a diferenciación das xurisdiccións tanto na súa extensión coma na súa poboación acadan diferencias moi sobresaíntes. Dende o Couto de Landrove con 4,350 km² e unha soa freguesía ata a de Viveiro con 18 freguesías e 272,8 km².

No reparto dos señoríos, os de Abadengo figuran en primeiro lugar. O bispo de Mondoñedo é, sen dúbida, o meirande señor da provincia con case a metade (48,7%) das freguesías baixo a súa xurisdicción.

Segue o señorío secular no que a penas estaba representada a Alta Nobreza, pois só o Marqués de Alcañices tiña toda a xurisdicción de Galdo (6 freguesías) e o Duque de Híjar a xurisdicción de Ribadeo (7 freguesías), abranguía sen embargo, co señorío da fidalguía o 32,2% da provincia.

O dominio Real acadaba o 10,8%, localizado exclusivamente na xurisdicción de Viveiro.

O Señorío Eclesiástico reducíase ó 7,6%, principalmente asentado nos arredores do Mosteiro de Lourenzá.

LÍMITES

Dende o Acibeiral corren os lindes sobre os actuais límites dos Municipios das Pontes de García Rodríguez e Muras ata acadaren as cabeceiras do río Sor. Dende este punto corren cara ó leste entre os municipios de Muras, Xermade e Vilalba ata as alturas de Penas de Mosa (936 mts) no Montouto e as cabeceiras do río Labrada. De aquí cara ó sur entre os municipios de Vilalba e Abadín deixando naquel a freguesía de Santiago de Samarugo que se mostra como un enclave xeográfico na Provincia e deixando S. Salvador da Pastoriza na Provincia de Mondoñedo e S. Miguel de Saldanxe, da xurisdicción de Crecente e Quintela na Provincia de Lugo e entre as parroquias da Garda na Provincia de Mondoñedo e de Sta Mª de Alvaré na Provincia de Lugo. Segue cara ó leste os límites dos actuais municipios de Riotorto na Provincia de Mondoñedo que se separa de Sta Mª de Carballido na provincia de Lugo. Dentro dos límites de Vilaboa incluíanse no XVIII os territorios da actual freguesía de S. Pedro de Bogo, que no Couto de Frades (961 mts) é limítrofe coa Provincia de Oviedo.

Dende este punto os lindes continúan cara ó norte sobre a división das actuais provincias de Lugo e Oviedo ata acada-lo río. E, deixando a freguesía de S. Salvador de S. Tirso de Abres que se adentra na marxe esquerda do río e pertence á provincia de Oviedo. O resto dos límites percorrerrán o río ata a súa desembocadura, pero xustamente apregados á marxe esquerda da ría en razón da sentenza de Grijalba xa citada.

Estes límites danlle unha extensión de 2.069,57 km² e unha poboación segundo o Censo de Floridablanca de 84.709 habitantes o que lle outorga unha densidade relativa de 40,9 hab./km².

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ABADÍN,	Abadín (Sta. María)	S.S. e X.O. Por D. Manuel Luaces.	
ALFOZ DO CASTRO DE OURO	Adelán (Santiago)	Ab. e X.O. Polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	
	Bacoi (Sta. María)	Idem	
	Carballido (S. Sebastián)	Idem	
	Castro de Ouro (O Salvador)	Idem	77,375
	Lagos (S. Vicente)	Idem	
	Mor (S. Pedro)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo, e outra polo Cabido de Mondoñedo.	
	Oirás (S. Mamede)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo.	
	Pereiro (Sta. María)	Idem	
BARES E MOGOR	Bares (Sta. María)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
	Mogor (Sta. María)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo e o Colexio Seminario de Viveiro.	19,5
BARREIROS	Barreiros (S. Cosme)	Idem	
	Benquerencia (S. Pedro)	Ab. S.S. e X.O. por D. Pedro Manuel Bermúdez, e a do Reverendo Bispo.	
	Caleiros (Sta. Cristina)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo.	41
	Reinante (S. Miguel)	Idem	
	Reinante (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
BRETOÑA E REIGOSA	Bretoña (Sta. María)	Ab. e S.S. e X.O polo Reverendo Bispo de Mondoñedo, e Don Manuel Iravedra.	60,625
	Guarda (S. Martiño)	Ab. e S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo e outra por Don Antonio Arias.	
	Reigosa (Santiago)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
	Úbeda (S. Xoán)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Joseph Quirós.	
	Vián (Sta. María)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
BURELA C.R.	Burela (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joseph Ignacio Quiroga.	
CABARCOS	Cabarcos (S. Xulián)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo, e o Marqués de Vilasante.	33,250
	Cabarcos (S. Xusto)	Ab. e X.O. A do Reverendo Bispo.	
	Vilamartín Pequeno (S. Xoán)	Idem	
CADAVEDO	Cadavedo (S. Bartolomeu)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	9,625
CEDOFEITA C.R.	Cadofeita (Sta. María Madanela)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	8,25
COSTAS DE MONTE	Aldixe (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cándia (S. Pedro)	Idem	
	Castromaior (S. Xoán)	Idem	
	Cabaneiro (S. Bartolomeu)	Idem	
	Fanoi (Sta. María)	Ab. e S.S. e X.O. a do Reverendo Bispo, e outra polo Cabido de Mondoñedo.	
	Goás (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo.	
	Labrada (S. Pedro)	Idem	133,5
	Montouto (Sta. María)	Idem	
	Quende (Santiago)	Idem	
	Romariz (S. Xoán)	Idem	
FERREIRAVELLA C.R.	Ferreiravella (S. Xulián)	S.E. e X.O. pola Fábrica da Catedral de Mondoñedo.	6,72
FOZ	Foz (Santiago)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	
	Valadouro (S. Acisclo)	Idem	
	Valadouro (Sta. Cecilia)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma e outra por D. Joseph María Moscoso.	25,87
GALDO	Galdo (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Alcañizas.	
	Negradas (S. Miguel)	Idem	
	Ribeiras do Sor (S. Cristovo)	Idem	68,25
	Val (Sto. Estevo)	Idem	
	Val (S. Román)	Idem	
	Xuances (S. Pedro)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
GRAÑA DE VILARENTE C.R.	Graña de Vilarente (Sta. M ^a Madanela)	S.S. e X.O. por D. Enrique Cornide.	7,625
GRAÑAS DO SOR C.R.	Grañas do Sor (S. Mamede)	S.S. e X.O. polo Mosterio de Meira.	32,375
LAGOA	Lagoa (S. Xoán)	Idem	21
LANDROVE	Landrove (S. Xulián)	S.S. e X.O. por D. Joaquín Velarde.	7,37
MIRANDA	Conforto (Sta. María)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	
	Vilaboa (S. Xulián)	Idem	
	Vilaodríz (Santiago)	Idem	94,750
	Vilarmide (S. Salvador)	Idem	
	Xudán (Sta. María Madanela)	Idem	
MONDOÑEDO	Argomoso (S. Pedro)	Ab. e A.M. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo, e X.O. por D. Pedro Baamonde.	
	Corbueira (Sta. María Madanela)	Ab. e A.M. o mesmo.	
	Figueiras (S. Martiño)	Idem	
	Lindín (Santiago)	Idem	
	Masma (Sto. Andrés)	Idem	135,500
	Mondoñedo (Capital)	Idem	
	Maior (Sta. María)	Idem	
	Sasdónigas (S. Lourenzo)	Idem	
	Vilaoalle (Sta. María)	Idem	
	Vilamor (Sta. María)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. polos seus veciños.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
MONCELOS C.R.	Moncelos (Santiago)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	9
MOXUEIRA C.R.	Moxueira (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bendaña.	9
MURAS	Balsa (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	137,375
	Burgo (Sta. María)	Idem	
	Irixoa (S. Xulián)	Idem	
	Muras (S. Pedro)	Idem	
	Viveiro (Sta. María)	Idem	
NOIS	Cangas (S. Pedro)	Ab. e X.O. o antecedente.	51,500
	Cordido (S. Xulián)	Idem	
	Fazouro (Santiago)	Idem	
	Moucide (Sto. Estevo)	Idem	
	Nois (S. Xulián)	Idem	
OIRÁN C.R.	Oirán (Sto. Estevo)	S.E. e X.O. polo Cabildo de Mondoñedo.	8,250
ORREA C.R.	Orrea (Sta. Columba)	S.E. e X.O. o antecedente.	17,900
PORTOCELO	Lago (Sta. Eulalia)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	51
	Morás (S. Clemente)	Idem	
	Portocelo (S. Tirso)	Idem	
	Rigueira (S. Miguel)	Idem	
	Sumoas (Sto. Estevo)	Idem	
	Xove (S. Bartolomeu)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
RECECENDE	Rececende (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Nicolás Sarmiento.	19,750
RIBADEO (1)	Arante (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Duque de Hajar.	80,500
	Cuvelas (S. Vicente)	Idem	
	Devesa (Sta. Eulalia)	Idem	
	Ove (S. Xulián)	Idem	
	Piñeira (S. Xoán)	Idem	
	Ribadeo (Sta. María)	Idem	
	Vilaselán (Sta. María)	Idem	
RIOTORTO	Aldurfe (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	32,625
	Meilán (Sta. Marta)	Ab. e S.S. e X.O. por Don Nicolás Sarmiento, D. Francisco Gegunde, D. Pedro Trelles, o Marqués de Bendaña, e a do Reverendo Bispo.	
	Riotorto (S. Pedro)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
SAMARUGO	Samarugo (Santiago)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Mondoñedo e D. José Pardo.	8,250
SAN CIPRIÁN	Castelo (S. Xulián)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	78,125
	Cervo (Sta. María)	Idem	
	Lieiro (Sta. María)	Idem	
	Rúa (Sta. María)	Idem	
	Sargadelos (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilaestrofe (S. Román)	Idem	
SANTE	Abres (Santiago)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	
	Coxela (Santiago)	Idem	
	Sante (S. Xulián)	Idem	
	Vilaosende (Sta. Eulalia)	Idem	28,00
SILÁN C.R.	Silán (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por D. Gaspar Bermudez.	26
SUEGOS	Suegos (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Manuel de Cora e Don Basilio Bolaño.	5
TRABADA C.R.	Trabada (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Meigas, Orde de S. Bernardo.	25,675
VALBOA C.R.	Valboa (Sta. María Madanela)	S.S. e X.O. por D. Carlos de Oía.	9,250
VALADOURO	Alaxe (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	
	Budián (Sta. Eulalia)	Idem	
	Frexulfe (Sta. Eulalia)	Idem	
	Cuadramón (S. Xurxo)	Idem	
	Recará (S. Xulián)	Idem	97,450
	Recaré (S. Tomé)	Idem	
	Valadouro (Sta. Cruz)	Idem	
	Vilacampa (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VAL DE LOURENZÁ	Val de Lourenzá (Sto. Adrián)	S.S. e X.O. polos seus veciños e, D. Francisco Álvarez, D. Antonio Ordoñez, D. Pedro Ruíz, o Marqués de Santa Cruz, e o de Villasanté.	39,975
	Val de Lourenzá (S. Xurxo)	S.S. e X.O. a dos seus veciños, e o Marqués de Villasanté.	
	Val de Lourenzá (S. Tomé)	Idem	
VARONCELLE C.R.	Varoncelle (Santiago)	S.W. e X.O. polo Cabido de Mondoñedo.	6,500
VIDAL C.R.	Vidal (S. Mateu)	S.S. e X.O. polos veciños.	6,750
VILAFORMÁN	Vilaformán (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	
	Vilaouruz (S. Martiño)	Idem	25,650
	Vilapena (Santiago)	Idem	
VILAMEÁ C.R.	Vilameá (S. Vicente)	S. S. e X.O. polos seus veciños.	16,625
VILANOVA DE LOURENZÁ	Formeá (Sto. Estevo)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Vilanova de Lourenzá, Orde de S. Bieito.	43,625
	Galgao (S. Martiño)	Idem	
	Lourenzá (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Pastoriza (S. Salvador)	Idem	
VILARENTE	Abeledo (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	
	Corbelle (S. Martiño)	Ab. e O. e X.O. a do Reverendo Bispo, e outra pola Encomenda da Barra, Orde de Santiago.	39,750
	Corvite (S. Pedro)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
	Loboso (Sto. Andrés)	Idem	
	Vilarente (S. Xoán)	Idem	
VILARONTE	Mondoñedo (S. Martiño)	S.S. e X.O. por Don Andrés Villar.	
	Vilaronte (S. Xoán)	Idem	36,625
VIVEIRO	Boimente (Sto. Andrés)	R. e Correxidor pola S.M.	
	Brabos (Santiago)	Idem	
	Cabanas (Sta. María)	Idem	
	Cabanas (S. Pantaleón)	Idem	
	Chavín (Sta. María)	Idem	
	Celeiro (Santiago)	Idem	
	Cova (S. Xoán)	Idem	
	Magazos (Sta. María)	Idem	
	Merile (Sta. Eulalia)	Idem	
	Miñotos (S. Pedro)	R.S.E. e S.S. Correxidor o mesmo, e X.O. polo Colexio Seminario de Viveiro, D. Joaquín Velarde, D. Antonio Pardo, e D. Juan Basanta.	272,875

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Monte (S. Isidoro)	R. Corrixidor o mesmo.	
	Mosende (S. Pedro)	Idem	
	Orol (Sta. María)	Idem	
	Riobarba (S. Pablo)	Idem	
	Valcarria (Sto. Estevo)	Idem	
	Viveiro (Sta. María)	Idem	
	Viveiro (S. Pedro)	Idem	
XERDIZ	Xerdiz (Sta. María)	S.S. e X.O. por Don Pedro de Cora.	27,750

S.E. = Señorío Eclesiástico

S.S. = Señorío Secular

X.O. = Xurisdicción Ordinaria

R.= Reguengo

C.R. = Couto Redondo

LUGO

A partir de la década de los años 1970, el turismo en Lugo comenzó a desarrollarse de forma significativa, atraído por su patrimonio histórico y cultural, así como por sus paisajes y sus fiestas. El turismo se convirtió en uno de los sectores económicos más importantes de la ciudad.

El turismo en Lugo se caracteriza por ser principalmente de naturaleza cultural y de ocio. Los visitantes son atraídos por el casco antiguo, con sus calles empedradas y edificios históricos, así como por el castro de Arousa, declarado Monumento Nacional. Además, las fiestas populares, como el Carnaval de Lugo, atraen a miles de turistas cada año.

Por otro lado, el turismo también se beneficia de la proximidad a la costa gallega, lo que permite combinar visitas culturales con actividades de ocio en el mar.

El sector turístico de Lugo ha experimentado un crecimiento constante en los últimos años, gracias a la mejora de las infraestructuras y a la promoción de sus recursos turísticos. Esto ha permitido atraer a un mayor número de visitantes, tanto nacionales como internacionales.

El patrimonio histórico y cultural de Lugo es uno de sus principales atractivos, y su conservación es esencial para el desarrollo sostenible del turismo.

LUGO

A provincia de Lugo conta con 1164 freguesías que comprendían 131 xurisdiccións, 48 Coutos Redondos, unha cidade (Lugo) e 9 vilas: Adai, Brollón, Chantada, Dóncos, Monforte de Lemos, Outeiro de Rei, Portomarín (S. Xoán), Sarria e Vilalba.

Como temos indicado nas outras provincias, o parcelario xurisdiccional non presenta unha adaptación dos señoríos ás estruturas xeográficas do país; deste xeito unidades morfolóxicas ben definidas como as largacías chairas da Terra Cha, o val afundido da Terra de Lemos, as ergueitas bisbarras da orla Montesía Oriental, ofrecen unha imaxe da anárquico reparto do país onde as xurisdiccións se mesturan indiferentemente ós condicionamentos naturais.

Por outra parte a variedade xurisdiccional é, tanto dende o punto de vista da súa extensión e poboación, coma da súa unidade ou diversidade territorial, moi variada.

Hai xurisdiccións cunha freguesía e 3,250 km², como a de Rozas e outras con 91 freguesías e máis de 400 km², como a de Lugo. Algunhas teñen unidade territorial como a de Deza e outras abranquen 5/6 tenzas arredadas como a de Chantada; con respecto ós señoríos a provincia de Lugo estaba na súa meirande parte dominada polo señorío secular que abranguía o 73,5% das freguesías da provincia; seguido con moita diferenza o señorío Eclesiástico cun 19,2% e o Abadengo con outro 10%.

O primeiro asentaba o seu dominio polas freguesías que arrodeaban os grandes mosteiros: Samos, Meira, Penamior. O señorío

de Abadengo estaba especialmente representado polo bispo de Lugo que tiña un centenar de freguesías case todas concentradas na xurisdicción da capital.

O señorío de Ordes abrangía tan só o 3,8% das freguesías asentadas en boa parte nos arredores de Portomarín cunha encomenda que era o maior señorío.

O señorío de Reguengo ocupaba, como nas outras provincias, un lugar moi cativo. Tan só unha trintena de freguesías asentadas especialmente nas zonas montesías: Dorsal Central como Dozón, Parga, Lagostelle e no Courel.

O máis grande señor da provincia era, sen dúbida, o Conde de Lemos que exercía xurisdicción en 387 freguesías que representaban máis do 33% do total provincial. O egrexio Conde tiña a meirande parte dos seus señoríos concentrados nos arredores de dúas vilas: Vilalba e Monforte.

LÍMITES

(Delimitación xa feita coas provincias de Santiago, Betanzos, e Mondoñedo)

Desde o Couto de Frades (961 mts), punto de unión das provincias de Mondoñedo, Lugo e o partido de Asturias, os lindes corren polos actuais das provincias de Lugo e Oviedo ata a Pena Becerreira, desde o que seguen os das provincias de Lugo e León ata a cima do Montouto (1542 mts), límite das tres provincias de Lugo, Oviedo e Ourense. Dende o Montouto comeza a separarse da provincia de Ourense cara ó este polo Alto do Cabreiro (1.371 ms.) e sobre os límites dos actuais Concellos de Quiroga, deixando a parroquia de Pacios da Serra da xurisdicción de Caurel na provincia de Lugo e Bustelo de Fistens na xurisdicción de Quiroga e provincias de Ourense; acada o Río Lor que a percorreu nuns seis Kms. pero incluíndo a parroquia de Baixa de Lor na xurisdicción de Quiroga e provincia de Ourense e despois, cara ó sur acabala os límites dos actuais municipios de Pobra do Brollón e Quiroga ata o Río Sil.

A divisoria segue o curso do Sil ata a súa unión co Miño. Desde este punto ascende o río Búbal, deixando as freguesías de Campos e Temes da xurisdicción da Peroxa na provincia de Ourense e a xurisdicción de Oleiros de Chantada na de Lugo. Segue o río Búbal para acadar o Monte de Marraxariza, pero deixa tamén as freguesias de Bupal (S. Salvador e Santa Olalla) e a de Marzás da xurisdicción da Peroxa na provincia de Ourense e as de Carballeda e Lousada da xurisdicción de Chantada na provincia de Lugo. Dende este punto corren os lindes pola divisoria das actuais provincias de Ourense e Lugo até o marco de Povadura e de seguido a divisoria de Ourense e Pontevedra ata o Monte Pereiro (771 mts) na Serra do Testeiro, punto de unión das provincias de Ourense, Lugo e Santiago.

Estes límites fan desta provincia a meirande do antigo reino cuns 8.125,850 km² e unha poboación segundo o censo de Floridablanca de 232.452 hab. que dá unha densidade relativa de 28,6 hab./km².

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
A COVA C.R.	A Cova (S. Martiño)	S.E. e X.O. pola Catedral de Lugo.	2,00
ABUÍME	Abuíme (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Manuel Garza, D. Benito de Prado, e Dona Josefa Pardo.	6,500
ADAI	Adai (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Anseán (S. Paio)	Idem	
	Arcos (S. Paio)	Idem	
	Bergazo (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Cabreiros (Sta. María)	Idem	
	Campelo (S. Xulián)	Idem	
	Castrillón (S. Salvador)	Idem	
	Celán (S. Pedro)	Idem	
	Chamoso (S. Bartolo meu)	Idem	
	Chamoso (S. Cristovo)	Idem	
	Chamoso (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. a antecedente e outra polo Marqués de Castelar.	
	Corgo (S. Xoán)	Idem	
	Espasande (Santiago)	Idem	
	Farnadeiros (Sto. Estevo)	Idem	
	Farnadeiros (S. Pedro)	S.E. e X.O. a mesma, e outra polo Cabido de Lugo.	
	Folgosa (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Folgosa (S. Martiño)	Idem	
	Franqueán (Sta María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Laxosa (Santiago)	Idem	
	Mañán de Abaixo	O. e S.S. e X.O. a mesma, e outra pola Encomenda de Portomarín, Relixión de S. Xoán.	
	Marei (Sta María)	S.E. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Miranda (Santiago)	Idem	115,625
	Moreira (Sta María)	S.E. e S.S. e X.O. a antecedente e outra polo Mosteiro de Meira Orde de S. Bernardo.	
	Paderne (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do mesmo.	
	Piñeiro (Sta María)	Idem	
	Queizán (Sta María)	Idem	
	Quinte (Sta Baia)	Idem	
	Sabarei (Sta María)		
	Madanela)	Idem	
	Souto de Torres (S. Tomás)	Idem	
	Soutomerille (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Juan de Neira, e D. Manuel Pallin.	
AGUIAR C.R.	Aguiar (S. Claudio)	S.S. e X.O. por D. Juan de Gayoso.	5,125
AMANDI C.R.	Amandi (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Cabido de Lugo.	6,250
AMARANTE	Amarante (S. Fiz)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Amarante (S. Martiño)	Idem	
	Arbol (Santa Baia)	Idem	
	Barreiros (S. Cibrao)	Idem	
	Castro (Sto. Estevo)	Idem	
	Castro (Sta. Mariña)	Idem	67,100
	Cutián (S. Xoán)	Idem	
	Facha (S. Xulián)	Idem	
	Reboredo (Santiago)	Idem	
	Xián (Sta. María)	Idem	
ARCILLÁ E SISOI	Arcillá (S. Paio)	S.S. e X.O. por D. Joaquin Losada.	
	Bestar (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joseph Ribadeneira, e Dona Joaquina de Oca.	
	Lamas (S. Martiño)	S.S. e X.O. as de Losada e Ribadeneira.	17,500
	Sisoi (Santalla)	S.S. e X.O. as de Losada, e outra por D. Juan Varela	
	Vilar	S.S. e X.O. as de D. Joseph de Ribadeneira, Doña Joaquina de Oca, e outra polo Conde de Lemos.	
ARXEMIL E FONTEITA	Arxemil (S. Pedro)	S.S. e X.O. por D. Joseph Enriquez, e D. Joseph de Seixas.	
	Fonteita (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Joseph de Páramo, e D. Pedro Luís de Ulloa.	12,625
	Pedrafita (S. Miguel)	S.S. e X.O. por D. Juan Gayoso, D. Alexandro de Páramo, e a de Seixas.	

XURISDICCIÓN	FREGÜESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ASMA	Asma (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Bieito O Real de Valladolid.	20,625
	Belesar (S. Bartolomeu)	Idem	
	Camporramiro (Sta. M ^ª)	Idem	
	Mouricios (S. Cristovo)	Idem	
	Pereira (S. Mamedé)	Idem	
	Riba da Arriba (Santiago)	Idem	
ATÁN E VILAR DE ORTELLE	Atán (Sto. Estevo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	19,250
AUGASANTAS	Augasantas (S. Xurxo)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	40,500
	Guldriz (Santiago)	Idem	
	Merlán (S. Salvador)	Idem	
	Pregación (S. Xulián)	Idem	
BAAMONDE	Baamonde (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	22,750
	Boveda (Sta Eulalia)	Idem	
	Pacios (S. Martiño)	Idem	
BALEIRA	Cubilledo (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante, o de Maceda, o de Graxal, D. Antonio Becerra, e D. Antonio Pardo.	
	Degolada (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. por D. Joseph Pardo Ribadeneira.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Librán (Sta Mariña)	S.S. e X.O. a do Conde de Amarante.	66,125
	Martín (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Gabriel Montenegro, D. Joseph Pardo Pimentel as de D. Joseph Pardo e o Conde de Maceda.	
BASADRE	Basadre (Sto. Estevo)	S.S. por D. Juan Bernardino Vasadre.	12,500
	Basadre (Sta María)	S.S. e X.O. por D. Joseph, e D. Pedro Varela e a de Vasadre.	
	Ramil (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Juan Bernardino Vasadre, e D. Francisco Saavedra.	
BIBILLE C.R.	Bibille (S. Miguel)	S.S. e X.O. por Doña Maria Ana Vivero.	3,875
BENDÍA C.R.	Bendía (S. Andrés)	R. e X.O. pola S.M.	6,000
BÓVEDA C.R.	Bóveda (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Marqués de Viance.	6,275
BRIGOS C.R.	Brigos (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Bieito Boan.	
BRÓN	Allonca (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Arroxo (S. Martiño)	Idem	
	Baos (S. Xoán)	Idem	
	Barcela (S. Miguel)	Idem	
	Bastida (S. Miguel)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Bruicedo (Santiago)	Idem	
	Burón (Sta. M ^a Madanela)	Idem	
	Carballido (Sta. María)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Vilanova de Oscos, Orde de S. Bernardo, D. Carlos de Oia, Dona Isabel Bermúdez, e a do Conde.	
	Cereixo (Sta. Xuliana)	Idem	
	Cuíñas (S. Cristovo)	Idem	
	Ermes (S. Pedro)	Idem	
	Fonfría (Sta. María Madanela)	Idem	
	Freixo (S. Xulián)	Idem	
	Fonsagrada (Sta. María)	Idem	
	Lamas de Moreira (Sta. María)	S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Cayetano del Riego.	
	Logares (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo mesmo Conde.	
	Monteseiro (S. Bartolomeu)	Idem	
	Negueira (S. Salvador)	S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Tomás Quindós.	
	Neiro (S. Pedro)	Idem	
	Ouviaño (Santiago)	S.S. e X.O. polo mesmo Conde.	529,00
	Padrón (S. Xoán)	O. e S.S. e X.O. a mesma, e outra pola Encomenda de Portomarin, Relixión de S. Xoán.	
	Paradavella (S. Xoán)	S.S. e X.O. mesmo Conde.	
	Piñeira (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Río (S. Pedro)	Idem	
	Robledo (S. Martiño)	Idem	
	Sena (Sto. Agustín)	Idem	
	Suarna (S. Martiño)	Idem	
	Trapa (S. Cibrao)	Idem	
	Trobo (Sta. María)	Idem	
	Vega de Logares	Idem	
	Vilabol (Sta. M ^a)	Idem	
CABORECELLE	Caborecelle (S. Xulián)	S.S. e X.O. polo Marqués de Campos.	8,125
CAMBA	Alemparte (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Alceme (Sta. María)	Idem	
	Arnego (Santiago)	Idem	
	Asperelo (S. Martiño)	Idem	
	Az (S. Cristovo)	Idem	
	Camba (S. Salvador)	Idem	
	Camba (Santa Baía)	Idem	
	Camba (S. Xoán)	Ab. e S.S. e X.O. a mesma, e outra por Melchor de Camba.	157,750
	Carboentes (Santiago)	Ab. e X.O. polo referido Arcebispo.	
	Castro (Santiago)	Idem	
	Fafián (Santiago)	Idem	
	Guillar (Santa María)	Idem	
	Negrelos (S. Cibrao)	Idem	
	Pedroso (S. Xulián)	Idem	
	Pescoso (Sta. Mariña)	Idem	
	Portela (S. Cristovo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Río (Sta. María)	Idem	
	Rodeiro (S. Vicente)	Idem	
	Senra (S. Paio)	Idem	
	Vilela (Sta. María)	Ab. S.E. e X.O. a mesma, e outra polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	
CANCELADA DE ARRIBA	Cancelada (S. Tomé)	S.E. e X.O. polo Arce-diago de Triacastela.	
	Mosteiro (S. Xoán)	Idem	22,500
	Ribasmorto (Santiago)	Idem	
CANCELADA DE ABAIXO	Liber (S. Remixio)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Pando (S. Xulián)	Idem	
	Quinta (Santa Baia)	Idem	
	Sevane (S. Xoán)	Idem	
	Vega (Sta. Mariña)	Idem	69,875
	Vilachá (S. Pedro)	Idem	
	Vilaiz (Santiago)	Idem	
	Vilamane (Sta. María)	Idem	
CARBOEIRO	Bodaño (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Fontao (Santiago)	Idem	
	Lesón (S. Pedro)	S.E. e S.S. e X.O. a mesma, e outra polo Conde de Lemos.	19,250
	Merza (Sta. María)	S.E. e X.O. polo mesmo Mosteiro.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
CARRAL	Carral (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Felipe Saavedra, e D. Juan Vela.	3,625
CARTEIRE	Carteire (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Xabier Pardo.	22,00
	Marzán (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Gonzalo Somoza, D. Marcos Teijeiro, D. Cayetano Gil, e a de D. Juan Pardo.	
CARTELOS C.R.	Cartelos (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por Benito de Temes.	4,375
CASTELO DOS INFANTES	Castelo dos Infantes (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Juan Gayoso.	3,00
	Larín (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Antonio Camba.	
CASTRO C.R.	Castro (S. Cristovo)	S.E. e X.O. polo Arcediano de Dozón.	7,00
CASTRO DE REI	Ameixide (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Ansemar (S. Salvador)	Idem	
	Azúmara (S. Xoán)	Idem	
	Bazar (S. Pedro)	Idem	
	Bexán (S. Paio)	Idem	
	Balmonte (S. Salvador)	Idem	
	Castro de Rei (S. Xoán)	Idem	
	Duancos (Sta. María)	Idem	
	Duarría (Santiago)	Idem	
	Dumpín (Santa Baia)	Idem	
Goberno (O Salvador)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Loentia (Sto. Estevo)	Idem	
	Momán (S. Pedro)	Idem	
	Mos (S. Xulián)	Idem	
	Mondriz (Santiago)	S.S. e X.O. a mesma, e outra polo Conde de Graxal.	
	Orizón (Sta. Comba)	Idem	
	Outeiro (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	172,0
	Paz (S. Fiz)	S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Juan Gayoso.	
	Prevesos (Sto. Estevo)	S.S. e J.O. por D. Francisco Pardo, e a do Conde.	
	Ramil (Sta Mariña)	S.S. e X.O. por D. Bernardo de Castro, Dona María de Aguiar, e a do Conde.	
	Reigosa (S. Vicente)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Santa Leocadia (S. Pedro)	Idem	
	Triabá (S. Pedro)	R. e S.S. e X.O. pola S. M. e a do Conde.	
	Viladonga (Santiago)	Idem	
CASTRO DE REI DE LEMOS	Castro de Rei (Sta. María)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	46,125
CASTROVERDE	Agustín (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	
	Esperela (S. Pedro)	Idem	
	Barredo (S. Xoán)	S.E. e S.S. e X.O. a mesma, e outra polo Cabido de Lugo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Bolaño (Santabaia)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Camiño (S. Miguel)	Idem	
	Goi (Sta. M ^a Madanela)	Idem	
	Monte (Sta. María)	Idem	
	Paramo (S. Miguel)	Idem	
	Pena (Sta. María Madanela)	S.S. e X.O. por D. Antonio Osorio, e D. Antonio Pardo.	99,625
	Pereiramá (S. Xulián)	S.S. e X.O a do mesmo Conde.	
	Pousada (S. Lourenzo)	Idem	
	Pumarega (Sta. Mariña)	Idem	
	Rebordaos (S. Xurxo)	Idem	
	Recesende (S. Cibrao)	Idem	
	Serés (S. Pedro)	Idem	
	Tordea (Sto. Tomás)	Idem	
	Uriz (Sta. María)	Idem	
	Vilalle (S. Pedro)	Idem	
	Vilariño de Castroverde (Santiago)	Idem	
CEBREIRO	Cebreiro (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Bieito o Real de Valladolid.	
	Hospital (S. Xoán)	S.E. e S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Mauro Armesto.	65,00
	Liñares (S. Estevo)	S.S. e X.O. a do Mosteiro.	
	Riocereixa (Sta. María Madanela)	Idem	
	Veiga de Forcas (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Antonio Armesto.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Zanfoga (S. Martiño)	S.E. e X.O. a do Mosteiro.	
CEDRÓN	Cedrón (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda e D. Luis Saco.	6,875
CELA	Cela (Sta. María)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca. D. Juan Gabriel Tenreiro, D. Joseph Ribadeneira, e o Conde de Quirós.	
CERVANTES	Ambasvias (Santa Baia)	S.S. e X.O. polo Conde de Graxal.	
	Castelo (S. Pedro)	Idem	
	Castro (Santa María)	Idem	
	Cervantes (S. Pedro)	Idem	
	Cervantes (S. Román)	Idem	
	Cereixido (Santiago)	Idem	
	Donís (S. Fiz)	Idem	
	Dorna (Sta. María)	Idem	229,140
	Lamas (S. Xulián)	Idem	
	Noceda (S. Pedro)	Idem	
	Pando (Sta. María)	Idem	
	Quindós (S. Xusto)	Idem	
	Ribeira (S. Martiño)	Idem	
	Vilaquinte (S. Breixo)	Idem	
	Vilapasantes (S. Xoán)	Idem	
	Vilaver (S. Xusto)	Idem	
CESAR	Cesar (O Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito, a Capelania de Sta Catalina de Sarria, e o Marqués de Vianca.	3,875

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
CHANTADA	Ada (Santa Baía)	S.S. e A.M. polo Marqués de Astorga.	
	Agrade (S. Vicente)	Idem	
	Arcos (Sta. María)	Idem	
	Argazón (S. Vicente)	Idem	
	Asma (S. Xurxo)	Idem	
	Buciños (S. Miguel)	Idem	
	Carballedo (Sta. María)	Idem	
	Chantada (Sta. Mariña)	Idem	
	Esmeriz (Sta. Mariña)	Idem	
	Fornas (S. Cristovo)	Idem	
	Freán (Sta. Cecilia)	Idem	
	Líncora (S. Pedro)	Idem	
	Lobelle (S. Cristovo)	Idem	
	Losada (S. Mamede)	Idem	157,00
	Losada (Santiago)	Idem	
	Mariz (S. Martiño)	Idem	
	Mato (S. Xulián)	Idem	
	Milleiros (S. Xoán)	Idem	
	Monte (S. Miguel)	Idem	
	Nogueira de Miño	Idem	
	Pesqueiras (Sta. Marta)	Idem	
	Pradedo (Santiago)	Idem	
Requeixo (Santiago)	Idem		
Sabadelle (Sta. María)	S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. por Dona Josepha de Lemos.		
Vermún (Sta. María)	S.S. e A.M. o antecedente		
Viana (S. Pedro)	Idem		
Vilaesteva (S. Salvador)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilaxe (S. Salvador)	Idem	
	Vilaxe (S. Vicente)	S.E. e A.M. o mesmo, e X.O. polo Cabido de Lugo, e D. Juan Xavier Pardo.	
CHOUZÁN	Chouzán (Sto. Estevo)	S.E. e X.O. polo Mosteiro das Benedictinas de S. Paio de Santiago.	23,00
	Cova (S. Xoán)	Idem	
	Viascos (Sta. María)	Idem	
CÓRNEAS C.R.	Córneas (Santiago)	S.S. e X.O. polo Duque de Veraguas.	30,00
COUTO NOVO	Anllo (Sto. Estevo)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Ribas de Sil, Orde de S. Bieito, e o Conde de Lemos.	
	Anllo (S. Martiño)	Idem	
	Barantes (S. Xoán)	Idem	
	Bolmente (Sta. María)	Idem	
	Brosmos (Sta. Cruz)	Idem	
	Bulso (S. Pedro)	Idem	104,875
	Figueiroa (S. Salvador)	Idem	
	Gundibós (Santiago)	Idem	
	Liñarán (S. Martiño)	Idem	
	Marcelle (S. Miguel)	Idem	
	Millán (S. Nicolás)	Idem	
	Neiras (S. Salvador)	Idem	
	Pinol (S. Vicente)	Idem	
	Rosende (S. Miguel)	Idem	
	Santorxo (S. Xurxo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
COTOVELLO	Bascos (Sta Mariña)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Distriz (Sto. Andrés)	Idem	
	Gullade (S. Acisclo)	Idem	
	Guntín (Sta. Lucía)	Idem	
	Mañente (S. Mamede)	Idem	
	Monte (Sta. Mariña)	Idem	
	Nocedas (Sto. Estevo)	Idem	
	Penela (Sta. María)	Idem	75,625
	Piñeira de Gándara (S. Martiño)	Idem	
	Reigada (S. Salvador)	Idem	
	Ribasaltas (S. Pedro de Afóra)	Idem	
	Seoane (S. Salvador)	Idem	
Vide (S. Cibrao)	Idem		
COUREL	Esperante (S. Pedro)	R. e O. e X.O. pola S.M e a Encomenda da Barra, Orde de Santiago.	
	Folgozo (Sta Mariña)	R. e X.O. pola S.M.	
	Meiraos (Sta María)	Idem	
	Noceda (S. Pedro)	Idem	
	Pacios (S. Salvador)	Idem	191,875
	Seceda (S. Silvestre)	Idem	
	Vilamor (S. Vicente)	Idem	
CRECENTE DE QUINTELA	Baltar (S. Fiz)	S.S. e X.O. por D. Joseph Ribadeneira, e D. Pedro Luis de Ulloa.	
	Crecente (O Salvador)	R. e X.O. pola S.M.	24,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Quintela (Sta. María)	Idem	
	Saldanxe (S. Miguel)	Idem	
DAMIL E FELMIL	Damil (S. Salvador)	S.S. por D. Juan Antonio Ordoñez, e D. Juan Varela.	
	Felmil (Santiago)	S.S. e X.O. a de D. Antonio Ordoñez.	12,125
DEZA	Albarellos (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Alperiz (S. Pedro)	Idem	
	Anseán (Santiago)	Idem	
	Anzó (S. Xoán)	Idem	
	Asorei (Sta. María)	Idem	
	Barcia (Sto. Estevo)	Idem	
	Bendoiro (S. Miguel)	Idem	
	Bermes (Sta. María)	Idem	
	Botos (S. Xoán)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Bustos (S. Facundo)	Idem	
	Cadrón (Sto. Estevo)	Idem	
	Camposancos (S. Cristovo)	Idem	
	Cangas (Sta. Mariña)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	
	Catasós (Santiago)	S.S. e X.O. a do Conde e outra polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	
	Cello (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cello (S. Martiño)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Cercio (Santiago)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Cristimil (S. Xurxo)	S.S. e X.O. por D. Francisco, D. Gonzalo e D. Gregorio Taboada, D. Joseph Benito Montenegro, e D. Miguel Saco.	
	Doade (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Don Ramiro (Sta. María)	Idem	
	Donsión (Sta. Baía)	Idem	
	Erbo (S. Pedro)	Idem	
	Filgueira (Sta. María)	Idem	
	Fonte Cabalos (S. Mamede)	Idem	
	Galegos (S. Miguel)	Idem	
	Goiás (S. Miguel)	Idem	
	Gresande (Santiago)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Acibeiro, Orde de S. Bernardo, D. Joseph Taboada, as de Montenegro Saco e o Conde.	
	Lalín (S. Martiño)	S.E. e S.S. e X.O. as do Mosteiro de Oseira, e o Conde de Lemos.	
	Lebozán (Santiago)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Lodeiro (San Paio)	Idem	
	Losón (Santa Baía)	Idem	
	Maceira (S. Martiño)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Madriñán (Sto. Adrao)	Idem	
	Meixome (Santiago)	Idem	
	Noceda (Sta. María)	Idem	
	Palio (Santa Baía)	Idem	
	Palmou (S. Xoán)	Idem	
	Parada (Sta. María)	Idem	
	Parada (S. Tomé)	Idem	
	Pena (S. Cristovo)	Idem	
	Prado (S. Martiño)	Idem	
	Rodíz (S. Xiao)	Idem	
	Sanguñedo (Sta. María)	Idem	368,250
	Santiso (S. Román)	S.S. e X.O. por D. Joseph Montenegro, Don Joseph Salgado, e Jacobo Fernández.	
	Soutolongo (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Benito Gil Taboada, e a do Conde.	
	Turiz (S. Xoán)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Vale (Sto. Andrés)	Idem	
	Vilanova (S. Xoan)	Idem	
	Vilatufe (S. Lourenzo)	Idem	
	Xesta (S. Pedro Fiz)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Santiago, e a do Conde.	
	Zobra (Sta. María)	S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Andrés Ulloa.	
DIOMONDE	Diomonde (S. Paio)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	
	Besteiros (S. Pedro)	Idem	5,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
DOADE C.R.	Doade (S. Martiño)	S.E. e X.O. polo Mosteiro do Pino de Monforte, Orde de S. Bieito.	21,750
DONCOS	Doncos (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Veraguas.	37,125
	Ferreiros de Valboa (Sta. María)	Idem	
	Nullán (S. Cosme)	S.S. e X.O. a mesma, e outra polo Marqués de Parga.	
	Vilouta (Sta Mariña)	S.S. e X.O. a do mesmo Duque.	
DORRA C.R.	Dorra (Santiago)	S.S. e X.O. polo Marqués de Figueroa.	2,00
DOZÓN	Bidueiros (Sta. María)	Idem	45,750
	Dozón (Sta. María)	R. e X.O. pola S.M.	
	Maceiras (S. Remixio)	Idem	
	O (do) (S. Salvador)	Idem	
	Saa (Santiago)	Idem	
	Vilarello (Sto. Andrés)	Idem	
	Vilanova de Dozón (S. Pedro)	Idem	
EIRÉ	Eiré (S. Xulián)	R. e X.O. polo Real Hospital de Santiago	11,875
	Eiré (S. Miguel)	Idem	
FERREIRA E CODESIDO	Codesido (S. Martiño)	S.S. e X.O. unha por D. Vicente Caamaño e Don Mathias Bolaño, e catro por D. Manuel de Córa, D. Bernardo Sanjurjo, Don Gaspar Bermudez, e D. Juan Pedrosa.	10,125.

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
FERREIRA DE NEGRAL C.R.	Ferreira (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	6,750
FERREIRA DE PALLARES	Ferreira (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito.	42,250
	Guntín (S. Salvador)	Idem	
	Nespereira (S. Cibrao)	Idem	
	Pradedá (Sta. Baía)	Idem	
	Vilaxusta (S. Pedro)	Idem	
	Vilamerelle (S. Vicente)	Idem	
FRAGA E ROUPAR	Roupar (S. Pedro Fiz)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	18,625
FRIOL	Devesa (Santa Baía)	S.S. e X.O. por D. Juan Losada, Mathias Bolaño, D. Juan Salgado, D. Jorge de Prado, e Francisco de Parga.	39,375
	Friol (S. Xulián)	S.S. e X.O. a de D. Juan Losada.	
	Gaioso (S. Tomé)	Idem	
	Ousá (S. Xiao)	S.S. e X.O. por D. Ramón Mosquera, D. Domingo Otero, D. Francisco Ferreiro e as de Losada e Parga.	
	Prado (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Juan Losada.	
	Pregración (S. Cibrao)	S.S. e X.O. por D. Ramón	
FRONTÓN C.R.	Frontón (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Ribas de Sil, Orde de S. Bieito.	10,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
GAIBOR	Gaibor (S. Xulián)	R. e S.S. e X.O. pola S.M. e D. Pedro Quiroga.	12,750
GAIOSO	Gaiosó (Sta. Euxea)	S.S. e X.O. por Felipe Saavedra e Antonio Moscoso.	1,000
GOÁ	Goá (S. Xurxo)	S.S. e X.O. por Don Joaquín Losada, D. Antonio de Navia, D. Francisco de Barrera, D. Alberto Mendez, D. Benito de Prado, e D. Juana de Prado, e D. Juana Sanjurjo.	
	Santa Cristina (S. Xulián)	S.S. e X.O. as de Losada e Barrera.	27,875
	Sistallo (S. Xoán)	S.S. e X.O. polos seus veciños, D. Antonio Verdes, D. Antonio Osorio, e a de D. Benito Prado.	
GOIÁN	Frades (S. Xiao)	S.S. e X.O. por D. Manuel Pallares, e D. Pedro Orozco.	
	Goián (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Marqués de Viance, e a de Pallares.	7,500
GOMEÁN C.R.	Gomeán (Santiago)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	5,00

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
GUNTÍN E CANEDO	Guntín (S. Cristovo)	S.S. e X.O. por D. Juan Gaioso.	11,500
	Mosteiro (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Con- de de Altamira.	
	Canedo (S. Miguel)	S.S. e X.O. o de Juan Gaioso.	
HERMORA	Hermora (S. Bartolomeu)	S.S. e X.O. por D. Manuel Arias Con- de.	4,00
HOSPITAL DA CRUZ	Río (S. Mamede)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Viance, de D. Juan Losada.	4,625
ILLÁN	Illán (Santiago)	S.S. e X.O. polo Con- de de Fuensaldaña.	28,625
	Pedrafita (S. Mamede)	Idem	
INCIO E BROZA	Broza (S. Tomé)	O. e X.O. pola Enco- menda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	64,00
	Foilebar (Sta. María)	Idem	
	Hospital (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Incio (Sta. Mariña)	Idem	
	Trascastro (Santa Baia)	Idem	
LAGOSTELLE	Lagostelle (S. Xoán)	R. e X.O. pola S.M.	49,625
LAIOSA C.R.	Laiosa (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Con- de de Maceda.	5,250
LAMAS C.R.	Lamas (S. Isidro)	O. e X.O. pola Enco- menda de Portoma- rín, Relixión de S. Xoán.	3,375

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
LAMAS E S. XURXO	Lamas (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Felipe Saavedra.	
	Lea (S. Xurxo)	Idem	12,375
LÁNCARA	Lamas (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joaquin de Rebra.	
	Láncara (S. Pedro)	Idem	22,500
	Torian (S. Salvador)	Idem	
	Trasliste (S. Xoán)	Idem	
LEA	Carazo (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Conde de Graxal.	
	Cirio (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Antonio Ordoñez.	
	Fraialde (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. a do Conde.	36,750
	Lea (S. Bartolomeu)	Idem	
	Ludrio (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Antonio Navia, e a do Conde.	
	Suegos (Santa Baia)	S.S. e X.O. polo mesmo Conde.	
LOBIOS C.R.	Lobios (S. Xián)	S.E. e X.O. polo Convento das Benedictinas de S. Paio de Santiago.	6,250
LOUSADA	Lousada (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polos Marqueses de Valdecarzana, e S. Saturnino.	30,500
LUACES	Caraño (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Marqués de Astorga.	
	Ferreiros (Sto. Andrés)	Idem	
	Ferreiros (S. Cosme)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Hermunde (S. Pedro)	Idem	
	Luaces (Sta. María)	S.S. e X.O. por Doña María Saavedra, D. Juan Gayoso, D. Alejandro López Lamela, e a do Marqués.	
	Milleiros (Santiago)	S.S. e X.O. a do Marqués.	
	Mosteiro (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Francisco de la Barrera, e D. Antonio Osorio.	
	Pol (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do Marqués	
	Silva (Santiago)	S.E. e S.S. e X.O. D. Joaquín de Castro, o Reverendo Bispo de Mondoñedo e a do Marqués.	93,00
	Torneiros (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. a do Marqués.	
	Valonga (Sta. María)	Idem	
LUGO	Adai (Sta. María Madanela)	Ab. e A.M. polo Reverendo Bispo de Lugo.	
	Albeiros (S. Lourenzo)	Idem	
	Alta (Sta. María)	Idem	
	Alto (S. Xoán)	Idem	
	Ánxeles (S. Mamede)	Idem	
	Bacurín (S. Miguel)	Idem	
	Barredo (Sto. Andrés)	Idem	
	Bazar (S. Remixio)	Idem	
	Bóveda (Santa Baia)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Bóveda (Sta. María)	Idem	
	Bocamaos (S. Xulián)	Idem	
	Burgo (S. Vicente)	Idem	
	Caboi (S. Martiño)	Ab. e S.S.A.M. o mesmo, e X.O. polos seus veciños.	
	Calde (S. Pedro)	Ab. e A.M. o mesmo.	
	Campo (S. Xoán)	Idem	
	Carballido (Sta. María)	Idem	
	Costelo (O Salvador)	Idem	
	Castro (Sto. Andrés)	Idem	
	Coeo (S. Vicente)	Idem	
	Coeses (Sta. María Madanela)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. por D. Juan Gayoso.	
	Costante (S. Miguel)	Ab. e A.M. o antecedente.	
	Cuíña (Sta. Eulalia)	Idem	
	Entrambasaguas (Santiago)	Idem	
	Esperante (Santa Baia)	Idem	
	Ferroi (Santiago)	Idem	
	Fixós (Sta. Marta)	Idem	
	Francos (S. Salvador)	Idem	
	Gomelle (Santiago)	Idem	
	Gondar (Sta. María)	Ab. e S.E. A.M. o mesmo, e X.O. polo Convento das Dominicanas de Lugo.	
	Grolos (Sta. Cruz)	Ab. e A.M. o mesmo.	
	Guillar (S. Martiño)	Idem	
	Lamas (Santa Baia)	Idem	
	Lamela (Sta. Mariña)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Labio (S. Pedro)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. por Pedro de S. Fiz, Labrador.	
	Lousada (Santa Baia)	Ab. e A.M. o antecedente.	
	Lousada (S. Mamede)	Idem	
	Lugo	Idem	
	Mazoi (Santa Baia)	Idem	
	Meda (Santiago)	Idem	
	Meilán (Santiago)	Idem	
	Mera (S. Pedro)	Idem	
	Monte de Meda (Sta. María Madanela)	Idem	
	Monte de Meda (S. Martiño)	Idem	
	Moreiras (Sta. María)	Idem	
	Mosteiro (Sta. María)	Idem	
	Mota (Sto. Estevo)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Mougán (Sta. María Madanela)	Ab. e A.M. o mesmo.	
	Muxa (Sta. María)	Idem	
	Muxa (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Muxa (S. Salvador)	Idem	
	Navallos (S. Pedro)	Idem	
	Orbazai (S. Miguel)	Idem	
	Ourol (S. Xiao)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. por D. Joseph Pardo de Ribadeneira.	
	Pacio (Sta. María)	Ab. e A.M. o antecedente.	
	Pedreda (S. Vicente)	Idem	
	Pena (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Pias (S. Vicente)	Idem	
	Piñeiras (S. Mamede)	Idem	
	Piñeiro (S. Martiño)	Idem	
	Piugos (Santiago)	Idem	
	Poutomillos (S. Martiño)	Idem	
	Pradedo (Santiago)	Idem	
	Progalo (Santiago)	Idem	
	Recemil (S. Lourenzo)	Idem	
	Retorta (Sta. Cruz)	Idem	
	Retorta (S. Román)	Idem	
	Ribas de Miño (S. Mamede)	Idem	
	Robra (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Romeán (S. Pedro)	Idem	
	Rubiás (S. Xulián)	Idem	
	Saa (Santiago)	Idem	
	Samasas (Santiago)	Idem	
	Santa Comba (S. Pedro)	Idem	
	Santa Cruz de Monte de Meda	Idem	
	San Román (Sta. Cristina)	Idem	
	Segovia (S. Xoán)	Idem	
	Silvarrei (S. Xoán)	Idem	
	Servián (Sta. María)	Idem	
	Soñar (S. Pedro)	Ab. e S.S. e A.M. o mesmo, e X.O. por D. Joseph.	
	Teixeiro (Sta. María)	Ab. e A.M. o mesmo.	501,375
	Tirimol (S. Xoán)	Idem	
	Torable (Sta. Mariña)	Idem	
	Vascuas (Sta. María)	Idem	
	Venade (Sta. María)	Idem	
	Veral (S. Vicente)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilachá de Chamoso (S. Xulián)	Idem	
	Vilafiz (Sta. María)	Idem	
	Vilamaior de Negral (S. Lourenzo)	Idem	
	Vilameá (S. Martiño)	Idem	
	Vilarmao (S. Mamede)	Idem	
	Zolle (Sta. María)	Idem	
MARIZ C.R.	Mariz (Sta. Olalla)	S.S.X.O. por D. Joseph Andrés Cornide.	11,875
MANÁN E S. FIZ	Manán de Arriba (Sta. María Madanela)	O. e X.O. pola Encomenda de Portomarín Relixión de S. Xoán	
	Paradela (S. Pedro)	S.E. e O. e X.O. polo Convento das Dominicás de Lugo, e o da Encomenda.	6,750
MEIXENTE	Fafián (S. Xoán)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca.	7,500
	Meixente (S. Xulián)	Idem	
	Velante (Sta. María)	Idem	
MEIRA	Alvare (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Meira, Orde de S. Bernardo.	
	Arcos (Santiago)	Idem	
	Fonmiñá (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo mesmo Mosteiro.	135,750
	Gueimonde (S. Mamede)	Idem	
	Meira (Sta. María)	Idem	
	Piñeiro (S. Cosme)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Piquín (S. Xurxo)	S.E. e S.S. e X.O. polos memos, e D. Francisco Olsorio.	
	Piquín (Santa Baia)	S.E. e S.S. e X.O. por D. Joseph Pimentel, e a do Mosteiro.	
	Pousada (Sta. Catalina)	S.E. e X.O. a do Mosteiro.	
MERLÁN C.R.	Merlán (S. Tomé)	S.S. e X.O. por D. Pedro Ramón Quiroga.	5,875
MIRAZ	Miraz (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Felipe Saavedra.	11,00
MONFORTE DE LEMOS	Monforte de Lemos	S.S. Corrixidor polo Conde de Lemos.	17,500
MONTECUBEIRO	Mirandela (Sto. Andrés)	S.E. e X.O. polo Convento de Santo Domingo de Lugo.	
	Montecuberto (S. Cibrao)	Idem	29,750
		...	
MONTERROSO	Arada (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Areas (Sta. Cristina)	Idem	
	Arxiz (S. Paio)	Idem	
	Bispo (Sta. María)	Idem	
	Biloíde (S. Cristovo)	Idem	
	Cumbraos (S. Martiño)	Idem	
	Esporiz (S. Miguel)	Idem	
	Fente (S. Martiño)	Idem	
	Ferreiros (S. Cibrao)	Idem	
	Frameán (S. Pedro)	Idem	
	Insua (S. Xulián)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Insua (S. Salvador)	Idem	
	Mourulle (S. Vicente)	Idem	
	Narón (Sta. María)	Idem	
	Nobelúa (S. Cristovo)	Idem	
	Pol (S. Cibrao)	Idem	
	Rial (Sto. Andrés)	Idem	
	Salgueiros (Sta. María)	Idem	
	San Breixo (S. Salvador)	Idem	
	Sabadelle (S. Salvador)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Montederramo, Orde de S. Bieito; D.Juan Alonso Losada, e a do Conde.	
	Senande (S. Miguel)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Seteigrexas (Sta. Eufemia)	Idem	
	Sirgal (Sto. Andrés)	Idem	
	Soengas (Santiago)	Idem	
	Sucastro (Sta. María)	S.S. e X.O. a mesma	
	Terrachá (S. Xurxo)	Idem	
	Vilar de Cabalos (Santa Baia)	Idem	
	Valboa (S. Salvador)	Idem	
	Vilarbasín (S. Pedro)	Idem	126,625
MOREDA	Acedre (S. Román)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Canaval (S. Pedro)	Idem	
	Cangas (S. Fiz)	Idem	
	Cangas (Santiago)	Idem	
	Castillóns (S. Vicente)	Idem	
	Deade (S. Vicente)	Idem	
	Espasantes (Sto. Estevo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Ferreira (Sta. María)	Idem	
	Fión (S. Lourenzo)	Idem	
	Licín (Santalla)	Idem	
	Mato (Sto. Estevo)	Idem	
	Moreda (S. Román)	Idem	
	Moreda (S. Salvador)	Idem	
	Pantón (S. Martiño)	Idem	
	Ribas do Miño (Sto. Andrés)	Idem	
	Serode (S. Xulián)	Idem	89,375
	Seteventos (S. Martiño)	Idem	
	Seguín (Sto. Andrés)	Idem	
	Siós (S. Martiño)	Idem	
	Tribás (S. Martiño)	Idem	
	Toiriz (Santa Baía)	Idem	
	Vilamelle	Idem	
	Vilaescura (Sta. María)	Idem	
MOREDA SAN- TA MARÍA C.R.	Moreda (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Agustín Montenegro.	4,375
MOREDO C.R.	Moredo (S. Fiz)	S.E. e X.O. polo Convento de Melide, Orde Terceira de S. Francisco.	5,00
MOSTEIRO	Mosteiro (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Antonio de España.	7,750
MUIMENTA	Muimenta (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. por D. Joseph Pardo Osorio, e D. Manuel García.	8,625
MURADELLE	Muradelle (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Conde de Motezuma.	
	Viana (Sta. Cruz)	Idem	11,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
NARLA S. PAIO	Condes (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Antonio Ordoñez, D. Joseph Ribadeneira, e D. Joseph Vázquez.	54,750
	Guimarei (Sta. María)	S.S. e X.O. a de D. Antonio Ordoñez.	
	Madelos (Sta. María)	Idem	
	Ramelle (Sta. María)	Idem	
	Xia (Sta. María)	Idem	
NARLA DE S. PEDRO	Carlín (Sta. María)	Idem	23,500
	Narla (S. Pedro)	Idem	
NAVIA DE SUARNA	Barcia (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde de Altamira.	236,875
	Cabanelas (Sta. María)	Idem	
	Castañedo (Santiago)	Idem	
	Folgueiras (Sta. Eufemia)	Idem	
	Freixís (S. Pedro)	Idem	
	Galegos (Santiago)	Idem	
	Mosteiro (Salvador)	Idem	
	Panamil (Santiago)	Idem	
	Pin (Sta. María)	Idem	
	Pobra de Navia	Idem	
	Queizán (Santiago)	Idem	
	Rao (Sta. María)	Idem	
	Ribón (Sta. María)	Idem	
	Sevane (S. Xoán)	Idem	
	Son (Sta. María)	Idem	
Vallo (Sta. Mariña)	Idem		
Villar Pandín (S. Estevo)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
NEGRADAS C.R.	Negradas (S. Vicente)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca.	19,875
NEIRA DE XUSÁ	Aranza (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Arroxo (S. Xoán)	Idem	
	Barralla (Sta. María Madanela)	Idem	
	Berselos (S. Martiño)	Idem	
	Constantín (Sta. María)	O. e S.S. e X.O. polo Encomenda de Portomarín, Relixión de S. Xoán, e a do Conde.	
	Covas (Santiago)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Ferreiros (S. Pedro)	Idem	
	Franco (S. Salvador)	Idem	
	Guimarei (S. Tomé)	Idem	
	Laxes (S. Pedro)	Idem	
	Lebruxo (S. Tomé)	Idem	
	Lexo (S. Xoán)	Idem	
	Neira (Sto. Estevo)	Idem	
	Pol (Sta. María)	Idem	
	Pousada (Santiago)	Idem	69,500
	Ribadeneira (Santa Baia)	Idem	
	Siguirei (S. Pedro)	Idem	
	Teixeira (S. Pedro)	Idem	
	Traspena (S. Mamede)	Idem	
	Vilachambre (Sta. María)	Idem	
Vilar (S. Cibrao)	Idem		
Vilarpunteiro (Sta. María)	Idem		
Vilartelín (Sta. Eufemia)	Idem		
NEIRA DE REI	Barreiros (S. Cosme)	S.S. e X.O. polo Marqués de Montaos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Braña (S. Miguel)	Idem	
	Fontaneira (Santiago)	Idem	
	Frairía (Sta. María)	Idem	
	Furís (Sto. Estevo)	Idem	
	Lastra (S. Xoán)	Idem	
	Masoucos (Santiago)	Idem	
	Nantín (Santiago)	Idem	
	Neira de Rei (S. Miguel)	Idem	
	Neira de Rei (S. Pedro)	Idem	
	Neira de Rei (S. Martiño)	Idem	104,500
	Penarrubia (S. Martiño)	Idem	
NODAR	Anafreita (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Nodar (S. Mamede)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo, Dona Josefa Cisneros, e a do Conde.	32,375
NOCEDA C.R.	Noceda (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Pedro Luís de Ulloa.	30,375
OLEIROS	Oleiros (S. Mamede)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo	12,250
OLEIROS DE CHANTADA C.R.	Oleiros (S. Miguel)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Osera, Orde de S. Bernardo.	5,500
OLEIROS DE VILAPEDRE C.R.	Oleiros (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Marcos Bernardo Quirós.	4,125
OMBREIRO	Ombreiro (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Bieito María de Prado.	5,875

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
OSEIRA	Aguada (Santa Baia)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	
	Asma (Sta. Cristina)	Idem	
	Asma (Sta. Uxía)	Idem	
	Castro (Sta. Mariña)	Idem	
	Esmoriz (S. Xíao)	Idem	38,350
	Furco (S. Gregorio)	Idem	
	Loureiro (S. Xoán)	Idem	
OUTEIRO DE REI	Aguiar (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos, e D. Juan Baptista de Navia.	
	Arcos (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Aspai (S. Cibrao)	Idem	
	Baldomar (S. Xoán)	Idem	
	Begonte (S. Pedro)	Idem	
	Bonxe (S. Mamede)	Idem	
	Candai (S. Vicente)	Idem	
	Castelo (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Conde Quirós, e a do de Lemos.	
	Cerdeiras (S. Pedro Fiz)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Donalbai (S. Cristovo)	Idem	
	Folgueira (S. Nicolás)	Idem	
	Francos (Santiago)	Idem	
	Gaioso (Santiago)	Idem	
	Martul (S. Pedro)	Idem	
	Matela (Sta. María Madanela)	Idem	130,875
Outeiro de Rei (Sta. Mariña)	Idem		
Parada (S. Xoán)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Pena (Santa Baia)	Idem	
	Pena (S. Vicente)	Idem	
	Ponte de Rábade	Idem	
	Rabade (S. Vicente)	Idem	
	Taboi (S. Pedro)	S.S. e X.O. por D. Juan Guervara, D. Joseph Mosquera, D. Rodrigo Montenegro, D. Joseph Teixeira, e a do Conde.	
	Uriz (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Veríns (Sta. Elena)	Idem	
	Vilapene (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Juan Gabriel Tenreiro, o Conde de Fonsaldaña, e a de Lemos.	
	Vilela (Santiago)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Vicinte (Sta. Leonia)	Idem	
PACIOS	Pacios (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Alexo de Arias, D. Bartolomé Pardo, D. Antonio Moscoso, e D. Pedro Freire.	7,250
PACIOS DE LOUSADA	Lousada (S. Vicente)	S.S. e X.O. por D. Joseph Saco, e D. Joseph Armesto e Quiroga.	18,125
PACIOS DE NEIRA DE XUSÁ	Pacios (Sta. María)	S.S. e O. por D. Joseph Seixas, e D. Pedro Joseph Valcarce	8,625
PARADELA	Andreade (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Barán (S. Pedro)	Idem	
	Paradela (Sta. Cristina)	Idem	
	Paradela (Santa Baía)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Santiago, D. Antonio Losada, e a do Conde.	
	Paradela (S. Miguel)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Paradela (S. Vicente)	Idem	35,125
	Ribas de Miño (S. Facundo)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Montederramo, Orde de S. Bernardo, e a do Conde.	
	Suar (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Vilaragunte (Sta. María)	Idem	
PARGA DE SAN BREXOME	Parga (S. Brexome)	R. e X.O. pola S.M.	
	Parga (Sta. Leocadia)	R. e X.O. a mesma, e outra por D. Joseph Cornide.	
	Seixón (S. Paio)	R. e X.O. pola S.M.	35,00
	Vilar (Sta. María)	Idem	
PARGA SAN SALVADOR	Castro (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Parga (S. Salvador)	R.S.E. e S.S. e X.O. pola S.M., o Convento de Religiosas de S. Francisco de Viveiro, o de Santo Domingo de Lugo, D. Juan López e a do Conde.	33,00
	Roca (S. Xulián)	S.S. e X.O. a do Conde de Amarante.	
	Trasparga (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
PEIBÁS	Aguela (S. Mamede)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Amoexa (Santa Baia)	Idem	
	Arcos (Sta. María)	Idem	
	Casa de Naia (Sta. María)	Idem	
	Cebreiro (S. Miguel)	Idem	
	Olbeda (Sta. María)	Idem	
	Peibás (S. Lourenzo)	Idem	
	Queixeiro (S. Pedro)	Idem	
	Santiso (Santa Baia)	Idem	
	Vilanume (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Blas Gil, D. Fernando Arias, e D. Joseph Varela.	38,750
	Vilouriz (Santiago)	S.E. e S.S. e X.O. polo Convento de Melide, Orde Terceira de S. Francisco D. Juan Varela, a D. Conde.	
PENAMAIOR	Cascallá (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Penamaior, Orde de S. Bernardo.	
	Fontarón (Sancti Spiritus)	Idem	
	Fonte (Sta. María)	Idem	
	Furco (S. Xulián)	Idem	43,625
	Penamaior (Sta. María de S. Lourenzo)	Idem	
	Retizós (Sta. María Madanela)	Idem	
PICATO	Picato (S. Cirilo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar.	
	Recesende (Sta. Cruz)	Idem	9,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PEDRAFITA DE CAMPORREDONDO C.R.	Pedrafita (S. Xoán)	O. e X.O. pola Encomenda de Portomarín, Relixión de S. Xoán.	7,250
PÍGARA C.R.	Pígara (S. Pedro)	S.S. e X.O. por Dona Inés Freire.	26,500
PINZA C.R.	Pinza (S. Salvador)	S. S. e X.O. por D. Francisco Varela.	3,250
PIÑEIRA C.R.	Piñeira (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Bernardo Boado.	2,625
PINO	Pino (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Julio Gabriel Tenreiro, e Conde de Fonsaldaña.	12,00
POMBEIRO C.R.	Pombeiro (S. Vicente)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Ribas de Sil, Orde de S. Bieito.	16,125
POBRA DO BROLLÓN	Abrence (S. Xoán)	S.S. e X.O. polos seus veciños, e o Conde de Lemos.	
	Bamorto (Sta. María)	S.S. e X.O. por o mesmo, e outra por D. Joseph Gabriel Losada.	
	Brollón (S. Pedro)	S.S. e X.O. as do Conde, e veciños.	
	Castroncelos (Santiago)	Idem	
	Castrosante (Sta. Mariña)	Idem	
	Cereixa (S. Pedro)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	
	Chavaga (S. Xoán)	S.S. e X.O. as do Conde, e veciños.	
	Eixón (S. Xurxo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Ferreiros (S. Salvador)	Idem	
	Ferreirúa (S. Martiño)	Idem	
	Fiollada (S. Cosme)	Idem	
	Fornelas (Sta. Comba)	Idem	
	Lama Igrexa (S. Pedro)	Idem	
	Laparte (Sta. María)	Idem	
	Liñares (S. Cosme)	Idem	
	Martín (S. Cristovo)	S.E. e S.S. e X.O. a mesma, e outra polo Mosteiro de Meira, Orde de S. Bernardo.	
	Ousende (Sta. María)	Idem	
	Outara (Sta. Marta)	S.S. e X.O. as do Conde e veciños.	
	Pinel (Sta. María)	Idem	273,500
	Pino (Sta. María)	Idem	
	Rei (Santa Baia)	Idem	
	Ribaspequenas (Santiago)	Idem	
	Rozavales (Sta. María)	Idem	
	Salcedo (S. Xoán)	Idem	
	Veiga (S. Xulián)	Idem	
	Vilacha	Idem	
	Vilamarín (S. Fiz)	S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Joseph Hermosilla.	
POBRA DE PAR-GA	Becín (S. Xulián)	R. e X.O. pola S.M., e outra por D. Joseph Cornide.	
	Parga (Sto. Estevo)	R. e X.O. pola S.M.	16,745
POBRA DE SAN XULIÁN	Abragán (S. Bartolomeu)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Bande (S. Pedro)	Idem	
	Camposo (Santiago)	Idem	
	Cela (S. Xoán)	Idem	
	Cerceda (S. Pedro)	Idem	
	Escoureda (Sta. María Madanela)	Idem	
	Lapio (S. Miguel)	Idem	
	Maceda (S. Pedro)	Idem	
	Moscán (Sta. Cruz)	Idem	
	Moscán (Sta. María Madanela)	Idem	
	Muro (S. Xoán)	Idem	
	Neira (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Ruperto Suárez, e a do Conde.	
	Pobra (S. Xulián)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Santalla Alta (S. Salvador)	Idem	
	Viance (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Benito María del Prado, e a do Conde.	67,625
	Vilaleo (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Vilarello (S. Pedro)	Idem	
	Vilafiz (Sta. María)	Idem	
PORTOMARÍN SAN XOÁN	Adai (Sta. Mariña)	O. e X.O. pola Encomenda de Portomarín, Relixión de S. Xoán.	
	Cortapezas (Sta. María)	Idem	
	Ferreiros (Sta. María)	Idem	
	Friolfe (S. Xoán)	O. e S.S. e X.O. por D. Francisco Varela, D. Manuel Ribera, e a mesma Encomenda.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Gondrame (Sta. María)	O. e X.O. pola dita Encomenda.	
	Gondrame (S. Vicente)	Idem	120,500
	Gonzar (Sta. María)	Idem	
	Grallas (Sto. Estevo)	Idem	
	León (S. Martiño)	Idem	
	Meixonfrío (Sta. María)	Idem	
	Neira (Sta. María Madanela)	Idem	
	Piñeiro (S. Salvador)	Idem	
	Portomarín (S. Nicolás)	Idem	
	Reascos (Sta. María)	Idem	
	Ribeira (Sto. Andrés)	Idem	
	Ribas de Miño (Santiago)	Idem	
	Ribeira (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Saa de Páramo (Santiago)	O e X.O. a Encomenda.	
	Santa Comba	Idem	
	Torre (S. Martiño)	O. e S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Francisco Armesto.	
	Vedro (S. Martiño)	O. e X.O. a da Encomenda.	
	Velade (S. Mamede)	Idem	
	Vilarmosteiro (Sta. Eufemia)	O. e S.S. a mesma, e outras polo Marqués de Bendaña.	
	Vilasante (Sta. Cruz)	O. e X.O. a da Encomenda.	
	Vileriz (S. Salvador)	Idem	
PORTOMARÍN SAN PEDRO	Castro (S. Mamede)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bóveda.	
	Castro (S. Martiño)	Idem	
	Cortes (S. Salvador)	Idem	20,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Francos (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joaquín Teixeira, D. Juan Losada, e a do Marqués.	
	Laxe (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Antonio Losada e a do Marqués.	
	Loxo (S. Xoán)	S.S. e X.O. do Marqués.	
	Portomarín (S. Pedro)	Idem	
QUEIZÁN	Bouzoa (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Fernando Manuel de Miranda, e D. Joseph Sánchez.	
	Mato (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Andrés Quiroga, e a de D. Fernando de Miranda.	11,00
RECELLE	Recelle (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Cabido de Santiago.	5,875
RENDAR E SIRGUEIROS	Goo (Sta. María)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca, e D. Diego Ribadeneira.	
	Reborio (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Cabido de Lugo.	
	Rendar (Sta. María)	Idem	
	Sirgueiros (S. Xoán)	Idem	
	Toldaos (Santiago)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito.	
	Viso (Sta. Cristina)	S.E. e X.O. a do mesmo Cabido.	23,875
RIOMOL C.R.	Riomol (S. Pedro)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca.	4,125

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
ROÁS C.R.	Roás (S. Miguel)	R. e X.O. pola S.M.	8,625
RONFE E VILAMBRÁN	Ronfe (S. Pedro)	S.S. e X.O. por Dona María Pardo, D. Benito de Prado, Dona Gertrudis Vivero, D. Lorenzo e D. José Pardo.	4,875
	Vilambrán (Sta. María)	S.S. e X.O. as de Dona M ^a Pardo, e D. Benito Prado.	
ROSENDE	Anxeriz (Sta. María)	S.S. e X.O. por Dona Josefa Cisneros, e Dona M ^a Prado.	8,00
ROZAS	Rozas (S. Lourenzo)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito, D. Benito de Prado, Dona María Pardo, D. Francisco Armesto, e D. Juan Losada.	3,250
SAAVEDRA C.R.	Saavedra (Sta. María)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina de Oca.	9,250
SALTO	Salto (Sto. Estevo)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	10,125
SAMOS	Albán (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito.	
	Armea (S. Pedro)	Idem	
	Barbadelo (Santiago)	Idem	
	Calbor (Sto. Estevo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Carballo (S. Xil)	Idem	
	Carracedo (S. Vicente)	Idem	
	Castrocán (Sta. Marta)	Idem	
	Couto (S. Mamede)	Idem	
	Estraxiz (Santiago)	Idem	
	Formigueiros (Santiago)	Idem	
	Freixo (S. Silvestre)	Idem	
	Frollais (S. Miguel)	Idem	
	Galegos (Sta. Mariña)	Idem	
	Lier (Sta. María)	Idem	
	Loureiro (Sta. María)	Idem	
	Loureiro (S. Martiño)	Idem	
	Lousada (S. Martiño)	Idem	
	Lousada (S. Román)	Idem	
	Lóuzara (S. Cristovo)	Idem	
	Lóuzara (S. Xoán)	S.E. e S.S. e X.O. polo Conde de Lemos, e a do Mosteiro.	
	Mao (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Samos.	
	Mao (S. Román)	Idem	
	Mao (S. Salvador)	Idem	
	Monseiro (S. Mamede)	Idem	
	Montán (Sta. María)	Idem	
	Pacios de Freán (Sta. M ^a)	Idem	
	Pascáis (Santa Baia)	Idem	
	Piñeira (S. Miguel)	Idem	
	Real (S. Cristovo)	Idem	
	Real (S. Martiño)	Idem	
	Reiriz (Sto. Estevo)	Idem	
	Renche (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Romelle (S. Martiño)	Idem	219,125
	Samos (Sta. Xertrudis)	Idem	
	San Antolín (Sta. Eufemia)	Idem	
	Sivil (Sta. María)	Idem	
	Souto (Santiago)	Idem	
	Suñide (Sta. María)	Idem	
	Touvillide (Sta. María)	Idem	
	Touville (Sta. María)	Idem	
	Vilar Xoán (S. Lourenzo)	S.E. e S.S. e X.O. po D. Xoán Armesto, e a do Mosteiro.	
	Zoo (Santiago)	S.E. e X.O. a do Mos- teiro.	
SAN ANTOLÍN DE TOQUES	Agra (S. Miguel)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Brañas (Sta. Mariña)	Idem	
	Capela (Sta. María)	Idem	
	Foladela (S. Pedro)	Idem	70,125
	Mangueiro (S. Tomé)	Idem	
	Meire (S. Pedro)	Idem	
	Monte (Sta. Eufemia)	Idem	
	Monte (S. Xulián)	Idem	
	Ordes (Sta. María)	Idem	
	Paradela (S. Paio)	Idem	
SAN MIGUEL DE PENAS	Castro (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Con- de de Amarante.	
	Castromaior (Sta. María)	Idem	
	Penas (S. Miguel)	Idem	14,250
SANTA EUXEA C.R.	Santa Euxea (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Alexo xo de Herbón.	3,125
SARRIA	Arxemil (Santa Baia)	S.S. e X.O. polo Con- de de Lemos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Betote (S. Vicente)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	
	Camino (S. Mamede)	Idem	
	Chanca (S. Mamede)	Idem	
	Chorente (S. Xulián)	Idem	
	Corvelle (Sta. María)	Idem	
	Farbán (Santiago)	Idem	
	Ferreiros (S. Sadurniño)	Idem	
	Fontao (S. Martiño)	Idem	
	Froián (S. Pedro)	Idem	
	Froián (S. Vicente)	Idem	
	Froián (S. Saturnino)	S.S. e X.O. por D. Juan Losada Ribade neira.	
	Loseiro (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda, e a de Lemos.	
	Lousadela (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Maside (S. Pedro)	Idem	107,500
	Mato (S. Estevo)	Idem	
	Mato (Sto. Salvador)	Idem	
	Nespereira (Santiago)	Idem	
	Ortoa (Sta. María)	Idem	
	Paradela (Sto. Andrés)	Idem	
	Pena (Sta. María)	Idem	
	Pena (S. Salvador)	Idem	
	Reimondez (S. Fiz)	Idem	
	Requeixo (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Pedro Quiroga, e a do Conde.	
	Rubín (Sta. María)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SAVIÑAO	Sarria (S. Salvador)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Seteventos (S. Pedro)	Idem	
	Veiga (S. Xulián)	Idem	
	Veiga (Santiago)	Idem	
	Vilamaior (Sta. María)	Idem	
	Vilar de Sarria (S. Salvador)	Idem	
	Chave (S. Sadurniño)	S.S. e X.O. polo mesmo	
	Iglesiafeira (S. Vicente)	Idem	
	Laxe (S. Fiz)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Louredo (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Joseph Bieito de Páramo, e a do Conde.	
	Marrube (Sta. María)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Mourelas (S. Xulián)	Idem	
	Piñeirón (S. Sadurniño)	Idem	
	Rebordaos (Sta. Cruz)	Idem	
	Rebordaos (Santa Baia)	Idem	
	Reiriz (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Vianca, e a do Conde.	
	Ribas de Miño (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	107,875
	Rosende (Sta. Mariña)	Idem	
	Segán (Sta. María)	Idem	
	Vilacaiz (S. Xulián)	Idem	
Vilatán (S. Xoán)	Idem		
Vilelos (S. Martiño)	Idem		
Xuvencos (Santiago)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SEARA	Seara (Sta. María Madanela)	O. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	63,250
	Veiga de Soldón	Idem	
SILVA RIBEIRAS DE LEA	Ribeiras de Lea (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Mondoñedo.	6,750
SOBER	Arroxo (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	18,375
	Proendos (Sta. María)	Idem	
	Refoxo (Sto. Estevo)	Idem	
	Sindrán (S. Pedro)	Idem	
	Toldaos (S. Xoán)	Idem	
SOBRADA DE AGUIAR C.R.	Sobrada (Sta. María Madanela)	S.S. e X.O. por D. Pedro Freira.	5,250
SOMOZA MAIOR DE LEMOS	Bardaos (Santa Baía)	S.S. e X.O. polo conde de Lemos.	88,625
	Bardaos (S. Xulián)	Idem	
	Castelo (S. Tomé)	Idem	
	Cervela (S. Cristovo)	Idem	
	Cubela (S. Pedro)	Idem	
	Eirexalba (Sto. Estevo)	Idem	
	Freituxe (Santiago)	Idem	
	Noceda (S. Xoán)	Idem	
	Rubián de Cima	Idem	
	Rubián (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Rubián (Santiago)	Idem	
Teilán (Santa Baía)	S.S. e X.O. por D. Agustín Saco, e a do Conde.		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Toimil (Sta. María)	Idem	
	Vilademouros (S. Miguel)	S.S. e X.O. a do mesmo Conde.	
	Vilasoto (S. Mamede)	Idem	
SOMOZA DE VILOUZÁN	Lagos (Santa Baía)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar, e D. Miguel Somoza.	
	Río (S. Martiño)	S.S. e X.O. a do Marqués.	25,250
	Toldaos (S. Vicente)	Idem	
	Vilouzán (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por D. Antonio Losada, e a a do Marqués.	
TABOADA	Aldosende (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	
	Ansar (Sto. Estevo)	Idem	
	Bembibre (S. Pedro)	Idem	
	Campo (S. Xulián)	Idem	
	Carballo (S. Tomé)	Idem	
	Castelo de Asma (Sta. María)	Idem	
	Couto (S. Martiño)	Idem	
	Fradé (Santiago)	Idem	
	Gondulfe (S. Lourenzo)	Idem	
	Laxe (S. Xoán)	Idem	
	Sobreda (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Pedro Somoza, e a do Conde.	
	Torre (S. Mamede)	S.S. e X.O. a do Conde.	88,870
	Vilameñe (Sta. María)	Idem	
	Vilela (S. Miguel)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
TAMOGA C.R.	Tamoga (S. Xulián)	S.S. e X.O. por Don Rodrigo Montenegro.	2,625
TERRA DA ORDE	Carballo (S. Xulián)	O. e X.O. polo Real Consello de Ordes.	36,125
	Rocha (S. Cosme)	Idem	
	Roimil (S. Xulián)	Idem	
	Silvela (Sta. María)	Idem	
TOR	Tor (S. Xoán)	S.S. e X.O. por Dona Josepha Garza e Quiroga.	8,500
	Tor (S. Xulián)	Idem	
TORES	Augueira (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Conde de Amaranante.	82,625
	Fonfría (S. Xoán)	Idem	
	Guillén (S. Pedro)	Idem	
	Morcelle (S. Xulián)	Ide	
	Nogales (Sto. Andrés)	Idem	
	Nogais (Sta. María Madanela)	Idem	
	Ousón (Sto. Adrao)	Idem	
	Quinta (Santalla)	Idem	
	Tores (S. Pedro)	Idem	
	Tortes (S. Xoán)	Idem	
	Viladicente (S. Xoán)	Idem	
TORREDEZ	Camoira (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por D. Felipe Saavedra.	
	Cota (S. Martiño)	S.S. e X.O. por D. Juan de la Vega, D. Benito de Prado, e a de Saavedra.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Outeiro (S. Salvador)	S.S. e X.O. a de D. Felipe Saavedra.	34,750
	Serén (Sta. Cruz)	Idem	
	Vilabite (S. Pedro)	Idem	
TRASMONTE	Bra (S. Martiño)	S.S. e X.O. por Dona María Saavedra.	11,875
	Trasmonte (Santiago)	Idem	
TRICASTELA	Alfoz (Santa Baia)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	59,375
	Balsa (S. Breixo)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Lugo, e a do Conde.	
	Cancelo (S. Cristovo)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Guilfrei (Santa Baia)	S.S. e X.O. por Dona Maria Ignacia Ribadeneira, Dona Joaquina de Oca, e a do Conde.	
	Monte (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Poio de Madornelo (Sta. María Madanela)	Idem	
	Toldaos (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda, a do de Lemos.	
	Triacastela (Santiago)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Vilavella (Sta. María)	Idem	
TUIRIZ	Tuiriz (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joaquín Teijeiro, D. Andrés e D. Mathias Quiroga, e D. Manuel Garza, D. Varela, D. Julián Valcarce, e D. Pedro Sobrado.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ULLOA	Alba (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Alvidrón (Sta. María)	Idem	
	Ambreixo (S. Vicente)	Idem	
	Berbetouros (S. Miguel)	Idem	
	Camiño (S. Xulián)	S.S. e X.O. polo Marqués de S. Saturnino, e a do Conde.	
	Carballal (S. Mamede)	S.S. e X.O. por Gabriel Somoza, e a do Conde.	
	Carballal (S. Sebastián)	S.S. e X.O. a do Conde de Monterrei.	
	Cabana (Santiago)	Idem	
	Cervela (S. Miguel)	Idem	
	Coence (S. Mamede)	Idem	
	Coence (S. Miguel)	Idem	
	Cuíña (Sta. María)	Idem	
	Curbián (S. Martiño)	Idem	
	Felpos (S. Tomé)	Idem	
	Filgueira (S. Tomé)	Idem	
	Fontecubeira (Sta. Mariña)	Idem	
	Fufín (S. Martiño)	Idem	
	Lavandelo (Santiago)	Idem	
	Laia (S. Xoán)	Idem	
	Leborei (Sta. María)	Idem	
	Leborei (Sta. María)	Idem	
	Lestedo (Santiago)	Idem	
	Ligande (Santiago)	Idem	
	Lodoso (S. Xoán)	Idem	
	Maceda (S. Miguel)	Idem	
	Marza (Sta. María)	Idem	
Meixide (S. Pedro)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Mosteiro (Santiago)	Idem	
	Orosa (Sto. Andrés)	Idem	
	Pidre (Sta. María)	Idem	
	Pedraza (S. Lourenzo)	Idem	
	Pedraza (Sta. María)	Idem	
	Palas de Rei (S. Tirso)	Idem	176,250
	Pambre (S. Pedro)	Idem	
	Puxeda (Sta. María)	Idem	
	Quindimil (S. Miguel)	Idem	
	Remonde (S. Miguel)	Idem	
	Repostería (S. Cibrao)	Idem	
	Repostería (S. Xusto)	Idem	
	Ribeira (S. Savador)	Idem	
	Sambreiro (Sta. María)	Idem	
	Salaia (S. Pedro)	Idem	
	Tarrío (Sta. María)	Idem	
	Ulloa (S. Vicente)	Idem	
	Vilerede (S. Pedro)	Idem	
	Vilanova (S. Pedro)	Idem	
	Vilapoupre (Sta. María)	Idem	
VAL DE FARIÑA	Padornelo (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Francisco Valcarce, D. Pedro Santiago, e Dona María Saco.	8,375
VALVERDE C.R.	Valverde (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Mosteiro de S. Vicente do Pino, Orde de S. Bieito.	2,875
VALE C.R.	Vale (S. Xurxo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar.	4,875

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VAL DE OSELLE	Becerreá (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Joaquín Velarde.	19,875
	Cadualle (S. Pedro)	Idem	
	Cruzul (S. Martiño)	Idem	
	Osele (S. Cosme)	Idem	
VER C.R.	Ver (S. Vicente)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Lugo.	7,625
VILAESTEVA DE HERDEIROS	Armesto (S. Román)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	8,125
	Vilaesteva de Herdeiros (Sta. Mariña)	Idem	
VILAPEDRE	Vilapedre (S. Miguel)	S.S. e X.O. por Andrés Cedrón, e D. Manuel Pallares.	8,625
	Vilapedre (S. Pedro Fiz)	S.S. e X.O. por D. Felipe Ortega, D. Pedro Armada, D. Vicente de Prado, e as de Cedrón, e Pallares.	
VILAPÚN C.R.	Vilapún (Sta. Coloma)	S.S. e X.O. polo Hospital de S. Miguel da Cidade de Santiago.	8,625
VILAQUINTE	Vilaquinte (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Fernando Miranda e D. Joaquín Losada.	5,375
VILASANTE C.R.	Vilasante (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Marqués de Vilasante.	3,250
VILALBA	Alba (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Aparral (S. Xoán)	Idem	
	Belesar (S. Martiño)	Idem	
	Boisán (Santiago)	Idem	
	Burgas (Sta. Eulalia)	Idem	
	Candamil (S. Miguel)	Idem	
	Carballido (Sta. María)	Idem	
	Cazás (S. Xulián)	Idem	
	Corbelle (S. Bartolomeu)	Idem	
	Costa (S. Simón)	Idem	
	Distriz (S. Martiño)	Idem	
	Gondaisque (Sta. María)	Idem	
	Goiriz (Santiago)	Idem	
	Insua (S. Bartolomeu)	Idem	
	Ladra (S. Salvador)	Idem	
	Lanzós (S. Martiño)	Idem	
	Lanzós (S. Salvador)	Idem	
	Momán (S. Mamede)	Idem	
	Mourence (S. Xulián)	Idem	
	Nete (S. Cosme)	Idem	
	Noche (S. Martiño)	Idem	
	Piñeiro (S. Martiño)	Idem	
	Piñeiro de Miraz (S. Pedro)	Idem	
	Rioaveso (S. Xurxo)	Idem	426,875
	Román (Sta. Eulalia)	Idem	
	Santa Baia (S. Pedro)	Idem	
	Sancobade (Santiago)	Idem	
	Seixas (S. Pedro)	Idem	
	Tardade (Sta. María)	Idem	
	Torre (Sta. María)	Idem	
	Trobo (Sta. María)	Idem	
	Vilalba (Sta. María)	Idem	
	Xermade (Sta. María)	Idem	
	Xoibán (S. Salvador)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
VILALPAPE C.R.	Vilalpape (S. Bartolomeu)	Idem	2,125
VILAR	Cerdeda (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde da Vega.	
	Esperante (Santiago)	Idem	
	Pedrafitá (Santa Baía)	Idem	
	Piñeira (Sta. María)	Idem	
	Taboada dos Freires (Sta. María)	Idem	
	Veiga (Santa Baía)	Idem	
	Zicilón (Santiago)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de S. Salvador de Asma, Orde de S. Bieito, o Conde de Maceda, e a do Vega.	31,500
VILAR DE DONAS	Cuvelo (S. Xoán)	O. e X.O. polo Colexio de S. Marcos de León, Orde de Santiago.	13,625
	Vilar de Donas (S. Salvador)	Idem	
VILAR DE VILAPEDRE	Vilar (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Antonio Boado, D. Joseph Pardo, e D. Fernando Miranda.	8,625
VILARELLO C.R.	Vilarello (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Diego Bermúdez.	16,750
VILARES DE PARGA	Parga (Sta. Cruz)	R. e X.O. pola S.M.	
	Vilares de Parga (S. Vicente)	R. e S.S. e X.O. a mesma, e outra por D. Joseph Cornide.	45,375

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
VISUNA	Orríos (S. Pedro)	O. e X.O. pola Encomenda de la Barra, Orde de Santiago.	21,125
XERMAR E COSPEITO	Cospeito (Sta. María)	S.S. e X.O. por Don Francisco de Barrera.	27,750
	Xermar (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Joseph Ribadeneira.	
XUSTÁS	Xustás (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Joseph Benito Pardo.	8,870

OURENSE

Conta esta Provincia con 149 xurisdiccións, 44 Coutos Redondos, 1 Couto Mixto, 1 cidade (Ourense) e 24 vilas: Allariz, Bentrances, O Bolo, Castro Caldelas, Celanova, Xinzo de Limia, A Gudiña, Xunqueira de Ambía, Laza, Manzaneda de Trives, Maside, Maceda de Limia, Milmanda, Monterrei, Oímbra, Pereiro de Aguiar, Pobra de Trives, Ribadavia, Ribas de Sil, Valdeorras, Verín, Viana do Bolo, Vilanova dos Infantes e Vilavella.

O parcelario xurisdiccional non se acomoda ás estruturas xeográficas do país. Senón que unidades xeográficas ben diferenciadas como a gran fosa tectónica que dende Ourense ata máis alá de Ribadavia, pola que corre o zigzagueante Miño e os seus afluentes e que forman a úbeda e rica comarca do Ribeiro, está espallada en máis de 12 xurisdiccións. Así tamén a penichaira da Limia, zona lacustre en proceso de exorreísmo, se parcela noutras 10 xurisdiccións. E outro tanto ocorre co val de Monterrei, na fosa tectónica de Verín a Chaves, e parcelada en 6 ou 7 xurisdiccións, etc...

As xurisdiccións presentan nesta provincia, do mesmo xeito que nas outras galegas, unha variedade tanto na definición territorial como na súa extensión e poboamento. Hai, así pois, xurisdiccións cunha soa freguesía e cun só 1,5 km² como a de Bentrances e outras coma as de O Bolo con 47 freguesías e máis de 370 km². A esta disparidade territorial corresponde unha variada multiplicidade de señoríos.

En termos xerais, Ourense estaba dominada polo señorío secular cun 62,7% das freguesías, seguían o señorío Eclesiástico cun

15%. O Reguengo acadaba o 13% distribuído especialmente na zona montesía oriental sobre as xurisdiccións do Bolo, Viana e Vila-vella de Mezquita. Os señoríos de Abadengo e Ordes tiñan cativa representación con 4 e 4,9% respectivamente.

O señor máis importante era o Conde de Monterrei que posuía xurisdicción sobre 35% das freguesías de señorío Secular. Seguían o Conde de Ribadavia e o Conde de Lemos e tódolos tres acadaban máis de 75% deste señorío.

LÍMITES

(Límites con Santiago e Lugo os devanditos nas respectivas provincias)

Dende o Montouto (1.542 mts) a Provincia de León metese con dúas fortes cuñas sobre o Val de Valdeorras deixando na provincia de León as Parroquias de Leira, Oulego, Veiga de Cascallá, Robledo, Barrio e Castelo, Cobas e Pardellán da Merindaz de Aguiar. Con esta última freguesía crébase a continuidade da xurisdicción de Valdeorras deixando a freguesía de Biobra como un enclave illado de Galicia na Provincia de León. Descenden cara ó sur polo Sil ata a Ponte de Domingo Flórez, uníndose cos actuais límites das Provincias de Ourense e León que, despois de catro km abandona para dirixirse con clara dirección sur, cortando o actual Municipio de Carballedo en dúas partes e deixando as freguesías de Lardeira e Casaio da gobernación de Cabreira, na Provincia de León e as de Portela e Casoio da xurisdicción de Valdeorras na de Ourense.

Nesta dirección os límites acadan a cima do Maluro (1.925 mts) na Serra da Mina e máis ó sur a Penatrevinca (2.124 mts.) no actual límite de León, Zamora e Ourense. Dende este punto a divisoria adáptase ós actuais límites de Ourense e Zamora ata acadalo Penedo dos tres reinos, é dicir Galicia, León e Portugal.

A divisoria sur seguía moi sensiblemente os límites internacionais actuais pero, como temos dito, o estado de confusión que se suscitaba nalgúns lugares situados na mesma raia, dos que fala-

remos máis adiante, obrigou a consolidar de xeito oficial os límites polo tratado de 1864, quedando para Portugal os lugares chamados promiscuos de Lama d'Arcos, Soutelinho e Cambela e o chamado Couto Mixto para España.

Por último dende o punto en que deixa a fronteira con Portugal servirá o río Miño de divisoria entre esta Provincia e a de Tui ata o Municipio de Melón onde acada os límites das actuais Provincias de Pontevedra e Ourense que percorre exactamente pola cima da Serra do Suído ata o citado marco da Corcheta.

As peculiaridades da organización do Couto Mixto merecen tamén un comentario. A noticia proporcionanola o informador de Madoz en 1864 e hai algúns anos mereceu un traballo de Villar Granjel¹.

O Couto Mixto estaba formado polos lugares de Rubiás, Santiago e Meaus pertencentes ós actuais Municipios de Calvos de Randín e Baltar no que se chamaba a Raia Seca con Portugal.

Os veciños do Couto Mixto uns eran españois e outros portugueses e a súa clasificación facíase pola diferente aplicación que se daba ás casas cando se construían. O que edificaba unha casa tiña que declarar perante a súa autoridade local, escribían e testemuña a cal dos dous reinos quere que se aplique; é libre na elección e os que a habitan despois conceptúanse xa españois, portugueses, veciños todos, confregueses e naturais dun mesmo lugar.

No espiritual dependían do Bispo de Ourense; no económico e gubernativo achábanse suxeitos a un alcalde elixido cada tres anos e confirmado polo Corrixidor de Braganza; no criminal e contencioso, os portugueses dependían do xuíz de Montealegre e os españois do de Xinzo de Limia.

Ningún dos veciños do Couto pagaba contribución de sangue nin de diñeiro; a súa principal fonte de ingreso foi sempre o contrabando. Calquera xénero lícito e ilícito que se introducía no Couto podía venderse publicamente sen que os resgardos de España e Portugal fose permitido prendelos ou decomisalos. Poden os veciños venderen os seus froitos e gandos nas feiras do interior dos dous reinos e mercaren o que fora mester sen obriga de se forneceren de guías.

Era tamén privilexio do Couto que calquera foráneo dun ou outro reino unha vez refuxiado no Couto, poida ser arrestado de delito pola Gracia de Asilo. Estes son algúns dos privilexios dos que gozaba o Couto Mixto e que os veciños gardaban con tanto celo que poucos saían a casar fóra do Couto, polo que este costume adoitado orixinou un estado de endogamia que acreceu deseguida o seu decaemento e devalo. Finalmente o tratado de límites de 1864 rematou con esta enxebre situación.

Os límites sinalados danlle a Ourense unha extensión de 7.315,93 km² e unha poboación de 292.947 hab. o que lle outorga unha densidade relativa de 40,04 hab./km².

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ACEBEDO C.R.	Acebedo (S. Xurxo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Malpica.	7,625
AGUASANTAS	Aguasantas (Sta. Mariña)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Orense, Don Martín de Puga, e D. Gaspar Mosquera.	9,125
ALBERGUERÍA C.R.	Alberguería (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Arce-diago de Varoncelli.	11,125
ALLARIZ	Allariz (Vila)	S.S. e X.O. polo Marqués de Malpica.	
	Coucieiro (S. Vicente)	Idem	
	Corvillón (Sta. María)	Idem	
	Espiñeiros (S. Breixo)	Idem	
	Figueiredo (S. Pedro)	Idem	
	Folgozo (Santiago)	Idem	
	Golpellás (Sta. Olalla)	Idem	
	Pazo (S. Martiño)	Idem	
	Piñeiro (S. Salvador)	Idem	
	Queiroás (S. Breixo)	Idem	
	Rabeda (Santiago)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Melón, Orde de San Bernardo, e a do Marqués.	
	San Trocado (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués.	
	Seoane (S. Xoán)	Idem	
	Taboadela (S. Miguel)	Idem	
	Urrios (Sta. Eulalia)	Idem	
	Urrios (S. Mamede)	Idem	
	Vilanova (Sta. María)	Idem	83,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
AMOEIRO (8)	Amoeiro (Sta. María)	S.S. e X.O. porlo Conde de Ribadavia.	28,375
	Barrán (S. Xoán)	Idem	
	Castrelo (S. Cibrao)	Idem	
	Cornoces (S. Martiño)	Idem	
	Sobreira (S. Xoán)	Idem	
	Trasalba (S. Pedro)	Idem	
ANGUIEIROS (1)	Enciñeira (Sta. Isabel)	S.S. e X.O. por Dona María Quindós, e D. Pedro Losada.	16,750
ARAUXO	Arauxo (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	55,00
	Arauxo (S. Paio)	Idem	
	Cela (Sta. María)	Idem	
ARCOS C.R.	Arcos (Sta. María)	S.E. e X.O. pola Encomenda de Beade Relixión de S. Xoan.	3,500
ARMARIZ	Ambía (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bóveda, Dona María Niño, e D. Joseph Sotelo.	14,750
	Armariz (S. Salvador)	S.S. e X.O. por Don Xavier Enríquez, e a do Marqués.	
ARMENTAL	Armental (S. Cibrao)	S.S. e X.O. por D. Pedro Losada.	4,125
ARNOIA	Arnoia (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de San Bieito.	20,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ARNUIZ	Arnuiiz (Sta. María)	Ab. S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo, e Cabido de Valladolid.	11,625
ASTARIZ	Astariz (Sta. María)	S.E. S.S. e X.O. polo Cabido de Ourense. D. Francisco Araujo, D. Joseph Barbeito, os herdeiros de Benito Gonzalez, o Marqués de Astariz, e os Condes de Borraxeyros, e Troncoso.	2,250
AVIÓN	Abelenda (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. a do Conde de Ribadavia.	120,125
	Amiudal (Santiago)	Idem	
	Avión (S. Xusto)	Idem	
	Barroso (Sta. Eulalia)	Idem	
	Caseiro (Sta. María)	Idem	
	Córcores (Sta. Mariña)	Idem	
	Couso (Sta. María)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Melón, Orde de San Bernardo, e a do Conde.	
BALDRIZ C.R.	Baldriz (S. Bartolomeu)	S.S. e X.O. por D. Francisco Diéguez.	9,625
BALTAR	Abades (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Baltar (S. Bartolomeu)	Idem	
	Covas (Santiago)	Idem	
	Niñodaguia		
	(S. Lourenzo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Texos (Sta. María)	Idem	
	Tosende (S. Lourenzo)	Idem	
	Vilamaior da Boullosa (Sta. María)	Idem	89,750
BANDE	Bande (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de San Bieito.	
	Baños (S. Xoán)	Idem	
	Cadós (Santiago)	Idem	
	Calvos (Santiago)	Idem	
	Corbelle (Sta. María)	Idem	
	Garabelos (S. Xoán)	Idem	
	Nigueiroa (Santiago)	Idem	
	Ribeiro (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Santa Comba (S. Torcuato)	S.E. S.S. e X.O. por D. Juan Peaguda. D. Ramón Sotelo e a do Mosteiro.	
	Vilar (S. Pedro Fiz)	S.S. e X.O. a do Mosteiro.	87,750
BAÑOS DE MOLGAS	Almoita (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Baños de Molgas	Idem	
	Lamamá (S. Cibrao)	Idem	
	Ribeira (S. Pedro)	Idem	
	Vide (S. Xoán)	Idem	
	Vilar de Pontearriba	S.S. e X.O. por D. Manuel Fidalgo. Dona María Niño, e a do Conde.	
	Zorelle (Santiago)	X.O. por Don Vicente de Prado, o Duque de Medina de Rioseco, e a do Conde.	49,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
BARBADÁS	Barbadás (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	4,375
BARRA	Barra (Sta. María)	O. e X.O. pola Encomenda da Barra, Orde de Santiago.	3,500
BEACÁN	Beacán (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Mosteiro de Ribas de Sil, Orde de San Bieito.	0,875
BEADE	Beade (Sta. María)	O. e X.O. pola Encomenda de Beade, Relixión de S. Xoán.	8,575
	Balde (S. Martiño)	Idem	
BEIRO C.R.	Beiro (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de San Bieito.	5,500
BERREDO C.R.	Berredo (S. Miguel)	S.S. e X.O. por D. Joseph Losada.	3,625
BENTRACES	Bentraces (S. Xoán)	S.S. y X.O. polo Marqués de Astorga.	1,375
BOLO (3)	Albergueira (Sta. María)	R. Dos A.O. pola S.M.	
	Baños (S. Fiz)	Idem	
	Bolo (Sta. María)	Idem	
	Buxán (Sta. María)	Idem	
	Celavente (S. Xoán)	Idem	
	Carracedo (S. Miguel)	Idem	
	Casdenodres (S. Salvador)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Castromao (Sta. María)	Idem	
	Castromarigo (S. Mamede)	Idem	
	Chandoiro (S. Román)	Idem	
	Chao do Castro (S. Martiño)	Idem	
	Corzos (Santiago)	Idem	
	Currá (S. Anxo)	Idem	
	Correxido (Sto. Estevo)	Idem	
	Espiño (S. Vicente)	Idem	
	Edreira (Sta. Columba)	Idem	
	Ermitas (Sta. María)	Idem	
	Fornelos (S. Bartolomeu)	Idem	
	Lamalonga (Sta. María)	Idem	
	Lentellais (S. Simón)	Idem	
	Meda (Sta. María)	Idem	
	Meixide (Sta. María)	Idem	
	Nabos (S. Pedro)	Idem	
	Otar de Pregos	Idem	
	Paradela (S. Sebastián)	Idem	
	Ponte (Sta. María)	Idem	
	Portomourisco (S. Victor)	Idem	
	Prada (Sto. Andrés)	Idem	
	Prados (Sto. Estevo)	Idem	
	Pradolongo (S. Pedro)	Idem	
	Requeixo (Sto. Andrés)	Idem	
	Riomao (S. Tomás)	Idem	
	Santa Cristina (San Tirso)	Idem	
	San Fiz (Sta. Catalina)	Idem	
	S. Lourenzo (S. Lourenzo)	Idem	
	Seoane (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Teixido (S. Marcos)	Idem	
	Valbuxán	Idem	
	Valdanta (Sta. María)	Idem	
	Valdín (Sta. María)	Idem	
	Veiga (Sta. María)	Idem	
	Vilaboa (S. Lucio)	Idem	
	Vilaseco (S. Donato)	Idem	372,625
	Xares (Sta. María)	Idem	
	Xaba (S. Salvador)	Idem	
BÓVEDA DE AMOEIRO	Abruciños (S. Xoán)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de San Clodio de Ribeiro, Orde de San Bernardo.	
	Boeiro (Sta. Eulalia)	Idem	
	Bóveda (S. Paio)	Idem	21,00
BÓVEDA DE LIMIA (2)	Bóveda de Limia (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bóveda.	10,500
CABANAS	Cabanas (S. Paio)	Idem	8,750
CALVOS DE RANDÍN	Calvos (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Feás (S. Miguel)	Idem	
	Lobás (S. Vicente)	Idem	
	Muíños (S. Pedro)	Idem	
	Parada (S. Pedro)	Idem	
	Porqueirós (Sto. Andrés)	Idem	
	Prado (S. Salvador)	Idem	
	Randín (S. Xoán)	Idem	
	Rioseco (Sta. Mariña)	Idem	
	Xermade (S. Miguel)	Idem	125,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
CAMPORRE- DONDO	Camporredondo (Sto. Andrés)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	
	Mesiego (Sta. María)	Idem	
	Razamonde (Sta. María)	Idem	
	Sadurnín (S. Xoán)	Idem	8,500
CANEDO DO MIÑO	Caldas (Santiago)	Ab. S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense, e o Arcedia- go de Varoncelli.	
	Canedo (S. Miguel)	Ab. S.E. e X.O. polo Cabido e a do Reve- rendo Bispo de Ou- rense.	9,625
CARBALLO DE VERA	Verea (Santiago)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Viance, o Conde de San Román, e D. Ramón Regente.	8,875
CARTELLE C.R.	Cartelle (Sta. María)	O. e X.O. pola Enco- menda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	27,875
CASTRO CAL- DELAS	Abeleda (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Con- de de Lemos.	
	Abeleda (S. Paio)	Idem	
	Abeleda (Sta. Tegra)	Idem	
	Abeledos (S. Vicente)	Idem	
	Alais (S. Pedro)	Idem	
	Argas (S. Xoán)	Idem	
	Argas (S. Silvestre)	Idem	
	Beredo (S. Xoán)	Idem	
Boazo (Sta. María)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Burgo (S. Pedro)	Idem	
	Cadeliña (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Caldelas	Idem	
	Camba (S. Xoán)	Idem	
	Candedo (Sta. María)	Idem	
	Casteloais (S. Pedro)	Idem	
	Castro Caldelas	Idem	
	Castrelo (Sta. María)	Idem	
	Cerdeira	Idem	
	Chaveán (S. Bartolomeu)	Idem	
	Cristosende (S. Salvador)	Idem	
	Fitoiro (S. Paio)	Idem	
	Folgoso (Santiago)	Idem	
	Fonteira (Sto. Andrés)	Idem	
	Lumeares (S. Salvador)	Idem	
	Marrubio (Sto. Andrés)	Idem	
	Mazaira (Sta. María)	Idem	
	Medorra (Santiago)	Idem	
	Medos (Sta. María)	Idem	
	Montoedo (Sta. Mariña)	Idem	
	Paradela (S. Vicente)	Idem	
	Paredes (Sta. María)	Idem	
	Pedrañita (S. Martiño)	Idem	
	Pedrazas (Sta. María)	Idem	
	Pedrouzos (S. Mamede)	Idem	
	Poboeiros (S. Xoán)	Idem	
	Queixa (Sta. Cruz)	Idem	
	Rabal (Sto. Andrés)	Idem	
	S. Xurxo (María da O)	Idem	
	Sas do Monte (S. Pedro)	Idem	
	Sas de Penelas (S. Pedro)	Idem	
	Sistín (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Trabazos (Sta. Olalla)	Idem	
	Tronceda (Santiago)	Idem	
	Vilamaior (Sta. María)	Idem	
	Vilarda (Sta. María)	Idem	
	Vímieiro (S. Xoán)	Idem	278,750
CASTRO CABADOSO	Banga (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Lamas (Sta. María)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Acibeiro, Orde de S. Bernardo, o Marqués de la Sierra e a do Conde.	
	Laxas (S. Xoán)	S.S. e X.O. do Conde de Lemos	
	Moldes (S. Mamede)	Idem	
	Sagra (S. Martiño)	Idem	
	Serantes (S. Tomé)	Idem	32,875
CEBOLIÑO.	Ceboliño (Bo Xesús)	S.E. e X.O. polo Arcediano de Varoncelli	
	Lamela (Sta. María)	Idem	4,125
CELANOVA	Albos (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de San Bieito.	
	Amoroce (Santiago)	Idem	
	Ansemil (Sta. María)	Idem	
	Bangueses (S. Miguel)	Idem	
	Barxa (S. Tomé)	Idem	
	Berredo (Sta. Eulalia)	Idem	
	Bobadela (Sta. María)	Idem	
	Cañón (S. Lourenzo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Cexo (Sto. Adrián)	Idem	
	Cexo (Sta. María)	Idem	
	Celanova (S. Breixo)	Idem	
	Domez (S. Martiño)	Idem	
	Fechas (Sta. María)	Idem	
	Gontán (Sto. Andrés)	Idem	
	Morillós (S. Pedro)	Idem	
	Orga (S. Miguel)	Idem	
	Orille (S. Pedro)	Idem	
	Portela (Sta. Eulalia)	Idem	
	Rabal (S. Salvador)	Idem	
	Soutomel (Sta. Leocadia)	Idem	
	Veiga (S. Paio)	Idem	118,125
CELME	Congostro (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Motezuma.	
	Ordes (Sta. María)	Idem	
	Pitelos (Sta. María)	Idem	
	Sanguñedo (S. Salvador)	Idem	35,875
CODOSEDO	Codosedo (Sta. María)	O. e X.O. pola Encomenda da Barra, Orde de Santiago.	
	Paradiña (Sta. Madanela)	Idem	17,125
CONSO	Chaguazoso (S. Bernabé)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar.	
	Conso (Sta. Marta)	Idem	
	Conso (Santiago)	Idem	
	Pradoalbar (S. Andrés)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Veigas de Camba (Sta. María)	Idem	
	Vilariño (S. Martiño)	Idem	141,500
CORNEDA C.R.	Corneda (Santiago)	S.S. e X.O. por Dona María Pardo.	9,125
COUXIL E COUXILIÑO	Couxiliño (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Con- de de Troncoso.	2,500
CUALEDRO, VILELA E ATÁS	Atás (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Celanova, Orde de San Bieito.	
	Cualedro (Sta. María)	Idem	
	Vilela (Santiago)	Idem	22,375
CUDEIRO	Cudeiro (S. Pedro)	Ab. S.E. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense, o Mosteiro de Ou- rense, Orde de S. Bernardo, o Con- de de Ribadavia, D. Luis Texada, e D. Joseph de Novoa.	3,750
ENXAMES E DEVESA	Enxames (S. Xoán)	O. e X.O. pola En- comenda de Qui- roga, Relixión de S. Xoán.	31,750
	Osoño (S. Pedro)	Idem	
	Vilarello (Sta. María)	Idem	
ENTRAM- BOSRÍOS	Entrambosríos (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Diego de Sierra.	2,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
ENTRIMO (9)	Entrimo (Sta. María)	R. S.S. e X.O. pola S.M. e o Conde de Ribadavia.	
	Illa (S. Lourenzo)	Idem	
	Venceás (S. Tomé)	Idem	94,375
ESPIÑOSO	Espiñoso (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Penela (Santiago)	Idem	15,125
FEÁ	Feá (Sta. María)	S.E. S.S. e X.O. por D. Pedro de Puga, e o Mosteiro de S. Martiño de Santiago, Orde de S. Bieito.	2,625
FIGUEIROA	Cantoña (S. Mamede)	S.S. e X.O. por Don Joseph Mosquera.	
	Figueiroa (S. Xulián)	S.S. e X.O. por D. Miguel Armada, e a de Mosquera.	9,250
FORXÁN	Leirado (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de S. Bieito..	9,625
FRUÍME E VILAVERDE	Podernes (Sta. María)	S.S. e X.O. por Juan S.S. e X.O. por Juan Enríquez, D. Joseph Blanco, Don Martín Garcia, Dona María Mendez, Don Antonio Araujo, e Don Juan Gandara.	4,00

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
GARABÁS	Garabás (S. Pedro)	O. e X.O. pola Encomenda de S. Marcos de León, Orde de Santiago.	7,500
GOMARIZ	Gomariz (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo.	2,500
GONDULFES	Gondulfes (Sta. Cruz)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	
	Pepín (S. Vicente)	Idem	
GROU DE CELANOVA C.R.	Grou (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de S. Bieito.	14,125
GUDIÑA	Canizo (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Gudiña (S. Martiño)	Idem	
	Gudiña (S. Lourenzo)	Idem	
	Pentes (S. Mamede)	Idem	
	Tomeirón (S. Martiño)	Idem	156,0
GÜÍN E CASTELÁNS	Casteláns (S. Martiño)	R. e X.O. pola S.M. S.M.	
	Güín (Santiago)	Idem	
GUSTEI	Gustei (Santiago)	S.E. e X.O. polo Cabido de Ourense.	5,625
LAROUCO	Larouco (Sta. María)	O. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	
	Soadur (Sta. Mariña)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
LAZA DO CONDE E DON DIEGO (4)	Camba (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Conde de Montereí, e o Marqués de Tenebrón.	
	Campobeceros (Santiago)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Carraxo (S. Bieito)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sta. Cruz, e a do Conde.	
	Castro (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Cerdedelo (Sta. María)	S.S. e X.O. as do Conde, e o Marqués de Tenebrón.	
	Laza (S. Xoan)	Idem	
	Matamá (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Portocamba (S. Miguel)	S.S. e X.O. as do Conde, e o Marqués.	
	Retorta (Sta. María)	Idem	
	Soutelo Verde (Sta. María)	Idem	
	Touro (S. Lourenzo)	Idem	
	Vilameá	S.S. e X.O. a do Conde.	257,625
LOBAS	Lobas (Sta. Euxenia)	S.E. e X.O. polo Mosteiro Benedictino de S. Paio de Santiago.	
	Mosteiro (S. Pedro)	Idem	
	Piteira (S. Miguel)	Idem	14,500
LOBEIRA	Lobeira (S. Xés)	R. e X.O. pola S.M.	
	Lobeira (S. Vicente)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Montelongo (Sta. Cristina)	Idem	
	Parada (Sta. Eufemia)	Idem	41,625
LUEDA C.R.	Lueda (S. Paio)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernar- do.	5,375
LOUREDO C.R.	Louredo (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Celanova, Orde de S. Bieito.	6,000
LOUREIRO E	Fonfría (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. por D. Joseph Somoza.	
FONFRÍA	Rouzos (S. Cibrao)	Idem	10,375
LOBIOS C.R.	Lobios (S. Miguel)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Bispo de Ourense.	6,500
MADARNAS	Madarnas (S. Tomé)	S.S. e X.O. por D. Joseph de Temes.	2,500
MANZANEDA DE TRIVES	Bidueira (S. Miguel)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Carra- cedo, Orde de San Bernardo, e a do Conde.	113,825
	Cernado (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Cesuris (Sta. María)	Idem	
	Manzaneda de Trives (S. Martiño)	Idem	
	Manzaneda (S. Martiño)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
	Paradela (Sto. Antonio)	Idem	
	Raigada (Sta. María)	Idem	
MASIDE (10)	Armeses (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Barbantes (Santiago)	Idem	
	Freáns (Sta. María)	Idem	
	Lago (S. Martiño)	Idem	
	Laias (Sta. Eulalia)	S.E. S.S. e X.O. polo Colexio Seminario da Vila de Viveiro, e a do Conde.	
	Maside (Vila)	Polo Conde	
	Maside (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Orantes (S. Xoán)	Idem	
	Piñeiro (S. Xoán)	Idem	
	Punxín (Sta. María)	Idem	
	Rañestres (S. Mamede)	Idem	
	Treboedo (Sta. Comba)	Idem	
	Vilemoure (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por D. Gaspar Bermudez, e a do Conde.	
	Vilela (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	48,625
MAUS DE SALAS C.R.	Maus de Salas (Sta. Eulalia)	O. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	8,625.
MACEDA DE LIMIA (5)	Asadur (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	
	Guamil (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Maceda de Limia (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Duque de Medina de Rioseco, e a do Conde.	
	Presqueira (S. Martiño)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Ramil (S. Miguel)	Idem	
	Tioira (Sta. María)	O. S.S. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán, e a do Conde.	51,875
MELIAS E RIBELA	Colas (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Melias (S. Miguel)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo, e a do Conde.	
	Ribela (S. Xulián)	S.S. e X.O. polos seus veciños e a do Conde.	12,500
MELÓN	Faramontaos (S. Cosme)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Melón, Orde de S. Bernardo.	
	Melón (Sta. María)	Idem	
	Quines (Sta. María)	Idem	
	Vilar de Condes (Sta. María)	Idem	72,250
MERCEDES C.R.	Mercedes	S.S. e X.O. polo Marqués de Sta. Cruz.	5,375
MERÉNS C.R.	Meréns (S. Cibrao)	S.S. e X.O. polo Conde de Fefiñas.	2,250
MEZQUITA (6)	Gargantás (Sta. Comba)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei, e Dona M ^a de Puga.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Mezquita (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do Conde.	7,925
MILMANDA	Crespos (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Marqués de Malpica.	
	Desteriz (S. Miguel)	Idem	
	Escudeiros (S. Xoán)	Idem	
	Fustás (S. Lourenzo)	Idem	
	Hospital (Sta. María)	Idem	
	Leirado (Sta. María)	Idem	
	Milmanda (Sta. María)	Idem	
	Milmanda (Sta. Eufemia)	Idem	
	Padrenda (S. Cibrao)	Idem	
	Pao (Sta. María)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense, e a do Marqués.	
	Penosiños (S. Andrés)	S.S. e X.O. a do Marqués.	
	Penosiños (S. Salvador)	Idem	
	Poulo (S. Pedro)	Idem	
	Pontadeva (S. Breixo)	Idem	
	Riomuiños (S. Salvador)	Idem	
	Torre (S. Pedro)	Idem	
	Trado (S. Paio)	Idem	
	Vasque	Idem	117,125
MOIMENTA	Moimenta (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sta. Cruz, Dona M ^a Martiñez Ichazo, e D. Joaquín Salgado.	3,500
MONTE C.R.	Monte (Sta. Mariña)	S.E. e X.O. polo Arce-diago de Varoncelli.	3,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
MONTEFURADO	Montefurado (S. Miguel)	S.S. e X.O. por D. Joseph Quiroga, e Dona Gertrudis Uria.	16,125
MONTEDE- RRAMO (11)	Chandrexo (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Montederramo, Orde de S. Bernardo.	138,375
	Costa (Santiago)	Idem	
	Covas (S. Xoán)	Idem	
	Escuadro (Sta. Eulalia)	Idem	
	Forcas (S. Mamede)	Idem	
	Gabín (S. Pedro)	Idem	
	Fontán (S. Bartolomeu)	Idem	
	Montederramo (S. Cosme)	Idem	
	Nogueira (Sta. María)	Idem	
	Pradomao (S. Xulián)	Idem	
	Sacar de Bois (S. Martiño)	Idem	
	S. Tirso (Sta. María)	Idem	
	Seoane Vello (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Mosteiro de Montederramo, Orde de S. Bernardo.	
	MONTERREI (7)	Abedes (Sta. María)	
Albarellos (Santiago)		Idem	
Bousés (Sta. Olalla)		Idem	
Cabreiroá (S. Salvador)		Idem	
Carzoá (S. Roque)		Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Castrelo do Val (Sta. María)	Idem	
	Chas (Sta. María das Neves)	Idem	
	Enfesta (S. Vicente)	Idem	
	Estevesiños (S. Mamede)	Idem	
	Feces de Cima (Sta. María)	Idem	
	Feces de Abaixo (Sta. María)	Idem	
	Flariz (S. Pedro)	Idem	
	Graxa (S. Xoán)	Idem	
	Lama de Arcos (Sta. María)	Idem	
	Lucenza (Sta. María)	Idem	
	Madanela (Sta. María)	Idem	
	Mandín (Sta. María)	Idem	
	Medeiros (Sta. María)	Idem	
	Monterrei (Sta. María)	Idem	
	Montes (Sta. Olalla)	Idem	
	Nocedo (S. Salvador)	Idem	
	Quirogas (S. Bartolomeu)	Idem	
	Quizés (S. Pedro)	Idem	
	Resela (Sta. María)	Idem	
	S. Cristovo (S. Cristovo)	Idem	
	Tamagos (Sta. María)	Idem	
	Tintores (Sta. Cristina)	Idem	
	Vendes (Sta. Olalla)	Idem	
	Videferre (Sta. María)	Idem	
	Vilaza (S. Salvador)	Idem	
	Vilela	Idem	273,750
MOREIRAS	Moreiras (S. Pedro)	Ab. S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo, e Capelania do Santo Cristo de Ourense.	15,125

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
MORMENTELOS	Mormentelos (Nosa Sra. da O)	S.S. e X.O. por D. Xavier Armes- to, e D. Baltasar Valcarce.	6,250
MOURAZOS C.R.	Mourazos (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Convento de reli- xiosas de Sta. Clara de Allariz.	8,00
MUGARES	Alongos (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense	
	Mugares (Sta. María)	Idem	
	Toén (S. Martiño)	Ab. e S.S. e X.O. por Dona M ^a Pando, e a do Reverendo Bispo.	18,000
NAVEA	Navea (S. Miguel)	S.S. e X.O. por D. Francisco Quiroga.	9,625
NIÑODAGUIA C.R.	Niñodaguia (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Bispo de Ourense.	7,500
NOALLA	Noalla (S. Salvador)	S.E. S.S. e X.O. pol Cabido de Ourense e o Conde de Mace- da.	8,750
NOGUEIRA DE BETÁN	Betán (S. Martiño)	S.E. S.S. e X.O. polo Cabido de Ourense, e Dna. M ^a Niño.	7,875
NOCELO DA PENA C.R.	Nocelo da Pena (S. Martiño)	S.E. e X.O. polo Convento de Reli- xiosas de Sta. Clara de Alariz.	10,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
NOVÁS E MOSTEIRO	Novás (S. Nicolás)	S.S. e X.O. polos seus veciños, D. Juan de Gándara, e o Conde de Jimonde.	3,750
OÍMBRA	Oímbra (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Rabal (Sto. Andrés)	Idem	
	S. Cibrao (Sta. Cruz)	Idem	
	Tamaguelo (Sta. María)	Idem	25,500
ORBÁN	Orbán (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Pedro Quiroga.	5,875
ORCELLÓN	Brués (S. Pedro Fiz)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Cameixa (S. Martiño)	Idem	
	Campo (Sta. María)	Idem	
	Cangües (Sto. Estevo)	Idem	
	Ciudad (Sta. Mariña)	Idem	
	Espiñeira (S. Pedro)	Idem	
	Froufe (S. Xoán)	Idem	
	Longoseiro (Sta. Mariña)	Idem	
	Loureiro (Sta. Mariña)	Idem	
	Moreiras (Sta. Mariña)	Idem	
	Mudelos (Santiago)	Idem	
	Ponteveiga (S. Lourenzo)	Idem	
	Xendive (S. Mamede)	Idem	
	Xurenzás (S. Pedro)	Idem	112,500
Xuvencos (Sta. María)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
OURENSE	Ourense (Cidade)	R.S.E. e S.S. Corridor polo Cabido de Ourense, o Mosteiro de Celanova, Orde de S. Benito, e D. Joseph de Lemos.	14,500
OSEIRA	Arcos (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	
	Carballeda (Sta. María)	Idem	
	Cea (S. Cristovo)	S.E. S.S. e X.O. por D. Antonio Acevedo e a do Mosteiro.	
	Coiras (S. Xoán)	S.E. e X.O. a do Mosteiro.	
	Lamas (S. Martiño)	Idem	
	Longos (Sta. Eulalia)	Idem	
	Oseira (Sta. María a Real)	Idem	
	Pereda (Sta. Eulalia)	S.E. S.S. e X.O. por D. Gregorio de Puga, o Marqués de Figueroa e a do Mosteiro.	
	S. Facundo (S. Facundo)	S.E. e X.O. a do Mosteiro.	
	Souto (S. Salvador)	Idem	
	Torrecela (Santiago)	Idem	
	Viña (S. Román)	Idem	126,750
PADERNE C.R.	Paderne (S. Cibrao)	S.E. e X.O. polo Cabido de Ourense.	2,375
PAIO MUÑIZ C.R.	Vilar de S. Paio Muñiz (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Aranda.	6,000

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PARADA DE AMOEIRO	Parada (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Barraxaeiros.	3,875
PARADA SECA	Casteligo (S. Martiño)	S.E. e X.O. pola Abadía de S. Breixo de Trives.	
	Parada Seca (Sta. María)	Idem	15,125
PAIZÁS E ENCOMUIÑA	Casadeira (Santiago)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celandova, Orde de S. Bieito.	
	Eiras (Sta. María)	Idem	
	Freixo (Sta. Cristina)	Idem	
	Paizás (S. Salvador)	Idem	20,000
PARTOVIA	Partovia (Santiago)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira.	
	Señorío (S. Roque)	Idem	8,125
PAZOS DE ARENTEIRO (8)	Albarellos (S. Miguel)	O. e X.O. pola Encomenda de Pazos de Arenteiro, Relixión de S. Xoán.	
	Astureses (S. Xulián)	Idem	
	Dadín (S. Pedro)	Idem	
	Parada de Labiote (S. Xulián)	Idem	
	Pazos (S. Salvador)	Idem	
	Reádegos (Sta. Eulalia)	Idem	76,375

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PEITES	Peites (S. Martiño)	O. S.S. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán, e D. Joaquín Quiroga.	10,500
PENAPETADA C.R.	Penapetada (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. por Doña Joaquina de Oca.	3,500
PENAVERDE E REBORDONDO	Penaverde (S. Pedro)	O. e X.O. pola Encomenda de Osoño, Relixión de S. Xoán.	11,500
PEREIRO DE AGUIAR	Calvelle (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Duque de Medina de Rioseco.	
	Campo (S. Miguel)	Idem	
	Covas (S. Cibrao)	Idem	
	Faramontaos (Sta. María)	Idem	
	Melias (Sta. María)	Idem	
	Moreiras (S. Xoán)	Idem	
	Moreiras (S. Martiño)	Idem	
	Moreiras (Sta. Marta)	S.S. e X.O. por D. Fernando Gago, e a do Duque.	
	Mourisco (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Duque.	
	Pereiro de Aguiar (S. Salvador)	Idem	
	Sabadelle (S. Martiño)	Idem	
	Siabal (S. Lourenzo)	Idem	
	Tibiás (S. Bernardo)	Idem	
Trios (S. Pedro)	Idem		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilariño (Sta. Cristina)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Xunqueira de Espadeño, Orde de S. Bernardo, e a de S. Bernardo, e a do Duque.	81,250
PEROXA (12)	Albán (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Albán (S. Paio)	Idem	
	Armental (S. Salvador)	S.S. e X.O. por Don Joseph de Temes, D. Justo Pimentel e a do Conde.	
	Bubal (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Bubal (S. Salvador)	Idem	
	Cambeo (Sto. Estevo)	Idem	
	Campos (S. Román)	Idem	
	Carracedo (Santiago)	S.E. S.S. e X.O. polo Mosteiro de Sobrado, Orde de S. Bernardo e a do Conde.	
	Celaguanes (S. Xulián)	S.S. e X.O. e a do Conde.	
	Graices (S. Vicente)	Idem	
	Gual (S. Martiño)	Idem	
	León (Sta. Eulalia)	Idem	
	Marzás (Sta. María)	Idem	
	Peroxa (S. Xes)	Idem	
	Peroxa (Santiago)	Idem	
	Peroxa (S. Eusebio)	Idem	
	Reádegos (S. Vicente)	Idem	
Souro (S. Cristovo)	Idem		
Temes (Sta. María)	Idem	81,620	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PIÑEIRA DE ARCOS	Piñeira de Arcos (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	15,00
PIÑOR	Piñor (S. Lourenzo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	12,750
	Reza (Sta. María)	Idem	
PIORNEDO	Piornedo (Sta. Eufemia)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Valladolid.	14,00
POEDO	Poedo (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Vicente Sarmiento e D. Joseph Blanco.	2,125
PORQUEIRA	Laroá (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	20,250
	Porqueira (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	
	Porqueira (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	
	Vila (Sta. María)	Idem	
PRADO DO MIÑO C.R.	Prado do Miño (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	6,500
POBRA DE TRIVES	Barrio (S. Xoán)	S.S. e X.O. a do Conde de Lemos.	
	Castro (S. Nicolás)	Idem	
	Cotarós (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Paroias (Sto. Antonio)	Idem	
	Piñeiro (S. Sebastián)	Idem	
	Pobra de Trives	Idem	
	Trives (S. Lourenzo)	Idem	
	Trives (S. Mamede)	Idem	
	Trives (Sta. María)	Idem	
	Vilanova (Sta. María)	Idem	
	Xunqueira	Idem	29,625
PROENTE E FARAMONTAOS	Faramontaos (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. Por D. Sancho de Neira.	
	Proente (S. Xes)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Valladolid e a de Neira.	7,250
PONTE CASTRELO DO MIÑO	Pontecastrolo (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Pontecastrolo (Sta. María)	Idem	
	Sanín (S. Pedro)	Idem	
	Sar da Grova	Idem	
	Ventoseira (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar e a do Conde.	26,500
PUGA C.R.	Puga (S. Mamede)	S.E. e X.O. polo Cabido de Ourense.	10,125
QUEIXA	Celeiros (S. Martiño)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	
	Chandrexa (S. Pedro)	Idem	
	Forcadas (Sta. María)	Idem	
	Parafita (S. Bartolomeu)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Requeixo (Sta. Madanela)	Idem	
	Vilar (S. Cosme)	Idem	75,00
QUINTELA DE LEIRADO C.R. (9)	Monterredondo (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Marqués de Malpica.	20,626
QUIROGA (10)	Aguasmestas (Santiago)	O. e X.O. pola Enco- menda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	
	Barxa do Lor (Sta. Mariña)	Idem	
	Bendilló (Sta. María)	Idem	
	Bendollo (Sta. Eulalia)	Idem	
	Fisteos (S. Mamede)	O.X.O. a antece- dente.	
	Ermida (Sta. María)	Idem	
	Hospital (S. Salvador)	Idem	
	Nocedo (S. Lourenzo)	Idem	
	Pacios de Mondelo (S ^a Olalla)	Idem	
	Quinta do Lor (Sta. María)	Idem	
	Quiroga (S. Martiño)	Idem	
	Sequeiros (Sta. Mariña)	Idem	
	Soutordei (Santiago)	Idem	
	Vilaester (Sta. María)	Idem	
	Vilarmel (S. Lourenzo)	S.E. O. e X.O. polo Mosteiro de Samos, Orde de S. Bieito e a da Encomenda.	196,625
RABEDA C.R.	Rabeda (Sta. Cruz)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Bispo de Ourense.	3,625.

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
RAIRIZ DE VEIGA	Barxeles (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Candás (S. Martiño)	Idem	
	Carpazás (S. Pedro Fiz)	Idem	
	Couso (Santiago)	Idem	
	Farnadeiros (S. Pedro)	Idem	
	Golpellás (S. Xoán)	Idem	
	Guillamil (Sto. Andrés)	Idem	
	Lampeza (Sta. María)	Idem	
	Paradela (S. Xoán)	Idem	
	Porqueira (S. Lourenzo)	Idem	
	Rairiz de Veiga (S. Xoán)	Idem	
	Requiás (Santiago)	Idem	
	Sabariz (S. Pedro)	Idem	
Souto (Sta. María)	Idem		
Zapeáns (Sto. Adrao)	Idem	120,500	
RAMIRÁS	Ramirás (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro das Benedictinas de S. Paio de Santiago.	
	Rubiás (Santiago)	Idem	14,875
	Vilameá (Sta. María)	Idem	
REBORDECHÁ E CABO DE ARNOIA	Prado (Sta. Cruz)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Valladolid.	
	Rebordechá (Sta. María)	Idem	6,625
	Riobó (Sta. María)	Idem	
REFOXOS	Rabiño (S. Bieito)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de S. Bieito.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Refoxos (S. Breixo)	Idem	24,625
	Valongo (S. Martiño)	Idem	
RIBADAVIA	Novoa (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	10,750
	Ribadavia (S. Domingos)	Idem	
RÍO E C.R. XUNQUEDO	Río (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelar.	10,875
ROCAS	Esgos (Sta. Olalla)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de San Bieito.	42,125
	Esgos (Sta. María)	Idem	
	Rocas (S. Pedro)	Idem	
	Vilar de Ordellas (Sta. María)	Idem	
ROUCOS	Beariz (S. Martiño)	Idem	
	Anllo (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Cenlle (Sta. María)	Idem	
	Eiras (Sta. Uxía)	S.S. e X.O. por Dona Isabel Eraso, D. Juan Tizón e a do Conde.	
	Esposende (Sta. Mariña)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Esposende (Santiago)	Idem	
	Erbededeiro	Idem	
	Grixa (Sta. María)	Idem	
	Las (S. Cibrao)	Idem	
	Navío (S. Fiz)	S.S. e X.O. por D. Pedro Tombas, e a do Conde.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Osmo (S. Miguel)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Pena (S. Lourenzo)	Idem	
	Salamonte (Sta. María)	Idem	
	Trasariz (Santiago)	Idem	
	Varón (S. Felipe)	Idem	
	Vilar de Rei (S. Miguel)	Idem	
SABUCEDO DE LIMIA C.R.	Sabucedo de Limia (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Conde de Portillo.	10,750
SABUCEDO DE MONTES	Sabucedo (S. Pedro)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Ourense, do Mosteiro de Montederramo, Orde de S. Bernardo, e o Marqués de Aranga.	10,500
SABUGUIDO	Sabuguido (Sta. María)	S.S. e X.O. por Dona Joaquina da Oca, D. Gaspar da Hermida, e D. Gregorio de Puga.	46,250
SANDE	Anfeos (Sta. Eulalia)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de S. Bieito.	
	Mazando (Sta. María)	S.E. e S.S. e X.O. polo Conde de Troncoso, e a do Mosteiro.	51,125
	Sande (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro.	
	Seixada (S. Xoán)	Idem	
	Vilar de Vacas (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SANDIÁS	Couso (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Duque de Medina de Rioseco.	48,125
	Parada de Outeiro (Sta. María)	S.S. e X.O. por Don Jacinto Ozores e a do Duque.	
	Sandiás (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. a do Duque.	
SAN BREIXO C.R.	San Breixo (S. Breixo)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	1,125
SAN CIBRAO DAS VIÑAS	Viñas (S. Idelfonso de S. Cibrao das Viñas)	S.E. e X.O. pola Abadía da Santísima Trindade de Ourense.	3,500
SAN CLODIO DO RIBEIRO	Bieite (S. Adrián)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Clodio, do Ribeiro, Orde de S. Bernardo.	9,750
	Labosende (S. Miguel)	Idem	
	San Clodio (Sta. María)	Idem	
SAN CLODIO DO SIL	Piñeira (S. Cristovo)	S.E. e X.O. polo seu párroco.	21,500
	Rairós (Sta. Lucía)	Idem	
	Ribas do Sil (S. Clodio)	Idem	
SAN ESTEVO DE RIBAS DO SIL	Armariz (S. Cristovo)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Estevo de Ribas de Sil, Orde de S. Bieito.	85,125
	Correda (Santiago)	Idem	
	Loña do Monte (S. Salvador)	Idem	
	Moura (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Nogueira (S. Martiño)	Idem	
	Ribas do Sil (Sto. Estevo)	Idem	
	Rubiacos (Sta. Cruz)	S.E. e X.O. a antecedente	
	Vilar (Sta. Eulalia)	Idem	
SAN LOURENZO E VIL	Barxacova (S. Lourenzo)	O. e X.O. pola Encomenda de Quiroga, Relixión de S. Xoán.	3,250
	Vil (Sta. Lucía)	Idem	
SAN MUNIO DA VEIGA	Veiga (S. Munio)	O.X.O. pola Encomenda de S. Marcos de León, Orde de Santiago.	3,625
SANTA COMBA DE NAVES	Castro (Sto. Andrés)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Celanova, Orde de S. Bieito.	16,625
	Palmés (S. Mamede)	Idem	
	Untes (Sto. Estevo)	Idem	
SANTA CRISTINA DE RIBAS DE SIL	Edrada (Santiago)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Sto. Estevo de Ribas de Sil, Orde de San Bieito.	36,750
	Parada (Sta. Mariña)	Idem	
	Ribas do Sil (Sta. Cristina)	Idem	
SANTA CRUZ DE ARRABALDO C.R.	Arrabaldo (Sta. Cruz)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oseira, Orde de S. Bernardo.	6,125
SANTA CRUZ DE GROU	Fraga (S. Bartolomeu)	R. e X.O. pola S.M.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Grou (Sta. Cruz)	Idem	26,00
	Grou (S. Martiño)	Idem	
SANTA LEOCADIA PASADAN	Touza (S. Xurxo)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Ourense, e Dona María Niño.	7,875
SEIRO C.R.	Seiro (S. Salvador)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sierra.	3,125
SERVOI	Servoi (S. Xoán)	S.E. e X.O. pola Abadía de Servoi.	20,125
SEIXALBO	Seixalbo (S. Breixo)	Ab. S.E. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo e Cabido de Ourense, D. Juan Enriquez, e Joseph de Lemos.	4,500
SOBRADELO C.R.	Sobradelo (S. Román)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de S. Estevo de Ribas de Sil, Orde de Bieito.	3,375
SOBRADO DO BISPO	Leiro de Arriba (S. Martiño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Ourense.	
	Parderrubias (Sta. Eulalia)	Idem	
	Pereira de Montas (Sta. María)	Ab. e S.S. e X.O. por D. Manuel Mosquera e a do Reverendo Bispo.	31,375
	Sobrado (Sta. María)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SOBRADO DE TRIVES	Sobrado de Trives (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Mosteiro das Benedictinas de S. Paio de Santiago.	
	Somoza (S. Miguel)	Idem	29,625
SOLVEIRA DE BELMONTE	Pazos (S. Clodio)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Ourense e Juan Salgado.	9,375
	Solbeira (S. Salvador)	S.S. e X.O. a de Salgado.	
SORGA	Sorga (S. Mamede)	S.S. e X.O. por D. Joseph Sotelo e D. Pedro Feixoó.	4,875
SOUTO MAIOR	Mezquita (S. Vitorio)	S.S. e X.O. polo Marqués de S. Saturnino.	5,250
	Soutomaior (Santiago)	Idem	
SOUTO DE PENEDO	Souto de Penedo (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde Lemos.	
SOUTO VERMUDO	Arzádego (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	
	Berrande (S. Bartolomeu)	Idem	
	Castrelos de Cima (Sta. María)	Idem	
	Castrelos de Abaixo (Sta. María)	Idem	
	Portasabertas (Sta. María)	Idem	
	Fumaces (Sta. María)	Idem	
	Moialde (Sta. María)	Idem	
	Progo (S. Mamede)	Idem	
	Ríos (Sta. María)	Idem	235,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Rubiós (S. Pedro)	Idem	
	Soutochao (Sta. María)	Idem	
	Torroso (Sta. Cruz)	Idem	
	Trasestrada (Sto. Estevo)	Idem	
	Varoncella (Sta. Comba)	Idem	
	Vilar de Cervos (S. Vicente)	Idem	
	Vilardevós (Sta. María)	Idem	
	Vilardevós (S. Miguel)	Ab. S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Valladolid e a do Conde.	
TORÁN C.R.	Torán (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Val de Car- zana.	3,250
TORBEO C.R.	Torbeo (S. Martiño)	S.E. e S.S. e X.O. polo párroco e o Conde de Lemos.	2,875
TORRE DE POR- TELA DE LIMIA	Abavides (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Lemos.	
	Bresmaus (S. Bartolomeu)	Idem	
	Cortegada (S. Xoán)	Idem	
	Leroá (S. Pedro)	Idem	
	Morgada (S. Tomé)	Idem	62,125
	Pena (S. Pedro)	Idem	
	Riofreixo (S. Salvador)	Idem	
TRASPORTELA C.R.	Manín (S. Salvador)	Ab. e X.O. polo Reve- rendo Bispo de Ouren- se.	19,375

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VALDEORRAS (12)	Alixo (S. Martiño)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Ambasaguas	Idem	
	Arcos (S. Lourenzo)	Idem	
	Arnado (S. Clemente)	Idem	
	Barco (S. Mauro)	Idem	
	Biobra (S. Miguel)	Idem	
	Candeda (S. Bernabé)	Idem	
	Carballeda (S. Vicente)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Sta Cruz de Castañeda, Orde de S. Bernardo e a do Conde.	
	Casoio (S. Xulián)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Castro de Vilariño	Idem	
	Cereixido (Sta. María)	Idem	
	Cernego (S. Victor)	Idem	
	Córgomo (Sta. María)	Idem	
	Correxais (S. Pedro)	Idem	
	Domiz (S. Bartolomeu)	Idem	
	Entoma (S. Xoán)	Idem	
	Ferverza	Idem	
	Mazo (Sto. Antonio)	Idem	
	Medua (S. Xusto)	Idem	
	Millaroso (Nosa Sra. da Concepción)	Idem	
	Mones (Sta. María)	Idem	
	Mones (S. Miguel)	Idem	
	Monte (Sta. Eulalia)	Idem	
	Monte (S. Xulián)	Idem	
	Monte (Sta. Mariña)	Idem	
	Outeiro (Sto. Antonio)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Penouta (S. Bieito)	Idem	
	Petín (Santiago)	Idem	
	Portela (S. Xulián)	Idem	407,875
	Pobra (Sta. María)	Idem	
	Pumares (S. Martiño)	Idem	
	Robledo (Sta. María)	Idem	
	Roblido (S. Xoán)	Idem	
	Rúa (Sto. Estevo)	Idem	
	Rubiá (Sta. Mariña)	Idem	
	Santigoso (S. Miguel)	Idem	
	Sobradelo (Sta. María)	Idem	
	Valdeorras (Sta. María)	Idem	
	Vales (S. Clemente)	Idem	
	Valencia (S. Bernabé)	Idem	
	Vales	Idem	
	Vila (Sta. María Madanela)	Idem	
	Vilamartín (S. Xurxo)	Idem	
	Vilanova (Sta. María)	Idem	
	Vila de Quinta (S. Pedro)	Idem	
	Vilar de Xeos (S. Nicolás)	Idem	
	Viloria (S. Martiño)	Idem	
	Xaguaza (S. Miguel)	Idem	
VALENZA C.R.	Valenza (S. Bernabé)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	2,125
VAL DE RO- CALDO C.R.	Val de Riocaldo (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Bispo de Ourense.	55,625

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VEIGA E CAR- BALLEDA	Abalenda das Penas (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo Conde de Ribadavia.	
	Carballeda (S. Miguel)	Idem	
	Moimenta (S. Xoán)	Idem	31,845
	Crega (S. Xoán)	Idem	
	Rego de Eigón (S. Cristovo)	Idem	
	Verán (S. Breixo)	S.S. e X.O. por D. Juan Taboada e a do Conde.	
VELLE	Velle (Sta. María)	S.E. e S.S. e X.O. polo Mosteiro de Celano- va, Orde de S. Bieito e D. Pedro Laiseca.	5,00
VERÍN (15)	Mixós (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de de Monterrei.	
	Pazos (S. Fiz)	Idem	
	Verín (Sta. María)	Idem	16,500
	Vilamaior (Santiago)	S.S. e X.O. por D. Biei- to Acebedo e a do Conde.	
VIANA DO BOLO	Bembibre (Sto. Andrés)	R. e X.O. pola S.M.	
	Caldesiños (Sta. Cristina)	Idem	
	Cambela (Sta. María)	Idem	
	Carracedo (Santiago)	Idem	
	Castañeira (S. Mateo)	Idem	
	Celeiros (S. Salvador)	Idem	
	Cepedelo (Sta. María)	Idem	
	Covelo (S. Lourenzo)	Idem	
	Fornelos de Cova (Sto. Andrés)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Fornelos de Filloa (Sta. María)	Idem	
	Fradelos (S. Vicente)	Idem	
	Froxás (S. Brais)	Idem	
	Grixa (S. Pedro)	Idem	
	Edradelo (S. Pedro)	Idem	
	Edroso (S. Román)	Idem	
	Lozariegos (Sta. María)	Idem	
	Mourisca (Sta. María)	Idem	
	Paradela (S. Pedro)	Idem	
	Penouta (S. Bartolomeu)	Idem	
	Pinza (Sta. María)	Idem	
	Pixeiro (Sta. María)	Idem	
	Pradocabalos (Sta. María)	Idem	
	Pradoramisquedo (S. Sebastián)	Idem	294,875
	Ponte (Sta. Mariña)	Idem	
	Punxeiro (S. Marcos)	Idem	
	Quintela de Edroso (S. Cosme)	Idem	
	Quintela de Pando (Sta. Isabel)	Idem	
	Quintela de Umoso (Padre Eterno de)	Idem	
	Ramilo (S. Pedro)	Idem	
	Rigueira (Sta. Mariña)	Idem	
	Rubiás (S. Cibrao)	Idem	
	San Agustín (S. Agustín)	Idem	
	S. Cibrao (S. Cibrao)	Idem	
	S. Cristovo (S. Cristovo)	Idem	
	S. Mamede (Santiago)	Idem	
	S. Martiño (S. Xoán)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Sever (S. Lourenzo)	Idem	
	Solbeira (Sto. Adrián)	Idem	
	T. de Edroso (Sta. María)	Idem	
	T. de Umoso (S. Bastián)	Idem	
	Tuxe (S. Pedro)	Idem	
	Viana do Bolo	Idem	
	Vilaseco da Serra	Idem	
	Vilar de Milo (Sta. María Madanela)	Idem	
	Umoso (Sta. María)	Idem	
VIDE DE MIÑO C.R.	Vide de Miño (S. Salvador)	S.E. e X.O. polo Ca- bido de Orense.	2,125
VILA DE COVA C.R.	Cova (Sta. María)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	10,125
VILAMAIOR DA XIRONDA (16)	San Millán (Sta. María)	S.E. e X.O. polo Mos- teiro de Melón, Orde de S. Bernardo.	
	Xironda (S. Salvador)	Idem.	35,625
VILAMARÍN	Boimorto (Sta. Olalla)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	
	Río (S. Salvador)	Idem	34,250
	Tamallancos (Sta. María)	Idem	
	Vilamarín (Santiago)	Idem	
VILANOVA DE RANTE C.R.	Rante (Sto. Andrés)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Bispo de Ourense.	4,375
VILANOVA DOS INFANTES	Castromao (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Coedo (Santiago)	Idem	
	Gandarela (S. Xiao)	Idem	18,875
	Torneiros (S. Miguel)	Idem	
	Vilanova dos Infantes (S. Salvador)	Idem	
	Viveiro (S. Xoán)	Idem	
VILARRUBÍN	Toubes (Santiago)	Ab. e S.S. e X.O. por D. Francisco e D. Joseph Temes, D. Justo Pimentel, o Conde de Torrepenela, e o Reverendo Bispo de Ourense .	14,870
	Vilarrubín (S. Martiño)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
VILASECO	Madrás (S. Pedro)	S.S. e X.O. por D. Joseph Temes.	
	Vilaseco (S. Miguel)	Idem	5,750
VILAVELLA DA MEZQUITA (17)	Cádavos (Sta Madanela)	R. e X.O. polas S.M.	
	Castromil (Nosa Sra. da Encarnación)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Castelar.	
	Chaguazoso (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	
	Escuqueira (Sta. Eufemia)	R. e X.O. da S.M.	104,125
	Manzalbos (Sta. María)	Idem	
	Mezquita (S. Martiño)	Idem	
	Pereiro (S. Pedro)	Idem	
	Santigoso (S. Simón)	Idem	
	Vilavella (Sta. María)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
VILAR DE CAS	Vilar de Cas (S. Xoán)	S.S. e X.O. por D. Juan Losada.	16,250
VILARMEAO	Vilarmeao (Sto. Antón)	S.S. e X.O. por D. Xavier Armesto e D. Joseph Quiroga.	4,800
VILAR DE SANTOS	Saa (S. Xoán)	O. e X.O. pola Encomenda de S. Marcos de León, Orde de Santiago.	10,376
VILARIÑO FRÍO C.R.	Vilariño Frio (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Antonio Villar.	4,750
VILARIÑO DO CAMPO	Olas(Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	10'750
	Pardavedra (Santiago)	Idem	
	Zarracos (Sto. Andrés)	Idem	
VILARIÑO DE NOGUEIRO	Canda (S. Mamede)	S.S. e X.O. por D. Juan Quiroga e D. Ramón Mosquera.	7,375
XENDIVE	Torno (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Gabriel Britis.	6,375
XESTOSA C.R.	Xestosa (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Benito de Cardenas.	12,250
XINZO DE LIMIA	Aguís (S. Martiño)	S.E. e S.S. e X.O. polo Conde de Monterrei, e o Convento de Relixiosas de Sta Clara de Allariz.	
	Boado (S. Pedro)	S.S. e X.O. a do Conde de Monterrei.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Chamusiños (Sta. Olalla)	Idem	
	Cima de Ribeira (S. Miguel)	Idem	
	Covelas (Sta. María)	Idem	
	Damil (S. Salvador)	Idem	
	Escornabois (Sta. María)	Idem	
	Faramontaos (Salvador)	Idem	
	Freixo (Santiago)	Idem	
	Ganade (S. Bartolomeu)	Idem	
	Garabelos (S. Xoán)	Idem	
	Gudín (S. Miguel)	Idem	
	Guntimil (S. Xoán)	Idem	
	Guntín (Sta. María)	Idem	
	Lamas (Sta. María)	Idem	
	Lebaces (Sta. María)	Idem	217,250
	Lodoselo (Sta. María)	Idem	
	Mosteiro de Ribeira (Sta. María)	Idem	
	Moreiras (S. Tomé)	Idem	
	Nocelo (S. Cibrao)	Idem	
	Parada (S. Salvador)	Idem	
	Pexeiros (Sta. María)	Idem	
	Perrelos (Sta. María)	Idem	
	Piñeira (Sto. Andrés)	Idem	
	Seoáns (S. Xoán)	Idem	
	Sobreganade (S. Mamede)	Idem	
	Solbeira (S. Pedro)	Idem	
	Trasmirás (S. Xoán)	Idem	
	Vila de Rei (S. Salvador)	Idem	
	Vilaseca (S. Román)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vilardelebres (S. Salvador)	Idem	
	Xinzo de Limia (Sta. Mariña)	Idem	
	Zes (Sta. María)	Idem	
XOCÍN E MAUS	Maus (S. Pedro)	S.S. e X.O. por D. Gregorio de Puga, D. Francisco Suárez, o Conde de Maceda, e Gregorio Bazaireda.	9,750
XUNQUEIRA DE AMBÍA	Abeleda (S. Vicente)	Ab. e S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo de Valladolid, con Joseph Losada, e consortes.	
	Bobadela (Sta. Mariña)	Ab. e X.O. a do Reverendo Bispo.	
	Graña (Santiago)	Idem	
	Requexo (Sta. María)	Idem	
	Trandeiras	Idem	58,750
	Vilar de Barrio (S. Pedro de Fiz)	Idem	
	Xunqueira de Ambía (Sta. María)	Idem	
XUNQUEIRA DE ESPADAÑEDO	Chas (S. Xoán)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Xunqueira de Espadañedo Orde de S. Bernardo.	26,125
	Xunqueira de Espadañedo (Sta. María)	Idem	

NOTAS Á RELACIÓN DE XURISDICCIÓNS

- ¹ ANGUIEIROS. Non incluimos nesta xurisdicción a actual freguesía de Vilanuíde porque no XVIII era un lugar da xurisdicción de Montefurado.
- ² BÓVEDA DE LIMIA. Incluimo-los lugares de Pedrouzos e Searas que eran no XVIII lugares da freguesía de Bóveda de Limia.
- ³ O BOLO. A freguesía de Buxán estaba arredada da unidade territorial do Bolo formando un enclave na xurisdicción de Viana do Bolo.
- ⁴ LAZA. Sinalamos con puntos o lugar de Veiga de Nostre; Floridablanca non o sinala como Couto e no XVIII era un lugar da freguesía de Campobeceros xurisdicción de Laza.
- ⁵ MACEDA. A actual freguesía de Sta. María de Piuca era no XVIII un lugar da freguesía de Maceda e xurisdicción do seu nome.
- ⁶ MEZQUITA. Floridablanca sinala a S. Vitorio da Mezquita da Xurisdicción de Soutomaior e a S. Pedro da Mezquita con Sta. Comba de Gargantáns na xurisdicción de Mezquita e Gargantáns.
- ⁷ MONTERREI. O lugar de Paradiña era da freguesía de Vilaza e xurisdicción de Monterrei.
- ⁸ PAZOS DEARENTEIRO. Incluimo-lo territorio dos lugares de Cerdeiras, Espiñeiros e Paraños hoxe da freguesía de S. Pedro de Ribeira e no XVIII de Parada de Labiote e xurisdicción de Pazos de Arenteiro.
- ⁹ QUINTELA DE LEIRADO. Incluimo-lo lugar de Gergua e a freguesía de Monterredondo única citada por Floridablanca neste Couto. As freguesías de S. Pedro de Torre e Vasque (que non localizamos exactamente) están incluídas na xurisdicción de Milmanda.
- ¹⁰ QUIROGA. Excluimo-la freguesía de Pacios da Serra da Xurisdicción de Courel e provincia de Lugo.
- ¹¹ VALDEORRAS. Incluimos nesta xurisdicción a freguesía de Cereixido do actual Concello de Quiroga e deixámo-la Pardellán que Floridablanca sitúa na merindade de Aguiar e provincia de León.

TUI

Tuilla con 38 jurisdicciones, 74 Cortes, 10000 habitantes, 1000000 de
Tall y 21 villas: Aquis, A. Cantu, A. Paderna, A. P. de
Cristo, Gredoniu, A. Cantu, A. P. de Paderna, A. P. de
Ratxoda Nova, Melareda, A. P. de Paderna, A. P. de
Salceda (San Maria), Paderna, Paderna, A. P. de

El parafono das servidões de terra, com
vinte e um mil e setecentos e noventa e nove
diferença judicial, e com os seus
diferença com certa liberdade de terra, e com
que no Brasil há outras parafones de terra, e com
Acha.

Jurisdicções com o nome de terra, e com
cidade e uma só freguesia e com os seus
e 29 freguesias como Jobruo.

Com respeito ás señorias de feudo, que se acham em
vicia e cada o 690 das medidas da terra, e com os seus
da Alta, e de la que se acham em feudo, e com os seus
valera com jurisdicção em 71 feudos, e o de feudo e de
malos com 29 e 16 respectivamente.

Seguindo señoria de feudo com 1700, e com os seus
cabias baio o señorio de Acha, e com os seus
com o da jurisdicção de Acha, e com os seus
diversa capital da Provincia.

O señorio de feudo com o nome de terra, e com os seus
jurisdicção de feudo.

IUT

TUI

Conta con 38 xurisdiccións, 11 Coutos Redondos, 1 cidade (Tui) e 21 vilas: Achas, A Caniza, A Franqueira, Baiona, Bouzas, Crecente, Gondomar, A Garda, Mos, Parderrubias, Picoña, Porriño, Redondela Nova, Redondela Vella, Salvaterra, Salceda (S. Xurxo), Salceda (Sta María), Pontearreas, Soutomaioir, Valadares e Vigo.

O parcelario das xurisdiccións mostra, coma nas outras Provincias, unha falta de adaptación coas unidades naturais do país. A diferenciación xurisdiccional é tamén moi variada. Así hai xurisdiccións con certa unidade territorial como Salvaterra, Soutomaioir, Oia ou Baiona e outras parceladas en varias tenzas como a de Achas.

Xurisdiccións con menos de 5 Km² como Panxón ou Saxamonde e unha soa freguesía e xurisdiccións con máis de 186 km² e 29 freguesías como Sobroso.

Con respecto ós señoríos é o Secular o máis extenso da Provincia e acada o 69% das freguesías na súa meirande parte en mans da Alta nobreza da que salientan os dominios do Conde de Salvaterra con xurisdicción en 51 freguesías e o de Sobroso e Soutomaioir con 29 e 18 respectivamente.

Seguía o señorío de Abadengo con 17'6% sobre unhas 40 freguesías baixo o señorío do Arcebispo de Santiago, especialmente asentado na xurisdicción de Redondela e do Bispo de Tui nos arredores da capital da Provincia.

O señorío de reguengo abrangía o 6'1% nas 14 freguesías da xurisdicción de Baiona.

O señorío Eclesiástico tan só acadaba o 5'7% das freguesías dos arredores do Mosteiro dos Bernardos de Oia.

LIMITES

Os xa citados nas devanditas Provincias.

Alguns límites problemáticos obrigan a certa precisión así nas freguesías de Santiago de Tollo e S. Columba de Penafurada eran no século XVIII dous Coutos Redondos, suprimidos no século XIX e engadidos, o primeiro a S. Cristovo de Goián e o segundo a Sta. Mª de Oleiros. Os seus límites moi imprecisos, sinalámoslos con liña discontinua.

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
ACHAS (1)	Achas (S. Sebastián)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra.	
	Barciademera (S. Martiño)	Idem	
	Campo (Sta. María)	Idem	
	Caniza (Sta. Teresa)	Idem	
	Fofe (S. Miguel)	Idem	
	Franqueira (Sta. María)	Idem	97,125
	Huma (S. Andrés)	Idem	
	Lougares (S. Fiz)	Idem	
	Rouzas (S. Bartolomeu Couto)	Idem	
ALBEOS (2)	Albeos (S. Xoán)	S.S. e X.O. polo Marqués de la Sierra.	
	Cequeliños (S. Miguel)	Idem	
	Mourentán (S. Cristovo)	Idem	36,750
	Valeixe (Sta. Cristina)	Idem	
AMORÍN C.R.	Amorín (S. Xoán)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Tui.	7,0
ARBO (3)	Arbo (Sta. María)	S.S. e X.O polo Conde de Salvaterra.	
	Barcela (S. Xoán)	Idem	
	Cabeiras (S. Sebastián)	Idem	25,50
	Cela (S. Pedro)	Idem	
ARCADE C.R.	Arcade (Santiago)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	3,75

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
BAIONA (4)	Baiña (Sta. Mariña)	R. e Gobernador pola S. M.	
	Baiona (Sta. María)	Idem	
	Belesar (S. Lourenzo)	Idem	
	Borreiros (S. Martiño)	Idem	
	Camós (Sta. Eulalia)	Idem	
	Chaín (Sta. María)	Idem	
	Donas (Sta. Eulalia)	Idem	118,30
	Mañufe (S. Vicente)	Idem	
	Morgadáns (Santiago)	Idem	
	Nigrán (S. Fiz)	Idem	
	Parada (Santiago)	Idem	
	Peitieiros (S. Miguel)	Idem	
	Ramallosa (Sta. Cristina)	Idem	
Ramallosa (S. Pedro)	Idem		
Vilaza (Sta. María)	Idem		
BARRANTES	Barrantes (S. Vicente)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	
	Camposancos (Sta. Isabel)	Idem	21,85
BOUZAS	Beade (Sta. María)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo e Cabido de Tui.	
	Bembrive (Santiago)	Idem	
	Bouzas (S. Miguel)	Idem	24,500
	Coia (S. Martiño)	Idem	
	Coruxo (S. Salvador)	Idem	
BUDIÑO	Budiño (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	20,0
	Budiño (S. Salvador)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
CEDEIRA C.R.	Cedeira (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. por D. Juan Pestaña.	6,800
COVELO	Covelo (Santiago)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	59,500
	Lamosa (S. Bartolomeu)	Idem	
	Maceira (S. Salvador)	Idem	
	Paraños (Sta. María)	Idem	
	Piñeiro (S. Xoán)	Idem	
	Prado da Canda (Santiago)	Idem	
CRECENTE	Angudes (S. Xoán)	S.S e X.O. polo Duque de Soutomaior.	62,5
	Crecente (S. Pedro)	Idem	
	Filgueira (S. Pedro)	Idem	
	Oroso (Sta. María)	Idem	
	Rebordechán (Sta. María)	Idem	
	Vilar (S. Xurxo)	Idem	
CURRÁS C.R.	Currás (S. Martiño)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	2,5
ENTENZA	Entenza (Stos. Xusto e Pastor)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo e Cabido de Tui.	6,67
FORCADELA	Forcadela (S.Pedro)	S.E. e X.O. polo Cabido de Tui.	3,750
GOIÁN C.R.	Goián (S. Cristovo)	S.S. e X.O. por D. Antonio Correá.	4,500

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km²
GONDOMAR	Gondomar (S. Bieito)	S.S. e X.O. polo Conde de Gondomar.	
	Vincios (Sta. Mariña)	Idem	15,875
GUARDA (5)	Eiras (S. Bartolomeu)	Ab. e S.E. e X.O. polo Reverendo Bispo e Cabido de Tui.	
	Guarda (Sta. Mariña)	Idem	
	Rosal (Sta. Mariña)	Idem	57,500
	Salcidos (S. Lourenzo)	Idem	
	Tabagón (S. Miguel)	Idem	
MOS	Mos (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. polo Marqués de Mós.	13,625
	Torroso (S. Mamede)	Idem	
OIA (6)	Burgueira (S. Pedro)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oia, Orde de S. Bernardo.	
	Loureza (S. Mamede)	Idem	83,250
	Mougás (Sta. Euxenia)	Idem	
	Pedornes (S. Mamede)	Idem	
OLIVEIRA (7)	Oliveira (S. Lourenzo)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Tui.	
	Oliveira (S. Mateu)	Ab. e X.O. por D. Manuel, D. Francisco e D. Justo Troncoso, e a do Reverendo Bispo.	14,120
	Oliveira (Santiago)	Idem	14,120
	Portela (S. Martiño)	Ab. e S.S. e X.O. por D. Antonio Montenegro, o Conde de S. Román, e a do Reverendo Bispo.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
PANXÓN	Panxón (S. Xoán)	S.E. e X.O. polo Mosteiro de Oia, Orde de S. Bernardo.	4,600
PARADA	Luneda (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Marqués de Castelmoncaio.	24,250
	Parada de Achas (Santiago)	Idem	
PARDERRUBIAS	Parderrubias (S. Tomé)	S.S. e X.O. polo Marqués de Bendaña e D. Juan Antonio Araujo.	4,375
PENAFURADA C.R. (8)	Penafurada (Sta. Columba)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante.	2,00
PESEGUEIRO	Couso (S. Cristovo)	Idem	28,00
	Malvás (Santiago)	Idem	
	Pesegueiro (S. Miguel)	Idem	
PETÁN	Deva (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. por Dona María Josepha Sarmiento.	22,0
	Petán (S. Xulián)	Idem	
PICOÑA	Picoña (S. Martiño)	S.S. e X.O. por Don Manuel Troncoso.	4,80
PORRIÑO (9)	Atios (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra	
	Cela (S. Pedro)	Idem	
	Chenlo (S. Xoán)	Idem	
	Dornelas (Sta. María)	Idem	
	Mosende (S. Xurxo)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Petelos (S. Mamede)	Idem	62,250
	Pontellas (Santiago)	Idem	
	Porriño (Sta. María)	Idem	
	Sanguiñeda (Sta. María)	Idem	
	Torneiros (S. Salvador)	Idem	
PORTO C.R.	Porto (S. Pablo)	O. e X.O. pola Encomenda de Beade, Relixión de S. Xoán.	3,250
PRIEGUE	Priegue (S. Mamede)	S.S. e X.O. polo Conde de Priegue.	3,850
REDONDELA NOVA (10)	Amoedo (S. Sadurniño)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
	Borbén (Santiago)	Idem	
	Cabeiro (S. Xoán)	Idem	
	Cepeda (S. Pedro)	Idem	
	Cesantes (S. Pedro)	Idem	
	Moscoso (S. Paio)	Idem	
	Negros (Sto. Estevo)	Idem	
	Nespereira (S. Martiño)	Idem	
	Quintela (S. Mamede)	Idem	
	Reboreda (Sta. María)	Idem	
	Redondela (Santiago)	Idem	
	Vilar de Infesta (S.Martiño)	Idem	
	Viso (Sta. María)	Idem	
	Xunqueiras (S. Salvador)	Idem	
REDONDELA VELLA	Redondela Vella (Santiago)	Ab. e S.E. e X.O polo Reverendo Bispo, e Cabido de Tui.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SALVATERRA (11)	Alxán (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra.	
	Arcos (S. Breixo)	Idem	
	Arenteí (S. Pedro)	Idem	
	Batalláns (S. Pedro)	Idem	
	Cabreira (S. Miguel)	Idem	
	Celeiros (S. Fiz)	Idem	
	Corzáns (S. Miguel)	S.S. e X.O. por Dona Josepha Sarmiento, o Conde de Amarante, e o de Salvaterra.	
	Fiolledo (S. Paio)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra.	
	Fontenla (S. Mamede)	Idem	
	Fornelos (S. Xoán)	S.E. e S.S. e X.O. polo Cabido de Tui e as de Dona María Sarmiento, o Conde de Amarante, e o de Salvaterra.	
	Guillade (S. Miguel)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra.	
	Leirado (S. Salvador)	Idem	
	Liñares (Sta. María)	S.S. e X.O. por D. Francisco Giraldez, D. Juan Troncoso, e a do Conde.	
Lira (S. Simón)	S.S. e X.O. por D. Rodrigo de Lira, D. Manuel, e D. Francisco Troncoso, o Marqués de Vallestar, o Conde de Borraxeiros, e a de Salvaterra		

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Lourido (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. a do Conde de Salvaterra.	
	Meder (Sto. Adrián)	Idem	
	Moreira (S. Martiño)	S.S. e X.O. a mesma, outra por D. Manuel Troncoso, e outra polo Marqués de Valladares, Don Joseph, e D. Justo Troncoso.	
	Oleiros (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Salvaterra.	129,0
	Pesqueiras (Sta. Mariña)	Idem	
	Ribarteme (S. Cibrán)	Idem	
	Ribarteme (Santiago)	Idem	
	Rubiós (S. Xoán)	Ab. S.E. e S.S. e X.O. a mesma, co Reverendo Bispo e Cabido de Tui.	
	Salvaterra (S. Lourenzo)	S.S. e X.O. a do Conde.	
	Setados (Sta. Euxenia)	Idem	
	Sotolobre (Sta. Columba)	S.S. e X.O. polo Conde de Amarante, e Dona María Sarmiento.	
	Taboexa (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde de Salvaterra.	
	Tortoreos (Santiago)	Ab. S.E. e S.S. e X.O. polo Reverendo Bispo, e Cabido de Tui, e a do Conde.	
	Vide (Sta. María)	S.S. e X.O. a do Conde.	
SALCEDA	Salceda (S. Xurxo)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	4,120
SALCEDA	Salceda (Sta. María)	Idem	6,0

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
SAN ANTONIÑO	Guizán (Sta. María)	S.S. e X.O. polo Conde de Maceda.	21,800
	Louredo (S. Salvador)	Idem	
	Pereira (S. Miguel)	S.S. e X.O. a antecedente.	
	Tameiga (S. Martiño)	Idem	
SAXAMONDE	Saxamonde (S. Román)	S.S. e X.O. polo Marqués de Valadares, o Conde de S. Román e Don Juan Araujo.	3,750
SOBRADA	Piñeiro (S. Salvador)	S.S. e X.O. polos seus veciños.	14,500
	Sobrada (S. Salvador)	Idem	
	Taborda (S. Miguel)	Idem	
SOBROSO (12)	Angoares (S. Pedro)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sobroso.	
	Areas (Sta. María)	Idem	
	Arnosos (S. Lourenzo)	Idem	
	Batalláns (Sta. Eulalia)	Idem	
	Bugarín (Sta. Cristina)	Idem	
	Casteláns (Sto. Estevo)	Idem	
	Cristiñade (S. Salvador)	S.S. e X.O. a mesma, outra por D. Antonio Montenegro, e o Conde de San Román, e outra por Don Justo Araujo, e o Marqués de la Sierra.	
	Cumiar (Sto. Estevo)	S.S. e X.O. as do Marqués de Sobroso, o Conde de San Román, e D. Antonio Montenegro.	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Fózara (S. Bartolomeu)	S.S. e X.O. a do Marqués de Sobroso.	
	Frades (S. Martiño)	Idem	
	Gargamala (Sta. María)	S.S. e X.O. as de dito Marqués, e o da Sierra.	
	Guláns (S. Xulián)	S.S. e X.O. a do Marqués de Sobroso.	186,75
	Meirol (Sto. Andrés)	Idem	
	Mondariz (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. por D. Juan de Lago, o Marqués de Valadares, e a do Sobroso.	
	Mouriscados (S. Ciprián)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sobroso.	
	Nogueira (S. Salvador)	Idem	
	Padróns (S. Salvador)	Idem	
	Paredes (S. Ciprián)	Idem	
	Pías (Sta. Mariña)	Idem	
	Pontearias (S. Miguel)	Idem	
	Prado (S. Nicolás)	Idem	
	Queimadelos (Sta. María)	Idem	
	Ribadetea (S. Xurxo)	Idem	
	Riofrío (S. Miguel)	Idem	
	Sabaxáns (S. Mamede)	S.S. e X.O. as de dito Marqués, e o de Valadares, e D. Juan de Lago.	
	Valdomar e Covelo (S. Sebastián)	S.S. e X.O. polo Marqués de Sobroso.	
	Vilacova (S. Xoán)	Idem	
	Vilar (S. Mamede)	Idem	
	Xinzo (Sta. Mariña)	Idem	
SOUTOMAIOR (13)	Anceo (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo Duque de Soutomaior.	
	Calvos (Sto. Adrián)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Castro Barbudo (Sta. María)	Idem	
	Estacas (Sta. María)	Idem	
	Fornelos (S. Lourenzo)	Idem	
	Forzáns (S. Fiz)	Idem	175
	Insua (Sta. Mariña)	Idem	
	Laxe (S. Xosé)	Idem	
	Pazos (Sta. María)	Idem	
	Soutomaíor (S. Salvador)	Idem	
	Traspielas (Sta. María)	Idem	
	Verducido (S. Martiño)	Idem	
	Xesta (S. Bartolomeu)	Idem	
TEBRA (14)	Tebra (S. Salvador)	S.S. e X.O. por D. Antonio Bermúdez.	25,5
	Tebra (Sta. María)	Idem	
TOMIÑO (15)	Estas (Santiago)	S.S. e X.O. polos seus veciños e Dona María Bazán.	
	Tollo (Santiago)	S.S. e X.O. as dos seus veciños.	35,9
	Tomiño (Sta. María)	O. e S.S. e X.O. a mes- ma, e outra pola Enco- menda de Beade, Re- lixión de S. Xoán.	
TOUTÓN C.R.	Toutón (S. Mateu)	S.S. e X.O. por D. Juan Araujo.	10,500
TUI (16)	Areas (Sta. Mariña)	Ab. e A.M. polo Reverendo Bispo de Tui.	
	Baldráns (Santiago)	Idem	

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Caldelas de Tui (S. Martiño)	Idem	
	Guillarei (S. Mamede)	Idem	
	Páramos (S. Xoán)	Idem	49,375
	Rebordáns (S. Bartolomeu)	Idem	
	Ribadelouro (Sta. Columba)	Ab. e A.M. polo Re- verendo de Tui.	
	Soutelo (S. Vicente)	Idem	
	Tui (Sagrario)	Idem	
VALADARES	Valadares (Sto. Andrés)	S.S. e X.O. polo Mar- qués de Valadares.	12,92
VAL DE FRAGOSO	Alcabre (Sta. Eulalia)	S.S. e X.O. polo seu Concello.	
	Cabral (Sta. Mariña)	Idem	
	Candeán (S. Cristovo)	Idem	
	Castrelos (Sta. María)	Idem	
	Chapela (S. Fausto)	Idem	
	Comesaña (Sto. Andrés)	Idem	
	Freixeiro (S. Tomé)	Idem	
	Lavadores (Sta. Cristina)	Idem	67,12
	Matamá (S. Pedro)	Idem	
	Navia (S. Paio)	S.S. e X.O. pola an- tecedente.	
	Oia (S. Miguel)	Idem	
	Sárdoma (S. Pedro)	Idem	
	Teis (S. Salvador)	Idem	
	Trasmañó (S. Vicente)	Idem	
VIGO	Vigo (Sta. María)	Ab. e X.O. polo Re- verendo Arcebispo de Santiago.	0,750

XURISDICCIÓN	FREGUESÍA	SEÑORÍO	Km ²
	Vigo (Santiago)	Ab. e X.O. polo Reverendo Arcebispo de Santiago.	
ZAMÁNS C.R.	Zamáns (S. Mamede)	Ab. e X.O. polo Reverendo Bispo de Tui.	7,00
TOTAL PROVINCIA TUI			1.671,74

NOTAS

¹ Xurisdicción de ACHAS:

CAMPO, Sta. María: As freguesías de S. Bernabé da Graña, S. Salvador de Prado formaban, segundo Avila y La Cueva, unha porción de Sta. María do Campo.

FOFE, S. Miguel: A freguesía de Sta. María de Godáns formaba no XVIII parte de S. Miguel de Fofe.

² Xurisdicción de ALBEOS

VALEIXE, Sta. Cristina: As freguesías de S. Xurxo de Vilar, S. Bartolomeu de Couto de Rozas e Sta. Tereixa da Caniza foron desmembradas en 1799 da freguesía da xurisdicción de Crecente e as outras dúas da xurisdicción de Achas.

Avila y La Cueva dice «... de esta parroquia fueron desmembradas in totum las de S. Jorge de Villar con su anejo el Couto de Rouzas y la de Sta. Teresa de la Cañiza Villar se erigió en parroquia el 25 de Junio de 1799 y en el Couto da Rozas se puso cura que administró sacramento el 8 de Enero de 1800.

³ Xurisdicción de ARBO

ARBO, Sta. María: Aínda que o actual S. Xoán de Arbo, leva desde o s. XIX incluído en Sta. María de Arbo, no XVII era mixto entre Sta. María de Arbo e S. Cristovo de Mourentán.

⁴ Xurisdicción de BAIONA

BAÍÑA, Sta. María: Posteriormente a esta división de Floridablanca segregouse, desta parroquia a de Sta. María de Baredo.

VILA DE BAIONA: O P. Florez na súa España Sagrada. Tomo XIII, pág. 190 chama ás illas Cies como illas de Baiona nas que houbo un mosteiro chamado de Sto. Estevo sendo este suprimido polo Sr. Bispo que o anexou á Colexiata de Baiona que aínda hoxe ten algunha daquelas rendas e hai unha clausula de que si volveran a poboarse aquelas illas pertence a esta Colexiata administra-lo Sacramento.

FILGUEIRA, S. Pedro: A actual freguesía de S. Bernabé de Ameixeira era no s. XVII unha capela da parroquia de Filgueira e no XVIII foi creada como parroquia.

⁵ Xurisdicción da GARDA

TABAGÓN, S. Miguel: «antes de ser erigida en parroquia sus vecinos recibían el pasto espiritual de S. Miguel y S. Bartolomeu de las Eiras y por eso le llaman los mixtos de Tabagon en el s. XIX el obispo Garcia Benito la erigió en parroquia, pero no administró sacramento hasta el 31 de marzo de 1826»

Avila y La Cueva op. cit. pax. 512

⁶ Xurisdicción de OIA

MOUGÁS, Sta. Euxenia: Das catro freguesías da xurisdicción de Oia segregáronse as parroquias de S. Miguel de Viladesuso da de Sta. Euxenia de Mougás e a de Sta. María de Oia da de S. Mamede de Pedornés.

«por la muerte del Abad parroco de Mougás acaecida el 7 de Enero de 1791 se formó expediente de desmembración del lugar de Viladesuso y erigíase en parroquia.»

Avila y La Cueva op. cit. pax. 529

OIA, S. Miguel: a actual freguesía de S. Xurxo de Goiáns figuraba no XVIII unida a S. Miguel de Oia.

⁷ COUTO DE PENAFURADA

PENAFURADA, Sta. Columba: límites imprecisos.

Avila y La Cueva di: «fue anejo de Oleiros desde remotas edades hasta que el obispo García Benito, en los últimos años de su pontificado la suprimió enteramente agregandola a la matriz.

Avila y La Cueva op. cit. páx. 344

⁸ Xurisdicción de OLIVEIRA

OLIVEIRA, S. Mateo: O lugar de Vilafría pertencía no s. XVIII a X. Breixo de Arcó.

PORTELA, S. Martiño: Esta parroquia corresponde na actualidade a S. Martiño de Vilasobroso. Nela está situado o Castelo de Sobroso.

⁹ Xurisdicción de PORRIÑO

ATIOS, Sta. Baia: a freguesía de Sto. Estevo de Cans, separada de Atios foi erixida como parroquia polo bispo García Benito nos primeiros anos do século XIX.

¹⁰ Xurisdicción de REDONDELA NOVA

REBOREDA, Sta. María: na freguesía de Reboredo achábanse en 1762 incluídos os anexos de Ventosela e Soutoxusto.

¹¹ Xurisdicción de SALVATERRA

RIBARTEME, Santiago: no século XIX separouse desta parroquia a de S. Xosé de Ribarteme.

RIBARTEME, S. Cibrán: en 1804 segregouse desta parroquia a de S. Xoán de Cerdeira.

SETADOS, Sta. Euxenia: no século XIX segregouse desta parroquia a de Sta. Euxenia das Neves.

¹² Xurisdicción de SOBROSO

MONDARIZ, Sta. Baia: Desta parroquia segregouse no século XIX a da Nosa Señora do Carme de Troncoso que hoxe forma o municipio chamado Mondariz-Balneario.

¹³ Xurisdicción de SOUTOMAIOR

FORNELOS, S. Lourenzo: Nos Expedientes do «Arreglo Parroquial» no Arquivo Diocesano de Tui do ano 1855 di: «esta parroquia consta de 4 lugares que son, Escuadra Villar y Baños S. Vicente de Oitavén y el de Ventin que consta de 375 almas S. Vicente de Oitavén los vecinos de estos dos lugares trataron antes de ahora de desmembrarse de la matriz pero no lo llevaron a cabo Ventin es otro lugar con capilla bajo la advocación de S. Miguel en la que se dice misa todos los días festivos por la larga distancia a que se encuentra la matriz.»

¹⁴ Xurisdicción de TEBRA

TEBRA, Sta. María: Sta. María de Pinzás foi anexo de Sta. María de Tebra ata o s. XIX que se creou parroquia «Vilameau ha sido desmembrada de S. Salvador de Tebra y erigida en parroquia independiente el año 1794».

Avila y La Cueva op. cit. pax. 533 y 534

¹⁵ Xurisdicción de TOMIÑO

TOLLO, Santiago: «fue agregada en clase de anejo a S. Cristobal de Goian en el año 1592».

Avila y La Cueva op. cit. pax. 542

No século XVIII era un Couto Redondo e foi suprimida no XIX e agregada á freguesía de S. Cristovo de Goián.

¹⁶ Xurisdicción de TUI

TUI. O Sagrario: No século XVIII non figuraban as parroquias do Sagrario de Pazos de Reis e Sta. María da Guía de Randufe, segregados posteriormente de Tui.

ÍNDICE

ÍNDICE

FUENTES

INTRODUCCIÓN

SANTIAGO

A CORUNA

LEGO

OLIVENSA

TUR

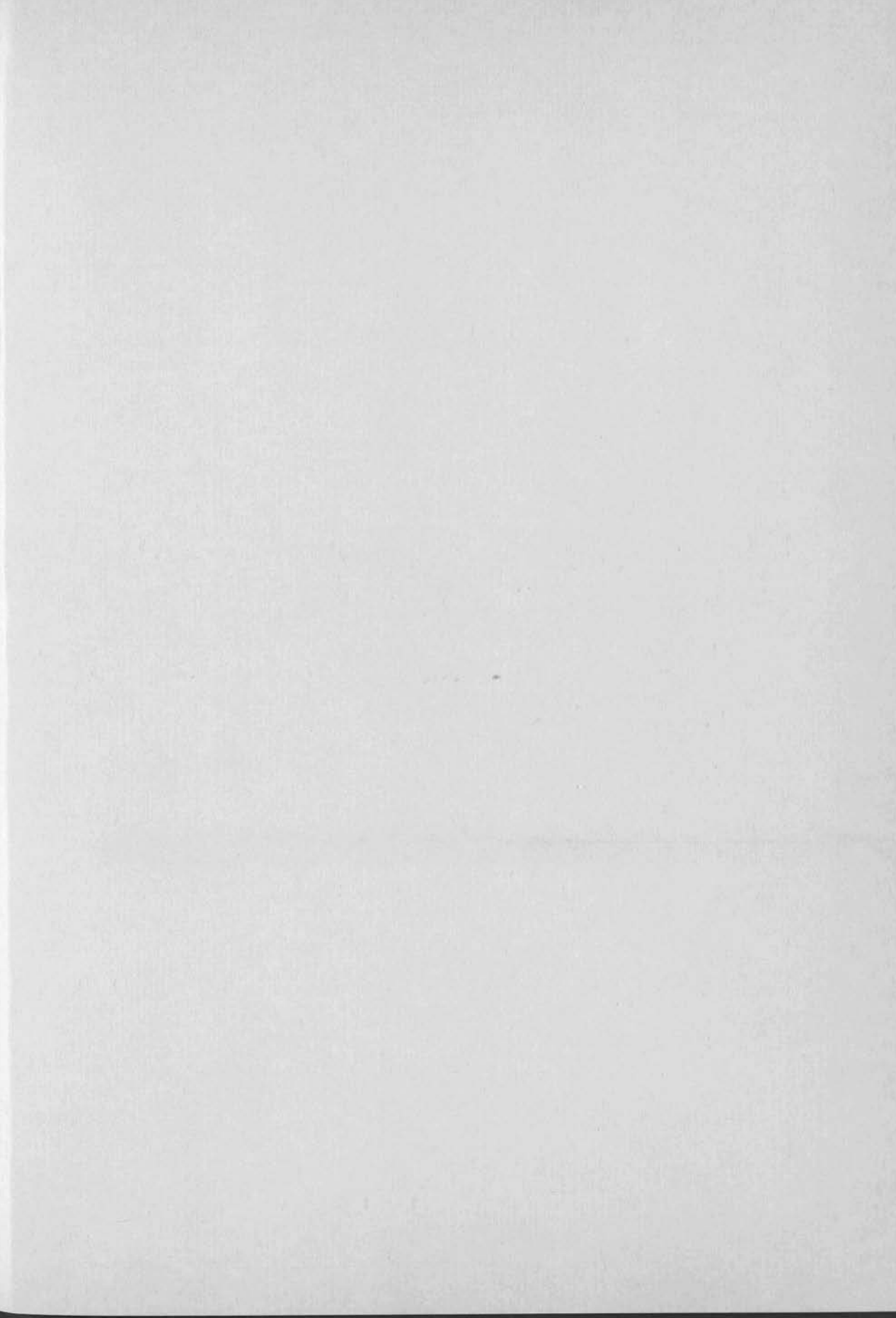

ÍNDICE

FONTES	5
INTRODUCCIÓN	9
SANTIAGO	17
A CORUÑA	65
LUGO	105
OURENSE	169
TUI	223

PUBLICACIÓNS DO CONSELLO DA CULTURA GALEGA

FRANCISCO XAVIER RÍO BARJA

*Cartografía
Xurisdiccional
de Galicia
no Século XVIII*

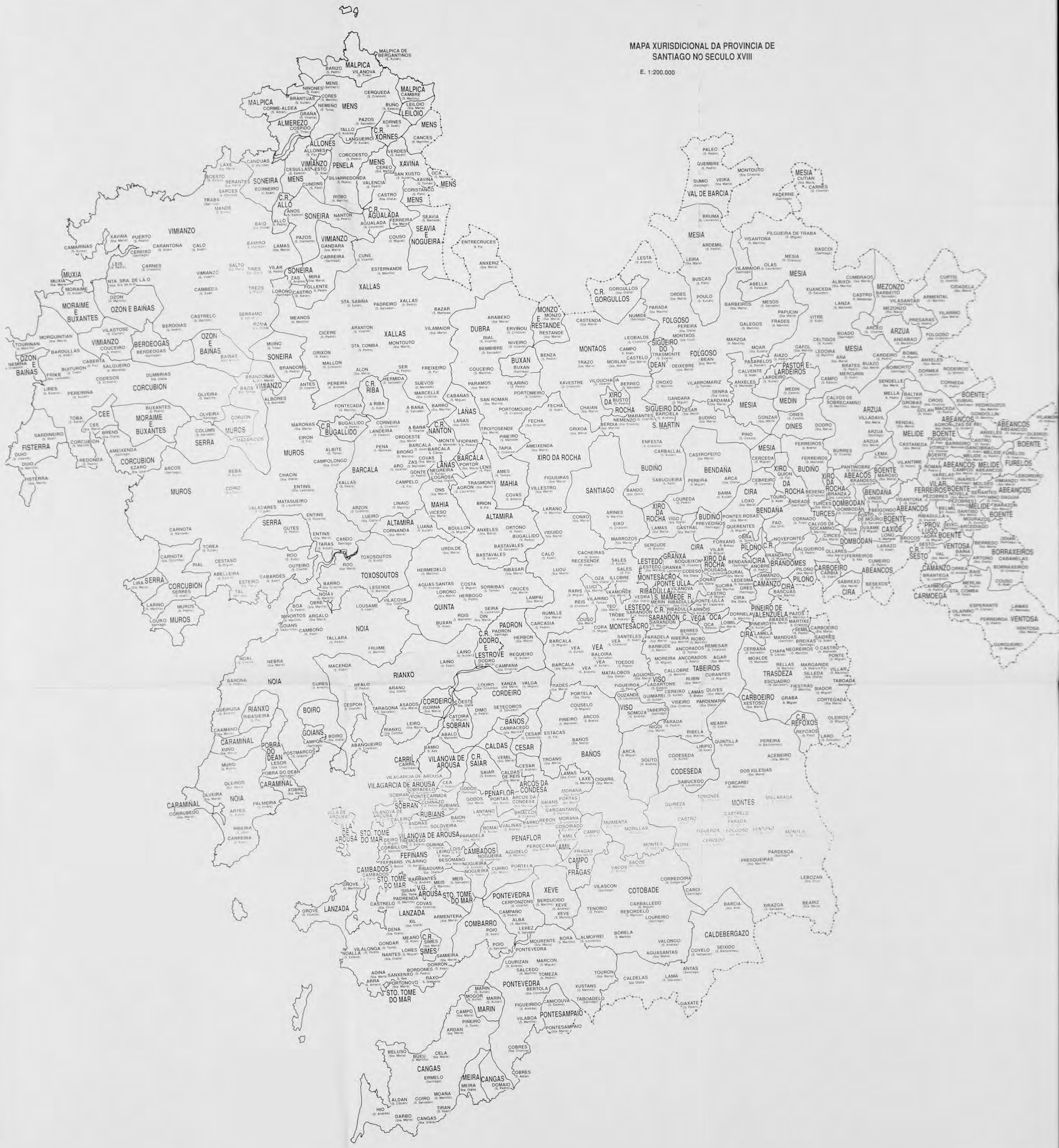

Mapas

CONSELLO DA
CULTURA GALEGA

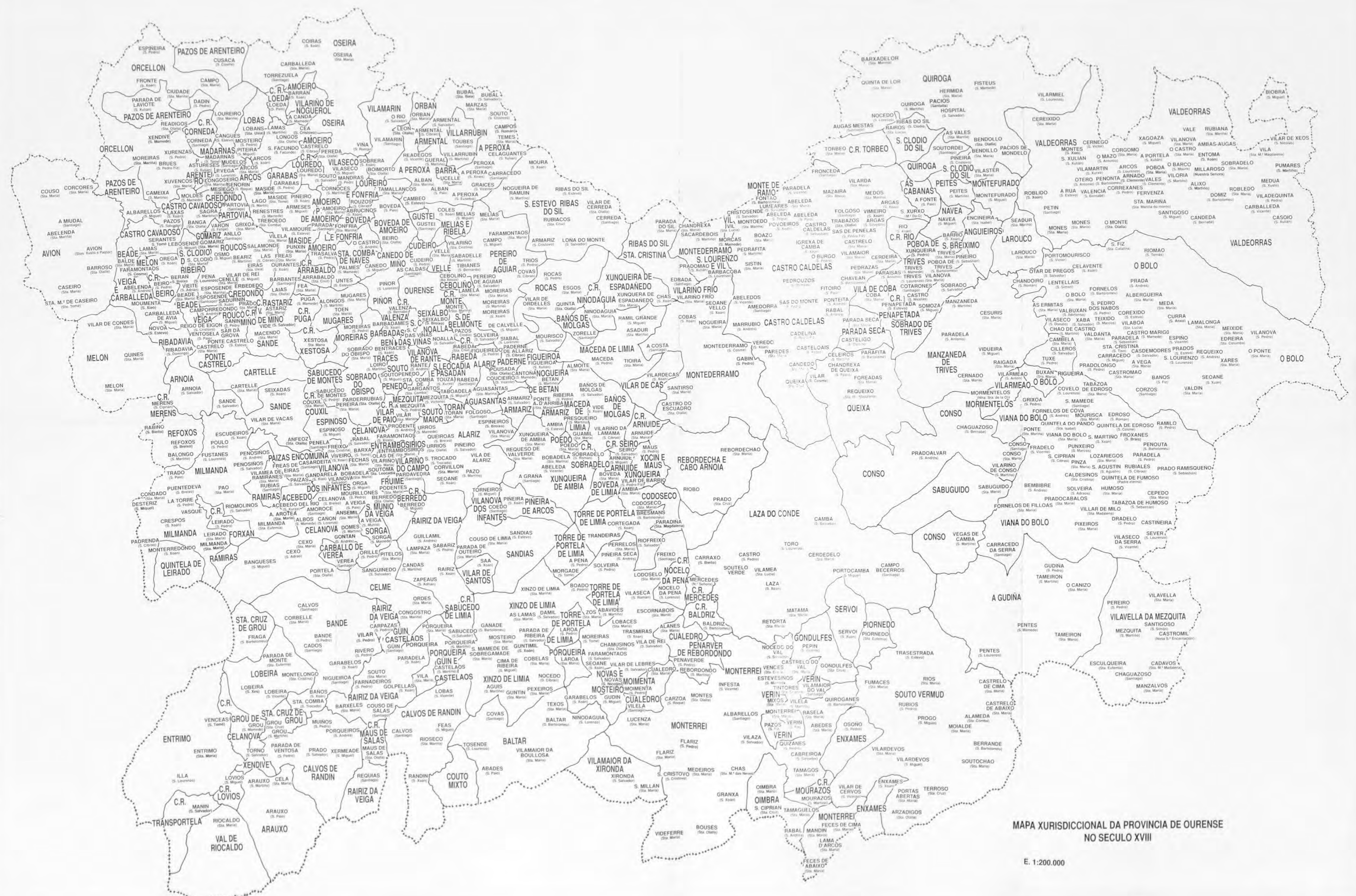
MAPA JURISDICCIONAL DA PROVINCIA DE SANTIAGO NO SEculo XVIII

E. 1:200.000

MAPA JURISDICCIONAL DA PROVINCIA DE OURENSE
NO SEculo XVIII

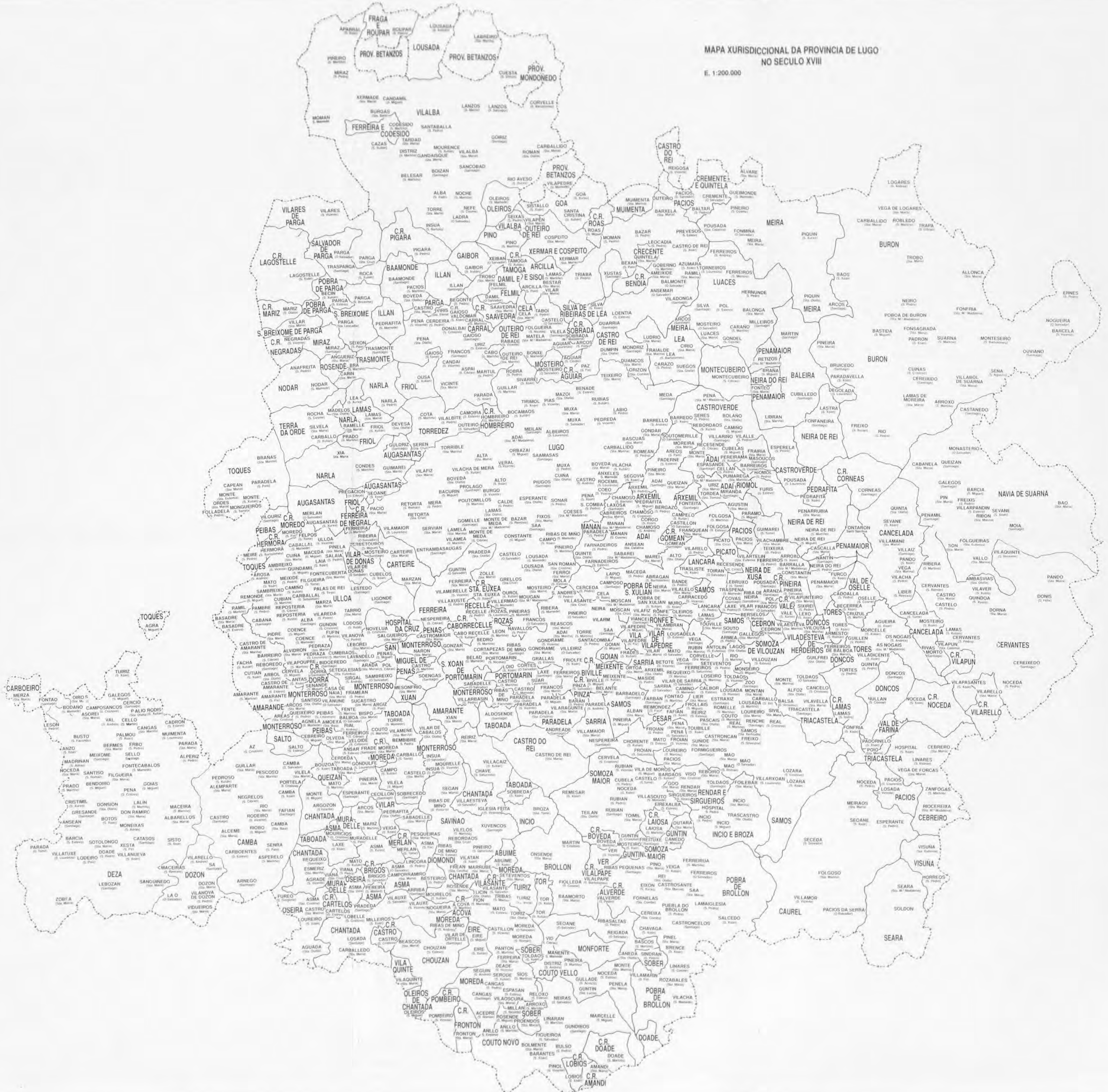
E. 1:200.000

MAPA XURISDICCIONAL DA PROVINCIA DE LUGO
NO SEculo XVII

E. 1:200.000

PUBLICACIÓNS DO CONSELLO DA CULTURA GALEGA